LEÍRATOZVA 1963

A BUDAPESTI II-IK KERÜLETI ÁLLAMI FŐREÁLISKOLA

ÖTVENHATODIK

ÉRTESÍTŐJE

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 57. ÉVÉBEN

AZ 1911—1912. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZLI

DR SZEKERES KÁLMÁN KIR. IGAZGATÓ

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS HÁZINYOMDÁJA 1912

A BUDAPESTI II-IK KERÜLETI ÁLLAMI FŐREÁLISKOLA

ÖTVENHATODIK

ÉRTESÍTŐJE

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 57. ÉVÉBEN

AZ 1911—1912. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZLI

DR SZEKERES KÁLMÁN KIR. IGAZGATÓ

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS HÁZINYOMDÁJA 1912

1976

B 373/8

17650

Bp 128-3

3396

FŐVÁROSI
KÖNYVTÁR
1912

Ő Császári és Királyi Fensége

László főherceg úr

1912. június 27-én a budapesti II. ker. áll. főreáliskola vizsgáló-bizottsága előtt fölvételi vizsgálatot tett s az I. osztályba rendes tanulónak beiratkozott.

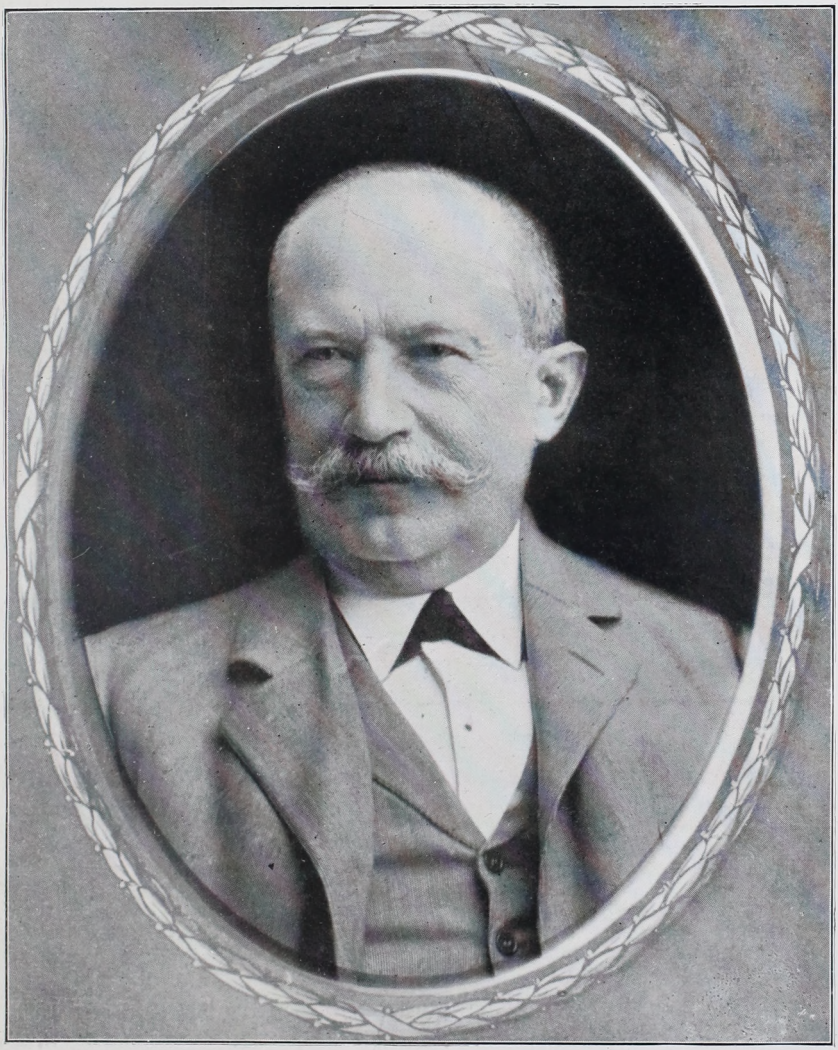

Dr. Brózik Károly

VÁROSI
1914.
KÖNYVTÁR

Dr BRÓZIK KÁROLY

1849. január 9.—1911. július 12.

Egymásután mégis mennek a nyúghelyre.
Arany, Toldi estéje.

Reáliskolánk régi tanári kara maholnap teljesen kicserélődik. Ez, bármennyire fájlaljuk személyi, vagy a közt illető okokból, természetes és szükségszerű folyamat. Ez a dolgok rendje. A régi, fáradt munkások helyébe frissek, pihentek lépnek s új erővel szolgálják a nagy, mindnyájunknak szent ügyet, az ifjúság képzését, nevelését. Nálunk csak jobban feltűnik ez a változás, mert gyorsabban megy végbe. A régi testület, mely törzskarában évtizedeken keresztül majdnem változatlanul tömörült egybe, közel egy időben érkezett el hivatalos munkájának végéhez és lép le pályájának színhelyéről, a katedráról.

Ma már azok közül, kik az intézet egykori feledhetetlen igazgatójának *Say Móric*-nak távozása idején 1884-ben a kiváló testület tagjai voltak, senki sincs többé az iskola tanári karában. *Paszlavszky József* volt az utolsó közülök s a most befejezett iskolai év elején ő is kivált közülünk.

A véletlen úgy akarta, hogy utolsó hivatalos ténykedése, melyet tanári minőségében az intézet képviseletében végzett, egy gyászbeszéd legyen.

Ott állt szeretett pályatársának és barátjának. *Brózik Károly*nak koporsójánál. Ő, az eltávozófélben levő — adja Isten, hogy ez az eltávozás, mely azóta ténnyé vált, még sokáig csak a hivatalos munkakörből kiválást jelentse, — meghatottan emlékezett meg

az immár végleg eltávozottról, aki néhány évvel korábban hagyta el tanszékét s akit most a halál örökre elragadott szemeink elől.

Így került össze a jelen értesítő két vezető cikkében két jeles tanár neve; azoké, kik országszerte elterjedt földrajzi tankönyveik révén egyidőben szinte egy fogalommá váltak s majdnem 30 évig egymás mellett szerepeltek évvégi programmjaink lapjain, a tanári testület névsorában és egyéb rovatokban.

Brózik Károly, akinek e sorokban kegyeletes érzéstől vezetett tollal emlékezetét ujítjuk fel, 1849-ben január hó 9-én Máramarosszigeten született. Ugyanott kezdte meg gimnáziumi tanulmányait, melyeket Győrben folytatott és Szatmárott fejezett be. Egyetemi éveinek leteltével 1871-ben a történelemből és földrajzból tanári képesítést nyert, melyet 1873-ban a magyar nyelv s irodalomból szerzett képesítéssel egészített ki. Ugyanekkor doktori oklevelet szerzett. Tanári működését nálunk kezdette meg. Az 1871/2. tanévet, mint póttanár itt töltötte, a tanév végén azonban Körmöcbányára távozott, hová a tanügyi kormány rendes tanárrá nevezte ki. Távolléte nem sokáig tartott. 1873 októberében az új tanév megnyitásán ismét a budai reáliskolában találjuk, amelynek mostantól kezdve harminc évnél hosszabb időn át tanára maradt. Eleinte magyart, németet, földrajzot és történelmet tanított és csak a nyolcvanas évek vége óta foglalkozhatott kizárólag a két utolsóval, az ő kedves szaktárgyaival, amelyeket irodalmilag is szeretettel művelt.

Mikor Brózik immár másodízben iskolánkhoz jött, a reáliskola még hat osztályú intézet volt, de ez időtájban érkezett el átszervezésének fontos pontjához. Az országgyűlés br. Eötvös József közoktatásügyi miniszter törvényjavaslataival már foglalkozott s az új rend, a 8 osztályúvá kiépítendő reáliskola tanterve éppen az 1873/4 tanévben lépett az első osztályban életbe. Egy hosszas, fokozatos átalakítás következett csupa ideiglenes, átmeneti intézkedésekkel, mely kifejlesztés után a reáliskola elvesztette korábbi szakiskola jellegét s mint a műegyetemre előkészítő középiskola a gimnázium mellé került. Ez a folytonos átmenet, a megállapodottságnak ez a hiánya nehézzé tette az iskolai munkát s a tanár részéről erőinek teljes megfeszítését követelte, de lelkesítő is lehetett, mert a régi, belső szervezeti bajok orvoslásával új távlatot nyitott a reáliskolának.

A mi intézetünk ezekben az években különben is egy hatalmas fellendülés idejét élte át. A közönség érdeklődése az átszervezés első hirére országszerte a reáliskolák felé irányult. Hat osztályú iskolánk (négy párhuzamos osztályával) 1872-ben s a következő években akkora tanulólétszámot mutat fel (650, 570, 557), a mekkorát teljes nyolc osztályúvá történt kiépítése után sem tudott a mai napig többé elérni. (A nemsokára beálló hanyatlást a tanulók számában a polgári iskolák felállítása okozta. Ezek sokat magukhoz vontak a reáliskolának gyakorlati pályára készülő növendékei közül.)

A budai reáliskolát egy buzgó, lelkes tanári kar működése egyébként is a közönség széles köreiben népszerűvé tette. Az intézet élén 1870/1 óta *dr. Say Móric* állott. Nagyműveltségű, lelkes, fáradhatatlanul tevékeny férfi volt, aki a tanári karban levő kiváló erőket becsülni s irányítani tudta, a buzgalmat ébren tartotta s lehetőleg élesztette. A testületben uralkodó szellemet mutatják a különböző tanfolyamok és népszerű előadássorozatok, amelyeket az intézet tanárai a téli hónapokban a közönség számára évről-évre tisztán a közművelődés ügye iránt való buzgóságból tartottak s amelyek iránt akkora volt az érdeklődés, hogy a látogatók nagy száma miatt a legnagyobb termek is szűkeknek bizonyultak.

Brózik is fiatal hévvel és lelkesedéssel buzgólkodott az iskolai hivatalos és nem hivatalos munkában. Sorozatos előadásait a fölfedezésekről (1873/4), az etnográfiáról (1874/5), a vadnépek társadalmi viszonyairól (1875/6) előkelő, nagy közönség látogatta. Az első sorozat nyolc előadásán pl. 715 egyén vett részt. Élénken belevegyült az egyesületi életbe is. A Középiskolai Tanáregyesületnek 1874 óta tagja, csakhamar a választmányban is helyet foglal és 1879 óta éveken át az egyesület első titkára. A Földrajzi Társulat is korán meghívta választmányába s ebben 25 évnél hosszabb ideig megtartotta helyét. A 90-es évek elején a Néprajzi Társaságnak is választmányi tagja. Ezeknek az egyesületeknek folyóirataiban, főleg a Tanáregyesületi Közlöny és a Földrajzi Közlemények régibb évfolyamaiban számos bírálatot, könyvismertetést, iskolaügyi és módszertani cikket találunk tőle. Kivált a földrajzi tanításnak egykor sokat vitatott kérdéséhez szólt több ízben hozzá a maga komoly, tartalmas, beható és világos módján.

Irodalmi munkássága is főleg e tárgyra szorítkozott. 1878-ban adta ki „Természettani földrajz"-át a VII. osztály számára; mikor pedig a 80-as évek elején a földrajzi tanítás reformja életbelépett s a természetrajz az alsó osztályokban önállóságát elvesztvén, a földrajzzal szoros frigyre lépett, egymásután jelentek meg új meg új kiadásokban tankönyvei, amelyekben *Paszlavszky József*-fel szövetkezve a modern földrajzi tanításnak igen használható és mindenfelé elterjedt segédeszközeit nyújtotta. Ugyane körben mozogtak részben ifjúsági, ismeretterjesztő, népszerű önálló munkái, többnyire külföldi jelesebb útleírások fordításai és átdolgozásai, amelyeknek sorát Diaz könyve „Mexikó meghódítása" nyitja meg (1878). Ezt követték „A föld fölfedezése" Verne után és „Középkori ázsiai utazók" (1881). „Serpa Pinto utazása Afrikán keresztül" (1884). „Kolumbus Kristóf" (1889). „Fokvárostól a muskulumbék országába" Holub után I., II. (1890—91). „A legsötétebb Afrikában" Stanley és Mountenay után (1891). „A brit birodalmon keresztül" Hübner után (1892). „Teleki útja a Rudolf és Stefánia tavakhoz" Höhnel után (1892). E művek, amelyeknek egy része több kiadásban is megjelent, az ifjúságnak és nagy közönségnek kedves olvasmányai voltak.

Mindezek mellett *Brózik* az iskola belső életében is mindenkép becses tevékenységet fejtett ki. Négy éven át a Révay-önképzőkör tanár-elnöke. A nyolcvanas évek közepétől könyvtárnok s e minőségben az egész, akkor még együtt kezelt könyvtárt újra rendezte, leltározta és cédulakatalogussal ellátta. A segélyügyet hosszú éveken át vezette és 15 éven át az értekezletek jegyzője. Otthonos volt az iskolaügy és adminisztráció mindennemű elvi és gyakorlati kérdésében s nem egyszer terelte a testület körében nyugodt, biztos, higgadt ítéletével és állásfoglalásával helyes irányba az elágazó véleményeket. Nevével többször találkozunk az intézetünk értesítőinek élén álló értekezések és közlemények alatt is. 1875/6-ban jelent meg tőle „A család és vérbosszú a kezdetleges művelődés korában". Az 1891/2 értesítőben olvassuk az ifjúsághoz intézett beszédét a 25 év előtti koronázás jelentőségéről. Az 1894/5 és 1895/6 években az iskola történetének vázlatát állította össze. 1898-ban az 1848-i törvények szentesítésének évfordulóján tartott ünnepi beszédet. Kiválóan buzgólkodott intézetünk 50-éves jubileumának előkészítésében s az erre kiküldött bizottságnak egyik leglelkesebb tanács-

adója és fáradhatatlanul cselekvő tagja volt. Sok mindenben felvilágosítást tudott adni ott is, ahol az adatok szűkön folydogáltak és kevéssé beszédesek voltak, hiszen az ötven évből harmincnak ő maga is tanuja és tényezője volt s az átéltek emlékét híven, biztosan megőrizte. Ezzel a buzgósággal megmutatta, hogy mennyire szerette azt az iskolát, amelyhez, úgyszólván, egész hivatalos munkásságának számtalan emléke kötötte.

A jubileum évének (1905) szeptemberében nyugalomba vonult, csendben, szinte észrevétlenül, amint egész életét csendes, zajtalan, feltűnést kerülő, de mélyreható, áldásos tevékenységben élte le.

Azóta ritkábban látogatott el közénk. Nem unatkozott. Napjait nem pihenésben töltötte, csak munkája lett másnemű. Irodalmi működését is folytatta, de főleg a gyakorlati életben igyekezett érvényesülni. A városi közügyek felé terelte az a megtiszteltetés, amelyben részesült, midőn 1904-ben a közbizalom a székesfővárosi törvényhatósági bizottság rendes tagjai sorába emelte. Emellett közgazdasági tevékenységet fejtett ki, amire erős gyakorlati érzéke, megfontoltsága, józan és élés ítélete és szakismerete kiválóan képesítette.

Brózik Károly a mult évtizedek középiskolai tanárságának legderekabb tagjai sorába tartozott. Széleskörű olvasottságával, nagy tudásával uralkodott tárgyán, erős kötelességérzéssel, pedagógiai tapintattal és kifogyhatatlan türelemmel vezette tanítványait. Szigorúan megkövetelte tőlük feladatuk teljesítését és ügyelt fel a rendre. De a fiatalság szerette. A tanulók megérezték, hogy a szigor az ő javukra szolgál és számtalanszor tapasztalták, hogy a rideg külső melegen érző, az ifjúságot szerető, méltányos és jóakaró, aranyos szívet takar. A tanári kar tagjai megbízható, derék, önzetlen kartársukat becsülték benne. Nem hirtelen hevülő és érzéseit nyelvén hordozó természettel bírt, inkább zárkózottságra hajlott, de minden tartózkodás és merevség nélkül való, szives és kollegiális érzéstől áthatott társunk volt mindig. Ha tanáccsal, tettel szolgálhatott, azonnal készen állott rá és nagy emberismeretével, józan, tárgyilagos, gyakorlatias életfelfogásával nem egynek volt hasznára. Ha néha meghitt, baráti körben közlékennyé lett, pillanthattunk bele mélyebben gazdag, nemes lelkébe.

Az Ég boldog családi élettel ajándékozta meg. Itt szerettei körében érezte magát igazán jól. Elgyönyörködött gyermekeiben,

kiket forrón szeretett és szőtte terveit jövőjük felől, amelynek előkészítésében kereste legfőbb életfeladatát. Hő vágya volt, hogy őket az életbe kilépve, boldogulni lássa.

A Mindenható máskép akarta. A mult év tavaszán hirtelen súlyos baj lepte meg, mely ellen hiába keresett védelmet. Övéinek önfeláldozó, gondos ápolása is csak nyújthatta életét egy darabig, de gyógyulást nem adhatott. Tavaly júliusban hunyt el. Kevesen lehettek közülünk jelen a végső tisztességadásnál, de a nyári szünet alatt szerteoszlott tanártársai közt nem volt senki, aki a gyászhír vételekor ne gondolt volna mély megindulással erre az érdemes, igaz és jó emberre s ne osztozott volna szívből a pótolhatatlan veszteséget szenvedett család mély fájdalmában.

Hőn óhajtjuk, hogy az a szellem, amelyet *Brózik* és *Paszlavszky* olyan szépen képviseltek, soha ki ne haljon iskolánk testületéből. Álljanak ők követendő példák gyanánt előttünk, mint a föltétlen tisztesség és megbízhatóság, a becsületes, odaadó munkateljesítés példái.

E gondolattal mondunk utolsó Istenhozzádot Neked, *Brózik Károly*. Egykori tanítványaid hálásan emlékeznek Rólad, mi egykori pályatársaid igaz, baráti hűséggel őrizzük meg emlékedet.

Dr. Jánosi Béla.

PASZLAVSZKY JÓZSEF

„The right man in the right place."
Layard.

Mindig szomorúság üt tanyát szívünkben, ha olyanoktól kell megválnunk, akik szeretetünknek és nagyrabecsülésünknek tárgyai; kétszeresen érezzük szomorúságunkat, amikor *Paszlavszky József*-től, a kiváló tanártól, a legjobb kartárstól, a tanulók igazi atyjától foszt meg bennünket a maga követelményeiből soha nem engedő idő. A jelen tanévben ment a jól megérdemelt nyugalomba a II. ker. főreáliskolának egyik dísze, *Paszlavszky József*, aki egyfolytában 37 évig volt intézetünknek tanára, mely idő alatt mindenkor az iskola és a tanuló ifjúság érdekének előmozdítását, kedvelt szaktudományának ápolását és továbbvitelét tartotta lelkiismeretbeli kötelességének.

Paszlavszky József Rákóczi megyéjében 1846-ban született, egyetemi tanulmányait hazánk fővárosában végezte, s még eközben, 1870-ben, a Vallás- és Közokt. Miniszterium fölismervén kiváló szakképzettségét, a Magyar Nemzeti Múzeumban az ásványtani osztályban őrsegédnek alkalmazta. 1873-ban a Tudomány Egyetem állattani és összehasonlító anatómiai tanszékének tanársegéde lett. 1874. szeptember havában foglalta el rendes tanári állását az éppen az említett évben a „Budai magy. kir. főreáltanodá"-ból átalakult „Budapesti II. ker. állami reáliskolá"-ban. Az akkor még hat osztályú intézet lelkes magyar érzelmű igazgatója, *dr. Say Móric*, a fiatal tanárban nemcsak kitünő pedagógust, hanem fáradhatatlan és buzgó társat is kapott a magyar szellem terjesztésére. Igaz ugyan, hogy a régi „budai császári királyi felső reáliskolá"-ban

1868/9. tanévtől kezdve a tanítás magyar volt, továbbá az 1872-ig segédoktatási nyelvül meghagyott német nyelv már kiment a hivatalos használatból s a tanári kar idegen származású és idegen érzésű tagjai is részben elhunytak, részben eltávoztak: mégis *Paszlavszkynak*, a minden ízében magyar tanárnak kinevezése nem csekély mértékben járult hozzá a megkezdett magyarosítás munkájának befejezéséhez.

A fiatal tanár azzal a szeretettel, azzal a pontossággal kezdette meg pályáját, amelyet mindvégig meg is tartott. Pedagógiai képzettsége már ez időben kiváló volt, s hova tovább mindinkább tökéletesedett. Az egyszerű és világos előadás volt tanítási módszerének alapelve s a tanulók iránt érzett odaadó szeretet az eszköze. Szaktárgyának, a természetrajznak minden részletét kitünően ismerte s kedves előadásával, a tanulók korához és felfogásához mért alkalmazkodó képességével a természet iránt való szeretetet növendékeinek lelkébe mélyen beoltotta.

De nemcsak az osztályban volt kiváló *Paszlavszky József*, hanem szaktudományának művelésében is, amelynek fejlődését mindenkor éber figyelemmel kisérte és amelyben önmagát folyton tovább képezte. Ez a körülmény hozta létre az intézet szertárát és botanikus kertjét, s az ő tudományos irodalmi munkásságát.

A természetrajzi szertárt fáradhatatlan szorgalmával oly mintaszerűvé és gazdaggá tette, hogy hozzá hasonlót kevés középiskolában találhatni. Különösen ki kell emelnem azt a törekvését, hogy első sorban a természet mindhárom országából a hazai fajokat gyűjtötte, óhajtván, hogy Magyarország flóvája, faunája utódjának és a tanulóifjúságnak rendelkezésére álljon. Ez nagyrészt sikerült is neki, mert pl. az apró emlősök faunája teljes, és a madárgyűjteményben sem hiányzik hazánk egyetlen gyakoribb madara sem. Épp oly meleg szeretettel gondozta az intézet botanikus kertjét, amelyben a sziklás talaj mellett is 250 fajnál több fát és virágot ültetett, amelyeknek virágait, terméseit stb. a kellő időben tanításához használta fel. Mindezekben őt az a lelkiismeret és az a pontosság jellemezte, amely valósággal második természetévé vált.

Tudományos munkálkodásának gyümölcse: népszerű előadásai, természetrajzi értekezései, didaktikai cikkei, főleg a gubacsdarazsak életviszonyaira, a gubacsok keletkezésére és magyarországi faunájokra terjedő önálló vizsgálatai, amelyek német nyelven

is megjelentek, továbbá természetrajzi tankönyvei. Ez utóbbiak kiválóságát és népszerűségét legjobban bizonyítja az a sok kiadás, amely az ország minden részében sok ezer példányban közkézen forog. Tudományos munkálkodásának legjava a „Kir. Magy. Természettudományi Társulat"-nál eltötlött hivataloskodására esik. Ennek 1877-től 1906-ig másod-, később pedig első titkára s a társulat folyóiratának egyik szerkesztője volt; részt vett továbbá ugyane társulat „Könyvkiadó Vállalatá"-nak szerkesztésében. Kitünő tudósunknak *Szily Kálmán*-nak első munkatársa volt a mai magyar természettudományi műnyelv megállapításában.

Ily sok és ily nagyarányú munkásság természetesen nem maradhatott elismerés nélkül. A nagym. Vallás- és Közokt. Miniszterium *Paszlavszky József*-et az „Orsz. Közoktatási Tanács"-nak már keletkezése alkalmával tagjává nevezte ki, amelynek minden munkájában, a Tantervek és az Útasítások készítésében részt is vett; továbbá megbízta a középiskolai gyakorló tanárjelöltek vezetésével; Ő Felsége, Apostoli Királyunk 1896-ban „főreáliskolai igazgató"-i címmel tüntette ki; a „Magy. Tudományos Akadémia" 1888-ban „levelező tagjá"-vá; a „Természettudományi Társulat" 1906-ban „tiszteletbeli tagjá"-vá választotta; a nagym. M. K. Honvédelmi Miniszterium 1909-ben a természetrajzi tiszt-tanárjelöltek vezetésével bízta meg; nyugdíjazása alkalmából a nagym. Vallás- és Közokt. Miniszterium sok évi eredményes működéséért a legmelegebb elismerését fejezte ki, Ő Felsége Apostoli Királyunk pedig őt a „Ferenc József-rend" lovagkeresztjével kitüntetni kegyeskedett. E legmagasabb kitüntetést egy házi ünnepély alkalmával, amelynek leírását alább közöljük, adta át a tankerület kir. főigazgatója; ez ünnepély a maga melegségével, mindnyájunk szívét átjáró lélekkel teljes emelkedett hangulatával és érzelmes bensőségével feledhetlen emléket hagyott hátra.

Nehéz szívvel búcsúzik a tanuló ifjúság szeretett és tisztelt tanárjától *Paszlavszky József*-től, de még nehezebb szívvel a tanári kar, mert hiszen nemesen érző és minden társával szemben mindenkor figyelmes jó kartársát veszti el. — De még sem veszítje őt el teljesen, hisszük, reméljük, hogy *Paszlavszky József* jövőben is még sokáig a miénk marad, mint az intézet büszkesége, a kartársak jóbarátja. A jól megérdemelt nyugalomba kísérjék őt az Úr Isten bőséges áldása, barátjainak és tanítványai-

nak szeretete és tisztelete; élvezze a nyugalmat még hosszú-hosszú időn át azzal a belső elégtétellel, amely a híven és odaadóan teljesített kötelesség tudatából származik s ez nála annál becsesebb, mert elég terhes volt a kötelesség. Lelkiismeretes munkában töltött élete példa legyen előttünk; azzal tiszteljük meg őt, hogy hozzá hasonlók igyekszünk lenni.

Dr. Szekeres Kálmán.

Paszlavszky ünnepély.

Az intézet dísztermében 1912. március 6-án gyűlt össze a tanári kar és a tanuló ifjúság, hogy búcsút vegyen kedves kollégájától és szeretett tanárjától. Megjelent *Dr. Erődi Béla* udvari tanácsos, tanker. kir. főigazgató is, hogy Ő Felsége Apostoli Királyunk által legkegyelmesebben adományozott Ferenc József-rendet az ünnepelt mellére tűzze.

Az ünnepélyt az intézet igazgatója nyitotta meg, a következő beszéddel:

Kedves Tanuló Ifjak!

A mai nap — noha bizonyos fájó érzést nem lehet elnyomnunk — örömnap számba megy intézetünk történetében. Összegyűltünk oly férfiúnak tiszteletére, akit mi társai, sajnálattal látunk közülünk kiválni, de ti is, tanítványai nehéz szívvel fogtok jövőben nélkülözni.

Ki ne ismerné közületek Paszlavszky tanár urat, aki a természetrajz világából annyi szép történetre és a természet alapos megismerésére tanított benneteket, aki szívetekbe oltotta a természet iránti szeretetet, aki olyannyira értette a virágok fejlesztését és ápolását, de talán még jobban az Úr Isten legszebb virágainak: az ifjúságnak nevelését. Meg vagyok győződve arról, hogy nem csalódom, amikor azt hiszem, hogy oktató szavait mindenikőtök felfogta, szeretetét megértette s mindkettőjét elméjébe és lelkébe zárta. Tartsátok meg az iránta való szeretetet a jövőben is, ne feledkezzetek hálásak lenni jó tanácsaiért, és *férfi* ésszel is legyetek köszönettel azért a sok jóért, amiket érettetek *ifjakért* tett.

Most, amikor Ő Felsége Apostoli Királyunk őt legmagasabb kegyével kitüntette, fejezzük ki mi is igaz szeretetünket, mély tiszteletünket, őszinte hódolatunkat iránta, és ünnepeljük meg ezt a napot, amelyen ő méltósága, a tankerület kir. főigazgatója a Ferenc József-rendet a mindenkor tanítványaiért és a becsületes munkáért dobogó mellére tűzi.

Fölkérem Dr. Hankó Vilmos, Innocent Ferenc igazgató és Dr. Jánosi Béla tanár urakat, hogy az ünnepeltet küldöttségileg a terembe vezetni szíveskedjenek.

Paszlavszky József c. igazgató a küldöttséggel a terembe jő, ahol őt *Dr. Bürner József* tanár vezetése alatt álló ifjúsági zenekar Händel „Largo"-jával fogadta.

A zene elhangzása után *Dr. Erődi Béla* kir. főigazgató a következő beszédet intézte az ünnepelthez:

Mélyen Tisztelt Igazgató Úr! Kedves Barátom!

Egy emberöltőn keresztül az ifjúságnak nevelése, a nemzeti kulturügy szolgálatában kifejtett áldásos munkásság után, saját kérésedre, önként léptél nyugalomba, hogy megválj a te kedves tanári székedtől, amelyen az ifjúságnak nevelése és tanítása terén olyan nagy sikereket értél el.

Őszinte sajnálattal vette tudomásul mindenki ezt a te elhatározásodat, mert csodálkoztunk azon, hogy mikor te még férfierődnek teljes épségében jártál köztünk, elhatároztad, hogy megválsz a kedves tanári székedtől, amelynek egész szívedet, lelkedet s nagy tudásodat szentelted.

De hát úgy akartad és mi ezt sajnálattal tudomásul vettük. Sajnálattal vettük tudomásul mi, akik veled hivatalos összeköttetésben állottunk annyi időkön keresztül és meg voltunk arról győződve, hogy minden munkádat a lehető legjobban végezted, hogy te a leglelkesebb, legkötelességtudóbb voltál és vagy, aki nemcsak azért, mert az neked választott pályád volt, jártál el óráidra s nemcsak azért fogadtad szívedbe az ifjúságot, mert ezen intézetnek tanára voltál, hanem te igazán lelki szükségből tanítottad az ifjúságot, mert benned nemcsak a tanár kötelességei, hanem a tudósnak munkája is egyesült.

A természetrajznak kiváló, lelkes művelője voltál és vagy most is. Belemélyedtél a természet titkaiba, kutattad a virágok életét, a növények fejlődését, leszálltál a tenger mélyébe, hogy annak állatvilágát megismerjed. Amit ottan tanulmányozásod közben gyűjtöttél, azt nem magadnak tartottad meg, hanem odaadtad gazdagon, bőségesen azoknak, akik gondjaidra voltak bízva, akiket oktattál és tanítottál. Te igazán megmutattad, hogy az az igazi tanár, aki nemcsak sokat tud, hanem abból a nagy tudásból csak azt választja ki, ami az ifjúságnak való. Én valahányszor hivatalos munkámban téged tanári székedben fölkerestelek, órákat szerettem volna ott eltölteni, mert élveztem a te tanításodnak közvetlenségét, mélységét és melegségét. Igazán tanultam a te óráidon és büszke vagyok arra, hogy a magyar iskolának ilyen lelkes, kitünő tanára van. Mindig újat, mindig érdekeset, mindig hasznosat, szépet tudtál tanítványaid elé tárni. A te tudományos munkálkodásodat, amelyet évtizedeken át első sorban a szakkörödben, a természetrajzban kifejtettél, az Akadémia azzal méltányolta, hogy téged tagjává választott meg. És bár tudományos munkálkodásod folytán a szakkörök tiszteletét kiérdemelted, akkor voltál te igazán otthon, akkor érezted jól magadat, amikor tanítványaid közt voltál.

A te tanári életed egy harmonikusan szép élet volt, mert te, nagy tudásod, rendkívüli tapasztalataid és ismereteid mellett is, a lehető legigénytelenebb ember voltál, akit tanártársai szerettek, tanítványai bálványoztak, és igazán el lehet mondani azt rólad, amit a régiek hangoztattak: „Olyan ember, akire az istenek is irigyek lehetnek."

Közel 40 évet töltöttél ennek az iskolának életében. Elejétől, 74-től kezdve, mióta ide kineveztek, majdnem negyven éve, hogy ez intézetben működöl A te tanári munkádat minden körben méltányolják, elismerik. A magas kormány értesülve a te munkásságodról, amelyet ez iskola érdekében kifejtettél és megbecsülve azt, az Országos Közoktatási Tanács tagjává való kinevezésével első ízben adta tanújelét annak, hogy a magyar tanuló ifjúság nevelésében tanusított önzetlen odaadásodat megbecsüli. És hogy te nyugalomba készülve ez állásodtól meg akarsz válni, Ö Felségének figyelmét is felhívta a te érdemdús egyéni működésedre.

És e mai napot, habár a búcsúzásé, örömnapnak tartom, s kedves kötelességet teljesítek, amidőn abbeli megbízásom-

nak, hogy Ő Felsége részéről neked a Ferenc József-rend lovagkeresztjét a melledre tűzzem, eleget teszek. Átadom a rend kinevezési okmányát, a rendnek statutumait és engedd, hogy melledre tűzhessem a Ferencz József-rend keresztjét, amellyel Ő Felsége ezen rendnek lovagjává avatott. (Éljenzés.)

Meleg szeretettel üdvözlünk téged, mint O Felsége kegyeivel kitüntetett kollégánkat, barátunkat, üdvözlünk, mint a Ferenc József-rend lovagját. És örülök annak, hogy én adhattam át neked ezt a kitüntetést, mert már hosszabb ideje, mint 40 éve van szerencsém téged ismerni. Az egyetemen együtt jártunk, egykorúak vagyunk, az egyetemen együtt folytattuk tanulmányainkat és onnan kikerülve, a későbbi hivatalos érintkezésben is, mindig örömteljes megelégedéssel láttam a te tanári székedben kifejtett áldásos működésedet. És most az elismerés e lélekemelő ünnepén első szavunk a hálának és szeretetnek szava Ő Császári és Királyi Felsége iránt, hogy a mi igen tisztelt barátunkat ezzel a renddel kitüntette. Ő Felsége a király éljen! (Éljenzés.) És mondjunk hálás köszönetet a miniszter úr ő excellenciájának, aki Ő Felségét e kitüntetésre figyelmessé tette. Gróf Zichy János, ő nagyméltósága éljen! (Éljenzés.)

És most igen tisztelt barátom, azt kívánom neked, hogy ez a kitüntetés a te részedre ne legyen a nyugalombavonulás jele, hanem jó erőben és egészségben folytasd munkádat abban a szakkörben, amelyben olyan kiváló eredményeket értél el, folytasd a te nemes munkálkodásodat továbbra is. Tudjuk, hogy a te magasra törő lelkednek azért kellett a nyugalom, hogy tudományos törekvéseidet teljesen befejezzed. Őszintén kívánom, hogy a te életed nyugalma még hosszú legyen, hogy amit magad elé tűztél, azt befejezzed, hogy ami munkát el szeretnél végezni, azt sikeresen bevégezd.

A tanuló ifjúság nevében Möller Károly VIII. oszt. tanuló szép beszéd kiséretében nyújtotta át az ifjúság virágcsokrát.

Az ünnepelt válasza a következő volt:

Méltóságos Főigazgató Úr, Kedves Barátom!

Szavaid nagyon jól estek és lelkem mélyében meghatottak. Nagy megtiszteltetés, amelyben részesülök, midőn épen a te

kezed tűzi mellemre a királyi kitüntetés szép jelvényét. Engedd kifejeznem, hogy az a tudat, hogy te, iskolaügyünk egyik legrégibb, érdemekben egyik leggazdagabb munkása s mai munkálkodásunk legavatottabb ismerője vagy: e kitüntetést a tanári munka magas megbecsülésének bélyegzi.

Midőn a királyi kitüntetés jelvényét mellemen látom és nagy erkölcsi értékét lelkemben érzem; ajkam mindenekelőtt köszönetre nyílik. Első szavam a köszönet szava.

Köszönöm *Ő Felségének*, Apostoli koronás Királyunknak jóságát, nemes szívének kegyességét, hogy Ferenc József-rendjének lovagkeresztjével kitüntetett. Áhitattal fogom őrizni és mély hódolattal viselni.

Köszönöm gróf *Zichy János* vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ő nagyméltóságának és magának a miniszteriumnak, hogy e kitüntetésre Ő Felségének ajánlani kegyeskedtek.

Köszönöm tankerületünk főigazgatójának, *Dr. Erődi Béla* udvari tanácsos ő méltóságának és *Dr. Szekeres Kálmánnak*, szeretett igazgatómnak, hogy fölterjesztésükkel a kitüntetés érdekében érettem fáradoztak.

Köszönöm az iskola ifjúságának, hogy képviselője, kedves tanítványom oly meleg szavakkal üdvözölt és ékes virágbokrétával örvendeztetett meg. Virág az ifjúság, élő virág s én úgy is tekintettem mindig: szerettem, ápoltam, neveltem sok éven át.

És fogadják köszönetemet mindazok, akik, barátaim, jóembereim, régi és nem régi tanítványaim köréből ez alkalommal üdvözlő, sokszor igazán megható soraikkal megtiszteltek; kivált azok, akiknek külön megköszönni még nem bírtam.

Második szavam — hogy is mondjam — talán sohajtás, a fájdalom szava. A kedves szavak kapcsán, amelyeket a főigazgató úr ő méltósága hozzám intézett, emlékezeti képeim egész sora vonult el lelkem előtt; felújult ifjúságom, szinte munkára serkent vérem és szeretném újra kezdeni a pályát, amelynek immár a végére értem. Szerettem a tanári pályát, szerettem az ifjúságot, szerettem a tudományt, amelynek tanítására hivatva voltam. Örömem volt minden órán, hogy az élő-, vagy nem élő természet egy-egy jelenségét fejtegethettem s értelmezésének egy-egy felvilágosító sugarával bevilágíthattam az ifjú lelkek ébredő tudatába. Az ifjúság tudásának gyarapodása, felvilágosodásának derengése

az én belső megnyugvásomat, boldogságomat teremtette. Ezért vala köztünk mindig jóleső harmónia. S ime, most mind ennek vége; se öröm, se ifjúság, de még erő sincs!

Fülembe is cseng, amit Vörösmarty Vén cigányának mond, hogy:

„Dobja el már, dobja kelmed azt az ócska hegedűt,
Mellyel egykor oly igazán, oly igazán hegedült;
Lassu máf a kelmed újja . . . "

Igaza van; meg kell hajolni a természet rendje előtt, az évek súlyával terhelt lassú újjal már nem lehet igazán hegedülni.

De ki tehet róla, hogy éppen ez okoz nekem bánatot, ez fakaszt nehéz sohajtást keblemből.

Midőn a mult év október végén kézhez vettem nyugalmazásom hivatalos iratát, egyszerre sajgó fájdalom, mély bánat fogott el; az iskolától, amelyben életem javát töltöttem, el kell válnom; tanártársaimtól, akikhez barátság, a szeretet ezer szála fűz, el kell szakadnom; az én szép gyűjteményemet, amelyet az ifjúság, a tanítás érdekében éveken át odaadó szeretettel gondoztam, el kell hagynom; nélkülöznöm kell az ifjúság mosolygó tekintetét, eleven munkáját, vidám zaját. Óh, mindez már elválaszthatatlanul hozzátartozott az én életemhez, mint a tengerészéhez a tenger kékje, a hullámverés moraja és a sirálymadarak lármája.

Mindezektől búcsút kell vennem, s ez harmadik szavam: a búcsú szava.

Búcsút veszek az iskolától és kívánom, hogy falai között áldás, békesség honoljon; neveljen a magyar hazának derék, tanult, munkás fiakat, a tudományoknak és művészeteknek fenkölt lelkű híveket.

Búcsút mondok az iskola igazgatójának, akinek bölcs vezetése alatt hírben, dicsőségben bizonyára csak emelkedni fog az intézet.

Búcsút veszek a tanári kartól, barátaimtól, akikkel hosszú éveken át munkálkodtam s akik szeretetük, jóindulatuk melegével kellemessé tették az iskolai életet és annyiszor megkönnyítették munkámat. Maradjanak helyettem is az ifjúságnak barátai, emeljék a tanulókat a kultúra magas fokára s készítsék őket elő az élet küzdelmére. Hála és elismerés fogja jutalmazni fáradozásukat.

Búcsút veszek végtére az én legkedvesebb népemtől, a tanuló ifjúságtól. Mit mondjak nektek búcsúzóul, kedves tanuló ifjak?

Csak azt, amit máskor is, sokszor is mondtam. Tietek a jövő, ti reátok néz az élet, a ti tudástoktól, műveltségetektől, becsületes munkátoktól várja a haza, a nemzet boldogulásának továbbfejlesztését, emelését. Tanuljatok sokat, legyetek szorgalmasak s mindenekfölött lelkiismeretes kötelességtudók. A ti korotok a szellemi kincsek gyűjtésének a kora. Nézzétek a hernyót, milyen mohósággal eszi a növény levelét, hogy anyagot gyűjtsön a majdan hímesszárnyú pillangó testének fölépítésére. Ti is hasonlóképen cselekedjetek: gyűjtsétek a szellemi és erkölcsi kincseket, hogy tudásban, érzelemben dúsgazdagok, kiválóak s a hazának hasznos polgárai lehessetek.

Minden tudomány fontos, hasznos és szükséges, amit az iskola tanít: engedjétek meg mégis, hogy a természettudományok szorgalmas tanulására serkentselek benneteket. Hiszen a természettudományok fáklyája lobog fennen az egész világon! Csak az nem látja, aki nem tudja, vagy nem akarja látni. — E fáklya fényénél alakult magán- és társadalmi életünk szebbé és kényelmesebbé, egészségügyünk jobbá, biztosabbá, iparunk nagyobbá, kereskedelmünk kiterjedtebbé, közlekedésünk gyorsabbá, tökéletesebbé, földmívelésünk tudatosabbá, jövedelmesebbé — és ki tudná mind előrsorolni, amit az emberiség, a kultura a természettudományoknak köszön. Műveljétek a természettudományokat. Szeressétek a természetet; találtok benne kincseket, amelyek lelketeket megnemesítik, és gondolkozástokat a fenkölt ihlet magaslatára emelik és szomorú, bánatos óráitokban vigasztalást, enyhületet, megnyugvást adnak.

Tökéletesedjetek testben és lélekben; legyetek a nemzet igaz napszámosai a magatok és a haza javára, a magyar név dicsőségére. Úgy legyen!

Isten áldjon, Isten vezéreljen benneteket!

A meleg és megható ünnepélyt az ifjúsági énekkar a Hymnus éneklésével zárta be, hatása még sokáig megmarad mindazok szivében, akik benne közreműködtek és lefolyásának tanui voltak.

A mi egészségtani gyűjteményünk.

Az orvosi tudománynak ma nem kisebb gondot okoz a betegségek megelőzése, mint azok gyógyítása. Hogy a különböző betegségeket megelőzzük ismernünk kell azok okait, tudnunk kell, hogyan védekezhetünk a betegségeket okozó tényezőkkel szemben s mindenek felett hogyan kell szervezetünket annyira megerősíteni, hogy a betegségek okozói erőt ne vehessenek rajta.

Évtizedes tapasztalat szentesítette, hogy az ember boldogulásának legfőbb biztosítéka az élet harcaira való teljes felkészültség a lélek és test erejének kifejlesztésében. Ezeket a feladatokat nálunk jórészben az iskola munkálja jó szándékkal, de a jó szándéknak nem megfelelő sikerrel. Az iskolai oktatásnak elnézhetetlen fogyatékossága p. o., hogy a tanuló az egészségét illető kérdésekben csaknem teljes tudatlanságra van kárhoztatva.

Amíg az egészségtan kötelező tárgy nem lesz, az iskola orvos tanításának foganatja alig lehet. Addig is azonban nagy eredmény várható a közvetlen szemléleten alapuló oktatástól, amely a legkevesebb szellemi megerőltetésébe kerül a tanulónak, vagy az iskolaorvos tanításától az esetben, ha tanítása alkalmas és minden tanulónak hozzáférhető egészségtani gyűjteményre támaszkodhatik.

A következőkben bemutatok egy az egészségtan tanításánál célszerűen felhasználható, de magában is beszédes iskola-egészségtani gyűjteményt, amelyet *Dr. Szekeres Kálmán* főreáliskolai igazgatóval állítottunk össze a második kerületi állami főreáliskola tanulói számára.

A tanításban termékeny és divatos módszer a szemléltetés. Ezt a módszert alkalmaztuk mi is, midőn gyűjteményünket összeállítottuk. Ez a gyűjtemény ugyanis egy rendszeres kis egészségtan képekben, preparátumokban, modellekben, grafikonokban; szemléltetése azoknak a veszedelmeknek, amelyeknek a tanuló egészsége

lépten-nyomon ki van téve, azoknak a módoknak, amelyek által magunkat a külső ártalmaktól megvédhetjük; szemléltetése az egészségünk fenntartására vonatkozó főbb tudnivalóknak.

Magyarországon egy gyilkos betegség pusztít: a tüdővész. Minden hetedik ember, aki meghal, tüdővészben pusztul el. Ez a betegség maga sokkal több sírt töltött meg, mint az összes háborúk azóta, amióta Árpád honfoglaló csapatja leszállott a Kárpátok hegyeiről. Gyűjteményünkben a szemléltetés minden eszközét mozgósítottuk, hogy kioktassuk a tanulókat, hogyan kell a tüdővésszel szemben védekezni az egészségtan fegyvereivel.

Itt képekben, eszközökben feltüntetve azok az utak, amelyekben a tüdővész okozói a szervezetbe jutnak. Amott papirmasé-minták, amelyeken megfigyelhetők azok a beteges elváltozások, amelyeket a betegség a tüdőn előidéz. A szemléltetés eszközei mellett mindenütt — kartonlapokra nyomatva — tömör mondatokban a magyarázat.

Lássunk néhány szemléltető objektumot, és lássuk a hozáfűzött magyarázatot:

A tiszta szobalevegő és a poros szobalevegő képe. (Tollrajz.) Az ember minden mozdulatára port ver fel; a belélekzett por a gége- és tüdőcső ingerlékeny nyálkahártyájára letelepedve, kikezdi a tüdő sejtjeit. A szoba levegőjének porában is sok a fertőző anyag, ezek között a tüdőbetegek köpéséből származó tuberkulózis bacillus. A szobában tartózkodók közül a szálló porral soknak fertőzi meg tüdejét ez a fertőző anyag.

A tüdőbeteg ember köpése, benne a tüdővészbacillusok. (Tollrajz.) A tüdővésszel való fertőzés különösen a beteg köpése útján történik. A köpés a padlón megszárad, szétporlik. Aki a porral felkavart csírákat belélekzi, aki fertőzött ételt-italt fogyaszt (a gümőkóros tehén teje, húsa, stb.), aki a kilincscsel, ujsággal, könyvvel, beteg embertársunk kezével megfertőzött kezét ajkához érinti, maga is megkaphatja a tüdővészt. Az áramló levegő szárnyán, a felvert porral együtt ezrével lopja be magát az öldöklő bacillus tüdőnkbe s ott megkezdi pusztító munkáját. Bejuthat a testbe a bőr sérülésein át a szálló porral, a fertőzött kéz, a légy útján, csakúgy, mint pl. a gennyedést okozó mikróba.

Az egészséges és a tüdővészes ember tüdeje. (Papirmasé minta.) Mindenféle ragadós betegségnek megvannak a baktériumai,

melyek a beteg emberről átjuthatnak az egészséges ember testébe s benne ugyanazt a betegséget okozhatják. A tüdővész nagyon ragadós és nagyon veszedelmes betegség. Ennek a szabad szemmel nem látható, parányi tüdővészbacillus az okozója. Ha ez a bacillus a tüdőbe jut, millió meg millióra felszaporodva, megkezdi romboló munkáját. Mikor a tüdővész egy helyen elpusztította a tüdő egészséges darabját, a beteg köpése tele van ezekkel a bacillusokkal.

A légy nagyított képe; szipókája, lába. (Tollrajz.) A légynek a fertőző csírák terjesztésében nagy szerepe van. Érintkezik a tüdővészes ember köpésével, azután rászáll az eltett ételekre, használati tárgyakra s ráviszi azokra a fertőző csirát, amelyet előbb felszedett. Járvány idején a beteg emberről vagy állatról az egészségesre vagy eledelére szállva, közvetítője lehet a ragályozásnak. Az orbánc, lépfene fertőző anyagát ráviszi a bőr sérülésére s az ezen át testünkbe jut. A légy pl. lépfenében elhullott állaton lakmározott; szipókáján lépfenebacillus maradt. Midőn később szipókáját az ember bőrébe szúrja, beoltja a fertőző baktériumokat, melyek hihetetlen gyorsasággal elszaporodnak és az embert megölik.

Fertőzött gyümölcs, cukor. (*Viaszból készült, tüdővészbacilusokkal fertőzött alma, körte. Piacon vásárolt, fertőzött cukorminták.*) Befödetlenül, vagy a földön tartott élelmiszer-árúkat, cukrot, stb. ne vásároljunk, mert pornak, legyeknek s egyéb ártalmaknak vannak kitéve. Az utcán eladásra kerülő gyümölcsön temérdek sok baktérium tenyészik: ezek között sok a veszedelmes (gennyedést előidéző-, tüdővészbacilus, stb.) baktérium. Tifuszt, kolerát, sok gyomor- és bélbetegséget tisztátalan, fertőzött élelmiszerek támasztanak. Ezért kell a gyümölcsöt fogyasztás előtt alaposan lemosni, a meghámozhatókat meghámozni, a péktől vett kenyérnek a héját levágni.

Pohár és asztalkendő, melyet tüdővészes ember használt és megfertőzött. A pohár sok fertőző betegségnek az okozója. Sohasem tudjuk ugyanis, milyen bajban szenvedő után oltottuk szomjunkat. Ragadós nyálából a pohár kiöblítése után is marad a pohár szélén annyi, amennyi elég az utána következőnek a megfertőzéséhez. Az asztalkendőt tüdővészes, vérbajos ember is megfogja, használja, miáltal megfertőzi azt bacilussal láthatatlanul szennyezett kezével, fertőzött nyálával. Aki ezt a kendőt utána használja, a tuberkulózist, vérbajt maga is megkaphatja.

Fertőzött ujságpapirosba takart zsemlye. Élelmiszereket ujságpapirosba takarni nem szabad. Az ujság tüdővészes ember kezében is lehetett, ki köhögéskor betegségének bacillusaival teleszórta az ujság lapjait. A tuberkulózis csírája hosszú ideig megőrzi a papiroson életképességét.

Használt könyv, amelynek lapjai fertőzve vannak. A régi használt könyvek lapjain mikroorganizmusok vannak. A könyvek ugyanis gyakran lehettek tüdővészes emberek kezében, akik megnyálazták ujjukat, mikor a lapokat forgatták, vagy rákköhögtek a lapokra. A tüdővészes emberek nyála is tele van bacillusokkal.

Fertőzött kéz. (Akvarell.) Kezünk, amellyel ajakunkhoz, szemünkhöz nyúlunk, mindenkor kifogástalanul tisztán tartott legyen. Egyes betegségek legközönségesebb továbbplántálója a tisztátalanul tartott emberi kéz. Az egyiptomi szemgyulladás fertőző anyaga a kézről-kézre adott kilincsről, a sok kézben megforduló pénzről kezünkre tapadhat. Ezt az anyagot azután ujjunkkal visszük a szemünkbe. Ne dörzsöljük mosatlan kézzel a szemünket! Szembeteg törülközőjét, mosdótálát ne használjuk!

Rozsdás tollkés. Rozsdás írótoll. Rozsdás szeg. (Akvarell. Ha írótollal, rozsdás tűvel, szeggel, tollkéssel megsértjük kezünket, vérmérgezést is kaphatunk. A fertőző csírák a bőr felszinéről, vagy a szennyes zsebkendővel, vagy a piszkos ujjal való nyomogatás útján, ritkábban a rozsdás tűről, szegről stb. kerülnek a sebbe. Elszaporodva és a vérpályába jutva általános fertőzést idézhetnek elő.

A szeszes italok (bor, sör, pálinka) kémiai összetétele szemléleti összeállításban. (Az egy literben foglalt alkotórészek külön-külön feltüntetve.) 100 gr. abszolut alkohol. Az alkoholokozta elváltozások a szervezetben: elváltozott szív, gyomor, máj (papírmasé-minta). Az alkoholizmus és a betegségek (grafikon). Az alkohol és szellemi munka (grafikon). Az ételek tápláló értéke (grafikon). A tüdőbacillusok segítőtársai az emberpusztításban: a szeszes italok. Valamennyinek alkotórésze az alkohol. Hogy milyen nagy méreg ez, mutatja, hogy 100 gramm belőle egyszerre bevéve halált okoz. A szeszes italok lassú mérgek; élvezetük az étvágyat csökkenti, mert az ember emésztő-szerveit megrontja. A fogyatékos táplálkozással csökken a test ereje. Az erőtlenné vált test nem tud megküzdeni a testbe jutott s ott lappangó

tüdővész-csírákkal, a baj úrrá lesz rajta s elpusztul. A szeszes italok közül egyikben sincs számottevő táplálóanyag; de mindenikben van több-kevesebb méreg (alkohol). Gyermek soha se igyék szeszes italt!

A szeszes italok közül a sörnek különösen nagy táplálóerőt tulajdonítanak; pedig egy zsemlyében több táplálóerő van, mint egy liter sörben.

Mennyi téves felfogásból téríti egy ilyen összeállítás az embert a helyes megismerés útjára!

Egy csepp tiszta víz, egy csepp szennyes víz a nagyító alatt (Tollrajz). Az egészséges élet feltételeit ma sokkal jobban ismerik, mint annak előtte az emberek. Ma mindenki tudja, hogy a közegészségnek legfundamentálisabb kelléke a jó víz. Ma már nem elégszünk meg a folyóvízzel vagy felszines kútvízzel. Jobb vizet keresünk; ha azt a föld felszinén meg nem találjuk, utána kutatunk a föld gyomrában. Magyarország több városa és legtöbb községe még ma is felszines vízű, ásott kutakból, vagy a város mellett elhaladó folyókból fedezi vízszükségletét. Pedig az ilyen vizek romlanak meg legkönnyebben. Ha a talajt, — melyben a kút mélyesztve van — csatornák beszüremkedő tartalma, a háztartás szennye, a szerves anyagok rothadásának termékei tisztátalanítják, ha a folyónak lassan mozgó vizébe csatornákat vezetnek: a víz is fertőzött lesz. Az inficiált kút- vagy folyóvíz azután ivásra használva aláássa az egészséget, pusztító, ragadós betegségekre teszi fogékonnyá a szervezetet. Sok járványos betegség (tifusz, kolera) az ivóvíz útján terjed. Járvány idején ugyanis a járványos betegségek mérge a betegről könnyen jut, különösen a felszínes vizű kutak és folyók vizébe, s innen az emberi testbe. Kívülről a testbe hatoló s ebben szaporodó mikroszkópos élő szervezetek a fertőző betegségek előidézői. Járvány idején helyesen tesszük, ha az ivóvizet használat előtt felforralás útján sterillé (csíramentessé) tesszük. Olyan vizet, amelynek tisztaságáról nem vagyunk meggyőződve — ne igyunk.

A víz szennyezettségét, fertőzött voltát nem mindig vesszük észre; hisz' a víz kristálytiszta, szagtalan s ízében sincs semmi idegen. Ezelőtt 40—45 esztendővel az ilyen vizet még tekintélyes orvosok is kitünő víznek tartották. Ma egyszerű módszerekkel rendelkezünk az érzékeinkkel felismerhetetlen tisztátalanságok felderí-

tésére. Azt, hogy a víz jó vagy rossz, pontos chemiai vizsgálattal és mikroszkóppal állapítják meg.

Abban a vízben, melyet kristályüvegben hoznak elénk, — ha azt mikroszkóppal megvizsgálnók — ugyancsak sokszor találnánk emberi szervezetből eredő bacillusfajtákat, bélférgek tojásait és álcáit, keményítő-szemecskéket, bélváladékokat, betegségeket okozó csírákat, stb. Hogy is ne találnánk, mikor a kutat az istálló vagy a lakóház közvetlen közelében ásták, a talajvíz áramlásának iránya ezektől a helyektől a kút felé van, a kút környezete pedig szennyes, pocsolyákkal borított.

A difteritisz, skarlát, himlő és a kanyaró viasz-képe. Nagyon ragadós betegségek a difteritisz, skarlát, kanyaró és a himlő is. Megtörténik nem egyszer, hogy a tanuló betegen megy az iskolába, sokszor fertőző természetű kiütésekkel. A betegtől más is elkaphatja a bajt. Hogy elkerülje a tanuló ezeket a betegségeket, nem lehet eléggé ajánlani, hogy az iskolából hazatérve mosdjék meg s tisztítsa meg ruháját és könyveit. Az itt felemlített kiütéses fertőző betegségek külső megnyilvánulását remek viaszmásolatokon mutatjuk be, hogy alkalomadtán felismerhessük azokat.

A macska és a kutya képe. Az állat is sok fertőző betegségnek a forrása. A macska csavargó életmódjával a betegségek egész sorát gyűjti össze és terjeszti (difteritisz). Az állatoktól érintkezés útján is elkapjuk a betegséget. A kutyával való érintkezéssel nem egyszer szerzett az ember halálos betegséget (hólyagféregbetegség).

Kefe, fésű. A tisztátalan borbélyműhelyek fogyatékosan tisztított eszközei (kefék, fésűk) sok haj- és bőrbetegségnek lehetnek a továbbterjesztői. Vigyázzunk arra, hogy mikor hajunkat vágatjuk, ezek az eszközök teljesen tiszták legyenek.

Az ember egészségét, életét röktön támadó veszedelembe dönti a *mérgezés.* Mérgezés történhetik, mérges gombával, mérges növényekkel és azok ható anyagaival, romlott hússal, a háztartásnak sok mérgével (lúgokkal, savakkal, foszforral, patkányméreggel, réz-, higany- és arzénvegyületekkel, higanygőzökkel, mérges festékekkel, stb.), minden olyan anyaggal, mely az élő szervezetbe jutva, kémiai tulajdonságainál fogva bizonyos feltételek mellett az az egészséget, sokszor az életet is megtámadja.

Ehető gombákkal összetéveszthető mérges gombák. (Papírmasé). *A gombamérgezés ellenszerei.* Csak olyan gombát fogyasszunk, amelyet jól ismerünk, de ezt is csak friss állapotban. Ha a gombát nem ismerjük jól, előbb főzzük meg, s a forralt vizet öntsük le róla, csak azután főzzük, vagy süssük meg. Gombamérgezés esetén a beteget igyekezzünk meghánytatni; ezt elérjük, ha torkát puha tollal, ujjunkkal csiklandozzuk, vagy sok langyos vizet itatunk vele. Adjunk a betegnek 2—3 kanál ricinusolajat, amelyhez konyakot tettünk; hányás után pedig kanalanként erős fekete kávét.

Mérges növények: A dohány levele, virága. A dohánymérég: a nikotin. A kávéfa ága, virága, termése. A teacserje ága. A kávé és tea mérge: a kaffein. A keleti mák; ható anyaga: az ópium. Kerti növényekkel összetéveszthető mérges növények (büdösbürök, gyilkos csomorika, Atropa belladonna, Datura stramonium, csucsor stb.), hű utánzatokban. A mérges növényekkel való mérgezés ellenszerei. A halál rejtőzik valamennyi mérges növényben! Különösen veszedelmes az a méreg, amely a dohányban van; ez a nikotin (0·5—8%). Egy-két csepp már halált okoz. A dohány füstjében is benne van a nikotin; de emellett szénoxid is van a füstben, amely hasonlóképen nagy méreg. Nemcsak a dohányzás, de a dohányfüstös levegőben való tartózkodás is veszedelmes. A kávé, tea forrázatában is van méreg (kaffein). Erős kávé, tea nem való gyermeknek! A mérges növényekkel való mérgezéseknél első teendő a hányás előmozdítása, hideg vízzel locsolás, fekete kávé itatása.

Egy skatulya foszforos gyufa. A foszformérgezés ellenszerei. A foszfor a legveszedelmesebb mérgek egyike, mert nemcsak öl, de éget és mar s gőzével megmételyezi a levegőt. 40—50 szál foszforos gyufa fejében előforduló foszformennyiség már halálosadag. Mérgezés esetén fontos a beteget meghánytatni 1 gr. rézgálicnak 40 gr. vízben való oldatával. Jó szolgálatot tesz a nyers terpentin-olaj s mindenekfelett a káliumhypermanganat. A mérgezettnek tejet adni nem szabad!

Sósav. Ecetsav (ecetesszencia). Kénsav. A savmérgezés ellenszerei. A sósav halálos adagja 10 gr., a kénsavé 5 gr., az ecetsavé egy fél deci. Mérgezés esetén szódabikarbónát, mészvizet, krétaporral vagy szivarhamuval kevert szappanosvizet adunk a

betegnek. Közben hideg tejet és tojásfehérjét is nyeletünk vele. Ha valaki vitriololajjal (kénsav) leöntötte magát, a savat száraz ruhával letöröljük, helyére faolajat öntünk, ezt is letöröljük. Most a kénsavtól megtámadott helyet bő vízzel leöblítjük.

Lúgkő. Marólúg. Lúgesszencia. A lúggal való mérgezés ellenszerei. A háztartásban a zsíros edényeknek, a padlónak, a ruhának a mosására sűrűn használni szokott marólúgot gyakran olyan edényekben tartják, amilyenekben vizet szoktak tartani; ha az edény könnyen hozzáférhető helyen van, a gyermek iszik a színtelen, víztiszta, de maró és mérges hatású folyadékból. Az erős marólúgból egy pár kanálnyi már halálos lehet. Mérgezés esetén enyhe savakat (ecetet, citromos vizet, borkősav-oldatot) kell adni a betegnek.

Eltörött hőmérő, a hőmérőből kifolyt higannyal. Ónamalgámos tükör. Higanychlorid (szublimát). Szublimát-pasztillák. A higanysókkal való mérgezés ellenszerei. A higany a közönséges hőmérsékleten is párolog. A higanypárák nagyon mérgesek. A szobában eltört hőmérőből kifolyt higany, rossz tükör veszedelmes higanymérgezést okozhatnak. A higanysók is — p. o. a fertőtlenítésre széltében használt szublimát — veszedelmes mérgek. Mérgezés esetén jó szolgálatot tesz a tojásfehérje-oldat és a tej.

Fehér arzénikum. Patkányméreg. Kékítő. Arzéntartalmú festékek. Schweinfurti zöld; ezzel a festékkel festett szövet, kép. A svábbogarak elpusztítására használt «zöld por.» Az arzénmérgezés ellenszerei. Az arzén és vegyületei a legveszedelmesebb mérgek közé tartoznak. A fehér arzénikumból (arzéntrioxid) már 10—20 centigramm halálos lehet. Ezt a mérgező hatását használják fel, hogy az ártalmas vagy veszedelmes állatokat elpusztítsák vele. A leggyakrabban használt patkányméreg anyaga arzéntrioxid. Fehér por, mely egy tekintetre alig különbözik a fehér lisztől, vagy a cukorportól. Az arzéntrioxiddal való mérgezés gyakori. Arzénmérgezést okozhatnak az arzéntartalmú festékek (schweinfurti zöld), az arzéntartalmú anilinfestékből való kékítő, stb. Mérgezés esetén a gyors meghánytatás a leghasznosabb. Jó szolgálatot tesz a friss vashidroxid.

Ólomtartalmú stanniolba burkolt cukor, csokoládé, szappan. Ólomtartalmú ónból készült szódavizes palack-zár. Ólomtartalmú mázzal ellátott agyagedény. A cukor, csokoládé, amelyet

ólomtartalmú stanniolba takarnak, a szódavíz, amelyet ólomtartalmú zárral ellátott palackban tartanak, az étel, amelyet ólomtartalmú mázzal bevont agyagedényben főznek: veszedelmes ólommérgezés előidézői lehetnek.

Barackmag. Keserűmandula. Kéksav. Barackérés idején a gyermekek sok barackmagot fogyasztanak el; pedig 50 magból a gyomorban annyi kéksav fejlődhetik (0·05 gr.), amennyi tökéletesen elég arra, hogy egy embert megöljön. Ezen magmennyiségnek nem egészen fele is már ájulást okozhat a gyermeknél. Épen ilyen veszedelmet zúdíthat ránk a keserűmandula, a szilva- és cseresznyemagevés is.

Mérges ásványfestékek. Mérges vízfestékek. Mérges festékkel festett tollszárak, játékok, édességek, szappanok. Anilintinta. A festéshez használt festékek egy részének anyaga mérges. A festékbe mártott ecsetet, a festett játékot szánkba venni, a tollszárat rágni, a gyanús festékkel festett édességeket megenni, mérges festékkel festett szappannal mosdani nem szabad. A kereskedésben kapható írótinták nagyrésze mérges anilintinta. A papirosra ejtett tintafoltot felnyalni veszedelmes.

Mérges ceruzák, kréták. A rajzoláshoz való színes ceruza, kréta anyaga sokszor mérges. A sárga ceruzában p. o. ólomchromat (egy rúdban 0·2 gr. is van), a vörös ceruzában pedig cinóber a festőanyag. Mind a kettő veszedelmes méreg. A porlókréta pora a kézhez tapad, a kézről pedig a szájba juthat, aminek következtében mérgezés történhetik. Óvakodnunk kell attól, hogy a színes ceruzát ajakunkkal megnedvesítsük!

Vörös pecsétviasz. A pecsétviaszt sokszor mérges festékkel szinesítik. (A vöröset p. o. cinóberrel.) Ahol sokat pecsételnek, mérges gőzök képződnek, amelyek megmérgezik a helyiség levegőjét.

Faraó kigyója. Ismeretes játékszer a „Faraó kígyója". Szürkésfehér színű porból préselt kicsiny kúp; asztalra vagy tányérra téve és meggyújtva kékes lánggal ég; égésközben a kis kúpból kígyóformájú, hatalmas testű szörnyeteg támad. A kúpot alkotó szürkés-színű por anyaga kénciánhigany. Nagy méreg maga a test is, mérgesek égéstermékei is.

Gyűjteményünket — melyet-évről évre fejlesztünk — a táplálékok összetételét szemlélhető pompás összeállítás, a dr. Kovách Aladár-féle, az első segélynyújtás módjáról tájékoztató falitábla, s

az „Egészség regulái“ — az egészség megóvására, fenntartására, a test ápolására vonatkozó tudnivalóknak, a dr. Leszner-féle szabályok figyelembevételével készült összefoglalása — egészítik ki.

Midőn Dr. Szekeres Kálmán igazgatóval összefogtunk, hogy lehetővé tegyük, hogy a tanuló szemléleti úton ismerkedhessék meg egészségének és életének ellenségeivel s a védekezés eszközeivel, hogy ezeket megismerve jobban tudjanak a maguk és egymás életére vigyázni, — úgy vélem — nem végeztünk hiábavaló munkát.

Jól esett tapasztalnunk, hogy gyűjteményünket úgy Londonban (tanügyi kiállítás; aranyérem), mint Drezdában (nemzeközi higiénikus kiállítás; Ehrendiplom), hol azt Sarbó Vilmos tanár elrendezésében bemutattuk, a szakkörök kitüntető figyelemben részesítették. Gyűjteményünk több angol iskolát hasonló gyűjtemény összeállítására serkentett. Drezdában gyűjteményünk megszerzésére lépéseket tettek; az Egészség reguláit pedig egyes iskolákban való felhasználásra elkérték.

Az egészség regulái.

1. Korán menjünk aludni és korán keljünk. A serdülő ifjúnak legalább 7—8 óra alvásra van szüksége. Reggel mihelyt felébredünk, keljünk fel tüsténT. Ki korán kel, könnyen tanul, mert elméje friss, teste pihent.

2. Kezünket, arcunkat, nyakunkat, mellünket mossuk meg friss vízzel és szappannal. Fogainkat tisztítsuk meg puha fogkefével, — esetleg fogszappannal, — torkunkat pedig öblítsük ki tiszta ivóvízzel. A fogak tisztítása este lefekvés előtt is ajánlatos. Fogvíznek és a torok öblögetésére nagyon jó a félig langyos víz is, amelybe egy kanál tiszta borszeszt öntöttünk.

3. Hajunkat fésűvel és kefével hozzuk rendbe; körmeinket vágjuk rövidre s tisztítsuk ki gondosan. A hosszú köröm alatt összegyülemlő piszok a tüdővész, difteritisz stb. csíráinak valóságos fészke.

4. Ruháinkat mindennap poroljuk ki s keféljük le; lábbelink is mindennap tiszta legyen. Óvakodnunk kell azonban attól, hogy ruhánk, lábbelink kitisztítását a szobában végezzük.

5. Mielőtt a tanterembe lépnénk, lábbelinket a lábtörlőn gondosan töröljük le; ezt tegyük akkor is, ha lakásunkba akarunk

belépni. Orvosi tapasztalat, hogy a legjobb óvószer a betegségek ellen a tisztaság; testünknek, ruháinknak és a levegőnek — amit belélegzünk — a tisztasága. Azért nem szabad a ruháinkra, lábbelinkre tapadt porral, szennyel tisztátalanná tenni a szoba levegőjét.

6. Meleg szobába lépve felső kabátunkat — s ha van — nyakvédő kendőnket azonnal tegyünk le. Okosabb, ha meleg nyakvédő kendőt egyáltalában nem viselünk.

7. Téli időben kalap és felső kabát nélkül kimennünk nem szabad.

8. Ha ülünk, felső testünket tartsuk egyenesen, derekunkkal támaszkodjunk a szék hátához, lábunk pedig egész talppal nyugodjék a padlón.

9. Ha írunk, rajzolunk stb., vigyáznunk kell, hogy testünk munkánkra árnyékot ne vessen; a fényforrás (ablak, lámpa) balkéz felől legyen vagy felülről világítson. Arra is gondunk legyen, hogy olvasás, írás közben a nap könyvünkre, írásunkra, szemünkbe ne süssön. Hogy esti munkánknál a lámpa fénye szemünket ne bántsa, borítsunk a lámpára zöld ernyőt. Midőn íráshoz fogunk, fejünket hajtsuk kissé le, balkezünket pedig helyezzük az asztal szélére. Ha szemünk elfáradt, pihentessük. A szem különösen akkor pihen, ha a távolba néz.

10. Fogyatékos világításnál, félhomályban írni, rajzolni, olvasni nem szabad.

11. Nagy és jol olvasható betűkkel írjunk; írásra fekete tintát, fehér és fénytelen papirost használjunk.

12. Testünk egyenes tartására állás- és járásközben is gondunk legyen.

13. Séta és játszás közben, tornázás alatt — ha fölhevültünk — se vizet ne igyunk, se légvonatba ne álljunk.

14. Az év hidegebb szakaiban fürödjünk hetenként legalább egyszer langyos meleg vízben. Ha ez nincs módunkban, gyakrabban vegyünk — lefekvés előtt — langyos lábvizet s minden hónapban legalább egyszer mossuk le egész testünket. Nyári meleg napokon fürödjünk az uszodában.

15. Fölhevült testtel hideg vízben fürödni nem szabad.

16. Tele gyomorral ne fürödjünk!

17. Ha ruhánk átázott, hazaérve első dolgunk legyen ruhát váltani. Ruházatunk az időjáráshoz és évszakhoz igazodjék. Midőn

mozgunk, kevésbbé kell beburkolva lennünk, mint nyugvó helyzetben. Ruhánk ne szorítson: Lábunkat — tekintet nélkül az időjárásra — mindig szárazon és melegen kell tartanunk. Fejünket meleg sapkák viselésével elkényeztetnünk nem szabad.

18. Túlmelegen ne öltözködjünk, mert hamar megizzadunk s a megizzadt test könnyen meghül.

19. A padlóra köpni nem szabad! de ne köpjünk még az utça gyalogjárójára sem. Ha köpnünk kell, köpjünk a köpőcsészébe vagy zsebkendőnkbe.

20. Sok ember hordja magában a tüdővész mérgét; még olyan is, aki maga sem tudja, hogy beteg. A beteg ember köpésében benne van az a parányi gümő-bacillus, amely ha az egészséges emberbe jut, azt is gümőkórossá teszi. Ha a köpés a padlón megszárad, elporlik, a gümőkórság csírái a felkavart porral ruházatunkra, szobánk tárgyaira, az élelmiszerekre szállanak, a belélegzett levegővel a tüdőbe jutnak. A padlót köpéssel szennyezni valóságos bűn.

21. Ha köhögünk, tüsszentünk, tartsuk tenyerünket vagy zsebkendőnket szájunk elé.

22. Ne szemeteljünk; papirost, ételmaradékot, gyümölcshéjat ne szórjunk el a padlón. A teremben csendesen járjunk, hogy a padlóra rakodó port fel ne verjük.

23. A gümőkórság és minden fertőző betegség ellen a legbiztosabb óvószer a tisztaság. Szobánk ablakát — télen is — fölkelés után és lefekvés előtt egy félórára nyissuk ki. Ezt azért kell megtennünk, mert a lélekzés, a lámpaégés, a dohányzás termékeivel tisztátalanított levegőben való huzamos tartózkodás nem kevésbbé ártalmas, mint a méreg, amely lassan, de biztosan öl. A tüdővészre való hajlamot is a szellőzetlen szoba rossz levegője teremti meg. Ruhánk, különösen a testtel közvetlenül érintkező fehérnemű, meg az ágynemű mindig tiszta legyen.

24. Minden étkezés előtt mossuk meg kezünket. Az ember sok mindenféle tárgyat megfog, amelyet azelőtt beteg ember érintett, váladéka, vagy a szálló por megfertőzött. Ezek a tárgyak — ajtókilincs, újság, pénz, stb. — az egészséges ember kezét is megfertőzhetik. A megfertőzött kéz az ételek útján vagy az által, hogy vele ajkunkhoz, szemünkhöz nyúlunk, szervezetünket is fertőzötté teszi. A fertőzött kéz úgyis beleolthatja a ragályt a testbe, hogy valamely sebéhez hozzáér.

25. Lakásunk világos, száraz, napsütött és tiszta legyen. A tüdővész legnagyobb ellensége a napfény és a tiszta levegő. A tanuló egészséges fejlődésében elengedhetetlen a verőfény. A napfény elpusztítja a baktériumokat. A tiszta, szabad levegő minél kizárólagosabb élvezete az egészség megőrzésének és visszanyerésének egyik legfőbb titka. Azokban a lakásokban, amelyekben a tiszta levegő és a napfény otthon vannak, az orvos ritka vendég. Pihenő időnket a lehetőség szerint töltsük szabad levegőn sétával, testgyakorlással s a szabadban űzött nem túlzó sportokkal (kirándulás, úszás, csónakázás, korcsolyázás, labdajáték, stb.) Orrunkon át vegyünk mindig lélekzetett.

26. Mértékletesen együnk és rendes időben. Minden falatot jól megrágva szabad csak lenyelni. A vacsorát legalább 2 órával a lefekvés előtt fogyasszuk el. A nyers tejet, a teljesen ki nem sült húsokat, romlott húsételeket kerüljük; élvezetük sok betegségnek volt már okozója.

27. A gyümölcsöt csak gondosan megmosva vagy meghámozva együk. A gyümölcs magvát lenyelni nem szabad. Élelmiszereket sohase takarjunk ujságpapirosba; az ujságok fertőző betegségben szenvedők kezében is megfordulnak.

28. Italunk jó friss víz legyen, nincs semmi, ami azt pótolhatná. Csak ott igyunk vizet, ahol a víz egészséges. A kolera, tifusz, vérhas és más ilyen veszedelmes betegségek, a rossz ivóvíz útján terjednek. Szeszes italt sohase igyunk, mert valóságos méreg az ifjú szervezetre; még kis mértékben élvezve is gyöngíti a szervezet ellenálló képességét a betegségekkel, de különösen a gümőkórsággal szemben. Tartózkodjunk a tea- és feketekávé ivástól is.

29. Csak a magunk ivóedényét használjuk; más után sohase igyunk. A gümőkóros nyála is tele van bacillusokkal; ebből a nyálból a pohár kiöblítése után is marad a pohár szélén annyi, amennyi elég az utánkövetkezőnek a fertőzésére. Minthogy az asztalkendő is okozhat fertőzést; csak a saját magunkét használjuk.

30. A könyvtár könyveinek lapozgatásánál ujjunkat nyelvünkkel megnedvesíteni nem szabad. Úgy lehet, hogy a könyvet előttünk gümőkóros ember használta, aki váladékával megfertőzte a könyv lapjait.

31. Ne dohányozzunk! A dohány mérge megmérgezi szervezetünket; a dohányfüst megfertőzi szobánk levegőjét.

32. Az óraközökben engedélyezett szabad időt töltsük az udvaron vagy folyosón, hogy a tanteremnek szennyezett levegőjét szellőztetés útján friss levegővel lehessen kicserélni.

33. Ceruzát szájunkba venni, körmeinket rágni, a papirosra esett tintafoltot felnyalni ártalmas.

34. Az állatokat magunkhoz közel ne engedjük, mert tőlük veszedelmes bajokat kaphatunk.

35. Vigyázzunk jól egészségünkre. Aki beteges, könnyebben kapja meg a ragadós betegségeket is.

36. Ha helyünkről rosszul látunk, ha nem hallunk jól, ha melegünk van vagy fázunk, azonnal bejelentjük az éppen jelenlevő tanárnak; ha betegek vagyunk vagy ha valaki otthon ragadós betegségben megbetegedett: otthon maradunk. Ne titkoljuk el bajunkat, mert ez oktalan és ártalmas. Legyünk bizalommal az iskola-orvos iránt, aki mindenben csak javunkat akarja.

37. Ügyeljünk erkölcseink tisztaságára is! Ami a jó illemmel, tisztességgel ellenkezik, az rendesen az egészségnek is árt.

Dr. Hankó Vilmos.

Ifjúsági kirándulás.

A Vágvölgyén.

Tátrai és erdélyi utunkat követte a vágvölgyi. Bár célunk a magyar érchegység ősi városai, a regés várromjairól, tájképi szépségeiről híres Vágvölgy, a két hajdani kulturközpont: Nagyszombat és Pozsony voltak, mégis tanulóink vontatva, jó későn jelentkeztek a kellő számban, ami igen megnehezítette a kirándulás kellő rendezését. Végre néhány vendéggel 27-en lettünk s külön kocsiban utazhattunk.

Bizony erősen nélkülözzük még a kirándulási alapot; néhány száz koronánkat eddig nem bántottuk; hadd kamatozzék! Sem iskolai takarék nem irányítja a tanulók, illetve a szülők figyelmét e jobb ügy felé, sem tandíjból vagy társadalmi úton nem tudjuk a szegény, de jobb tanulókat, legalább osztályonként egyet, magunkkal vinni. Még szerencse, hogy az igazgatóság az Uránia-pénzből támogatja a kirándulást.

De ha nehezen verődött is össze kisded csapatunk, annál jobban sikerült a tanulmányút.

Minden tényező kedvezően hatott közre. Június végén a természet pompás üde, az idő verőfényes. A hazai föld soha máskor nem hódítóbb. A hatóságok, tanártársaink, az érdekelt vállalatok mind szívesen karolják fel ügyünket. A vizsgák gondjaitól szabadon, szinte felujjong az ifjúi lélek a sok vonzó benyomás alatt s alig-alig válik meg egy-egy bájos helytől, szíves társaságtól.

Mielőtt utitervünk közölném, hálával említem a vasúti személyzet, a Máv. igazgatóság, főleg itt is Csermelyi Aladár főellenőr szíves jóságát. Hihetetlen olcsón, egy jegynek négyszeri megszakításával, hol gyors, hol személyvonattal utazhattunk a forgalmas

vonalon. 1911. június 25-én reggel 6·25-kor indultunk el a kel. pályaudvarról, délben már gyönyörű erdők közt, Garamberzencén átszáltunk a selmeci vicinális liliputi kocsiira. Selmecen a város nevében Vörös Ferenc tb. főjegyző fogadott, a vezetést pedig dr. Vitális István, liceumi tanár vállalta ritka buzgalommal. Éjjel a városi vigadó nagytermében matracokon bizony keveset aludt a vidám fiatalság.

Másnap d. e. 9·33-kor már Körmöcre értünk. Ott Szepessy István, főreáliskolai tanár volt lelkes kalauzunk. A pénzverdét Reitzner Miksa min. tanácsos, igazgató irásbeli engedélyével, amelyet már itthon megkaptunk, tekintettük meg. Láttuk az egyik zúzót, bányabejárót, kőedénygyárat, zólyomi völgyet. A Szarvas-szállóban jól és olcsón étkeztünk. Este 8·25-kor már Ruttkán át Zsolnára érkeztünk, hol Bicsovszky Károly, akkori főreálisk. igazgató s néhány szíves kartársunk fogadott s a vasúti vendéglői vacsora után a Baross Gábor tanoncotthonban kaptunk kényelmes szállást (á 40 f).

Harmadik napunk volt a legfárasztóbb. Reggel Zsolnát néztük meg, délben Trencsént, hol Treszkony János főgim. tanár gondoskodott rólunk; uzsonnakor már Pöstyénben voltunk, s este meg Nagyszombatba értünk.

A pöstyéni fürdőigazgatóság omnibuszon vitette be a társaságot, ingyen fürdőt adott és Erdősy titkár szívességéből megnézhettük az egész telepet.

De mindezt a szíves vendéglátást fölözte a nagyszombati, ahol Sinkó József, az érseki főgimnázium igazgatója várt bennünket. A fiúkat ingyen szállásolta el a nagy Pázmány emlékét hirdető szemináriumban, másnap, 28-án pedig dr. Marton kartársunk kiséretében buzgón vezette körül az érdekes városban társaságunkat. Pont délben, a kath. kaszinóban élvezett ebéd után elindultunk; valóban nehezünkre esett megválni szíves házigazdánktól. $^1/_2$2-kor már Pozsonyban üdvözölt bennünket Pétergál Henrik egykori kollegánk és a pozsonyi idegenforgalmi bizottság fáradhatlan titkára, Spitz Erich. Villamos autobusz röpített a tölténygyárba, onnan gyalog a Vaskutacskához, majd föl a Zergehegyre s vissza a városba, fényes szállásunkra, a Prüger-féle Savoyba.

29-én megnéztük a várat, Pozsony szobrait, híres épületeit, gyűjteményeit. Az idegenforgalmi bizottság ugyancsak kitett magáért,

vezetői lelkesednek szülőföldjükért, reklámfüzetei bizonyítják, hogy a dolog gazdasági oldalát is átértik. Ha egy kissé drágább is, mint másutt, a Savoy szálló kényelmes szobái, pompás étterme, jó kiszolgálása elfeledtetik azt.

29-én délután 1/22-kor elindulva Hegyeshalmon, Győrön át este haza értünk. Midön e helyen is hálásan megköszönjük a fentemlített uraknak, hatóságoknak a szíves közreműködést, szabadjon még két tanulónk: Nosz Gyula (IV.) és Schulhof Andor (VI.) utijegyzeteiből egyet-mást közölni.

Selmec. „Nyomban ebéd után egy „kis" sétára indultunk. Akkor kicsinek gondoltuk, de az 5 órai séta végén senkisem mondta annak. Megnéztük a Leányvárat. Vezetőnk elmondta, hogy e dombon valamikor akasztófa állt s árnyéka éjjel épen egy gazdag özvegy ablakára esett, aki ezért lebontatta az akasztófát s helyére a Leányvárat építtette. A domb tetejéről jól látni az egész Selmecet. Végig tekintünk a város zeg-zúgos utcáin. Szemben magaslik a kálvária, még távolabb egy hatalmas E-betűs erdőírtás látszik, Erzsébet királyné emlékét hirdeti." (Nosz.) „Innen a Klinger tárói tóhoz jutottunk. Ez egy mesterséges tó. Ugyanis a selmeciek, hogy a zúzók hajtására állandóan elég vizük legyen, egyes völgyek forrás- és esővizét gáttal elzárják s onnan zsilipen át bocsátják le. A főiskolai hallgatókat követve, meg is fürödtünk. Majd a Rónára, a selmeciek egyik ligetjéhez mentünk, mely neve ellenére 800 m. magasan fekszik. Ugyancsak szólt a zene, keringtek a párok, lévén vasárnap délután. Innen a br. Eötvös Lóránt-körúton, hol fegyverek, hol beomlott tárnák, kis tavak mellett haladtunk. Fárasztó, föl-le kanyargó, nem a legjobb karban tartott út ez, de pompás kilátás nyilik a mélyen lent fekvő városra, a távolban kéklő Szitnyára. Szinte szállóigeként emlegettük Vitális tanár úr mondását: „Vízszintesen félkörben", hogy lehet megkerülni Selmecet. Selmec, mint bányaváros hanyatlik, könnyen hozzáférhető ércei már kiaknázvák s habár a mult évben 5000 bányász dolgozott, mégis az állam 1,700.000 koronát ráfizetett." (Schulhof.)

Körmöc. „Két főkapun kellett áthaladnunk. Az első főkapun I. Ferdinánd és felesége Anna domborművű képe van, a másodikon át a régi város középpontjára, a nagy kőházaktól körülvett,

négyszögű piacra, „Ring"-re jutottunk. A kaputól balra az egyik ház a Fuggerek, jobbra egy másik Mária királynő emlékét őrzi.

A pénzverő hivatal kapujában egy vén huszár járkált kivont karddal. Először az olvasztóba mentünk. Itt az ércet előbb kénsavval kezelik, ez a nemes fémtől elválasztja mint rézgálic a rezet és nyirágra kristályosodik. Az ezüstöt sajtolás, míg az aranyat a visszamaradt részektől salétromsav útján tisztítják meg. Az arany ötvényt 30 cm. hosszú, 4 cm. széles, 1 cm. vastag rudakba öntik. E rudacskákat hengerrel a pénzvastagságnak megfelelő szalagokká lapítják; ebből gépek vágják ki a pénzt. Hasonlóan teszik az ezüsttel is.

Az olvasztóból a „pénzítő"-be mentünk. Itt a már kivágott pénzdarabot lemérik, ha könnyű, visszavetik, ha súlyos, legyalulják. Ezután a körfeliratot préselik rá a szélezővasakkal. Újra fehér izzásig hevítik, hogy a még benne levő réz, mint oxid kiváljék s kénsavval leoldják. Akkor beleteszik a verőgépbe, mely önműködőn a verőtőkék közé vonja a lapkát s óriási erővel összenyomja, pl. az 5 K-nál ez az erő 18.000 kgrnyi. A kész pénzt egy fatálcán számolják meg, melyen 500 mélyedésben egyszeriben elhelyeződnek a csillogó aranyok. Végül szép emlékérmeket is vettünk. (Schulhof.)

„A pénzverőből kisétáltunk a zúzóba, láttuk az aranymosást és a zúzókalapácsokat, de oly zaj volt, hogy hosszabb ideig nem lehetett benne maradni. Lenéztünk egy 199 m. akna torkába is, ahová liften szállnak le az előbb imádkozó bányászok. Megtekintettünk egy edénygyárat is, hol — mivel már dél volt — nem dolgoztak, mégis láttuk a sok kész edényt. Délután kirándulást tettünk a zólyomi völgybe. Kedves csobogó patak mellett mentünk árnyas úton. Útközben a honvéd emléknél elénekeltük a Szózatot." (Nosz.)

Vágvölgy. „Zsolnán végigmentünk és mindnyájunknak nagyon tetszett az árkádos főtér. Elhaladtunk még a régi templom mellett is, ahol a nevezetes zsolnai zsinatot tartották a protestánsok. Zsolnán erősen mutatkozik a gyártelepek és a forgalmi gócpont hatása, egy pár év alatt egész új város keletkezett a régi mellett. Zsolna után mindjárt az első várkastély Budatin, meglehetős jókarban van. Azután Hricsó, Lednic, Oroszlánkő, Podhrágy jönnek, de már az idő mindegyiket megrongálta. Nemsokára az illavai fegyháznál állunk meg, de a komor külsejű óriási épület mellett csak-

hamar elrobogunk. Illava után mindjárt következik Hőlak—Trencsénteplitz, honnan villamos visz a fürdőbe. Tőle délre feltünt a büszke *trencséni vár*. Azonnal a várba indulunk. Látjuk a híres kutat. Vezetőnk égő petróleumos rongyot dob le, bevilágítva a szörnyű mélységet. Régen 140 m. mély volt, leért a Vág szintjéig, most 60 m. már betömődött. Ezután felmásztunk a felső vár hatalmas négyszögű tornyába. Kövér embernek túl szük és túl hosszú a feljáró. Innen felülről szép kilátás van a Vág völgyére. Szépen látni a vár körfalait is, melyek a külső várat kerítették be. Bizony nagyszerű lehetett Csák Máté fészke. Megértjük itt, hogyan dacolhatott királyokkal, mért hódolt meg neki Mátyusföld gazdag népe. De eszünkbe jut az is, hogy itt folyt le Rákóczi szabadságharcának egyik döntő csatája; látjuk a hegyek közé szoruló magyar huszárság nehéz helyzetét, a lováról lebukó daliás fejedelmet, a futó kuruc hadat. Bizony itt is, mint szép hazánk annyi helyén, szomorú emlékek támadnak föl bennünk. A várból lejövet még a templomot tekintettük meg. Ebéd után pedig mindjárt vasútra ültünk. Detrekő, Beckó, Csejte, Temetvény mellett elhaladva értünk Pöstyénbe . . . A nagy kiterjedésü park a Vág mentén fekszik s közepe, ahol a zenekar játszik, csak úgy hemzsegett az emberektől. Az embertömeg közé érve, valósággal megütköztünk a sok idegen beszéden, hallani itt német, francia, angol, lengyel szót eleget, tehát Pöstyén világfürdői mivolta már a sok idegen beszédről is kitünik. Megnéztük az épülő új fürdőt, melynek belseje olyan, mint egy hadihajóé, a sok fel és lejárattal, oszloppal, fülkével. Bementünk egy fürdőhelyiségbe, hol oly hőség és gőz volt, hogy majd megfulladtunk. Láttunk azonkívül hatvan pávát a parkban; no meg sok „infanterisztát", mankómúzeumot. A régi fürdőben megfürödtünk". (Nosz.)

Nagyszombat. „A szeminárium, hol szállásunk volt, Pázmány alatt épült, különösen feltünő a szinházterem. A gimnázium 1548-ból való. Mária Terézia alapította a convictus nobiliumot, nemes ifjak bennlakását. Az invalidusok templomát a nagy Esterházy Miklós nádor építette; ebben nyugszik a vezekényi csatában elesett 4 Esterházy testvér. A régi Pázmány-egyetem ma kaszárnya. Mellette az evangelikus imaház, itt szabad volt nekik harangozni is. A régi csillagvizsgáló toronyban is bakák laknak. A Stummer-féle nyesrcukorgyárat tekintettük még meg. A vasúti sínek egészen a

lerakodó helyig nyúlnak; ott a répát a vagonból vízárokba, innen vízerővel a répamosó gépbe hajtják. Innen Pater-Noster szekrények fölemelik a répavágóba, amelyben 32 hullámos, nagy sebességgel forgó kés van. A vágot répát 32 diffuseur à 90 hl veszi át s a cukorlevet a saturatorok. A cukorlét mésszel és széndioxiddal vegyítik s a képződő mésziszapot leszűrik. Ezután a megtisztult cukorlé a Robert-féle főzőedényekbe és a centrifugál szárítókba kerül, ahol víztartalmának egy részét elveszti; a többi vizét vacuum készülékben veszti el.

Láttuk azon házat, melyben Nagy Lajos meghalt s azt is, ahol Bethlen Gábor a koronával együtt lakott; a Ferenciek, a Szent Miklós templomát, Szent Erzsébet lakóhelyét, mely egykor klarissza kolostor volt, most katonatébolyda. A vonatról láttuk Rákóczi szomorú emlékű csataterét." (Schulhof.)

Pozsony. Tölténygyár. „Az egész telepet gőzturbina hajtja. Először megnéztük, hogyan készül az ólomdrót s abból a golyó. A 97% ólom és 3% antimon öntvényt víznyomással a lövegnek megfelelő vastag dróttá préselik. Erre jő az acélburok s a hűvely és a gyutacs. Igen érdekes volt a tölténytárak készítése. Bessemer acéllapokat darabolnak fel, bordázzák, hajlítják és kész a tár. Végül bemutatták a lőveg kezdősebességének megállapítását, mely villamárammal történik". (Schulhof.)

„Kitünő alvás után a Mária Terézia-szobrot tekintettük meg, és innen a városba indultunk. Előbb azonban mindenki kapott a hires pozsonyi mézeskalácsból. A vár bizony düledező rom, de falai még állnak. Szép kilátás van onnan a városra, a Dunára, főleg Csallóköz felé . . . Délután, hazafelé utazva, elgondoltuk az egész kirándulást, és úgy tapasztaltuk, hogy a vége felé mind jobb és jobb lett, de legszívesebben mégis Nagyszombaton fogadtak, hol nem is akartak elengedni. Az út végén vígan énekeltünk is . . Sok szépet láttunk, sok mindenfélében gyönyörködtünk, az országnak ismét egy jó részét megismertük és azért már most előre is örülünk a jövő évi kirándulásnak." (Nosz.)

Németh József.

I.

A tanári testület.

1. *Dr. Szekeres Kálmán,* az intézet igazgatója. Tanította 1912. januárig a III. A osztályban a természettant heti 2 órában.

2. *Bajthay Péter,* esztergommegyei áldozópap, rendes kath. hittanár. Tanította a róm. kath. vallástant az intézet valamennyi osztályában, hetenkint 16 órában. Azonkívül a kapucinusok templomában vasár- és ünnepnapon a kath. tanuló ifjúságnak szent beszédet tartott. Lakik: IV. ker. Reáltanoda-utca 19.

3. *Benda Jenő,* rendes tanár, az ábrázoló geometriai szertár őre, az ifjúsági segély-könyvtár kezelője, a műegyetemen tanársegédi teendőkkel van megbízva, a Nemzeti Tornaegylet tornatanítókat vizsgáló bizottságának elnökségi tagja. Tanította a matematikát a VI. és VIII., az ábrázoló geometriát a VI. és VIII., a rajzoló geometriát a III. A, a szépírást az I. A osztályban hetenkint 15 órában. A VIII. osztály főnöke. Lakik: VIII. ker. Józsefkörút 33.

4. *Dr. Bürner Sándor,* rendes tanár. Tanította a magyar nyelvet az VI., VII., a francia nyelvet a III. B, VII. osztályban, hetenkint 14 órában. Az VI. osztály főnöke. Lakik: II. ker. Ilona-u. 4.

5. *Dr. Cserey Adolf,* rendes tanár, a természetrajzi szertár őre. Tanította a természetrajzot az I. A, I. B, II. A, II. B, V. és VI. osztályban, a szépírást a II. A, II. B osztályban, hetenkint 17 órában. A II. B osztály főnöke. Lakik: I. ker. Vár, Verbőczy-utca 14.

6. *Dr. Edelstein Bertalan,* rabbi. Tanította az izraelita hittant az I—VIII. osztályban 4 csoportban, hetenkint 2—2, összesen 8 órában. Lakik: III. ker. Lajos-utca 9.

7. *Gagyhy Dénes,* rendes tanár, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság és az Országos Középiskolai Tanáregyesület választmányi

tagja. Tanította a magyar nyelvet az I. A, II. A és V. osztályban, a német nyelvet a III. B oszályban hetenkint 16 órában. Az V. osztály főnöke. Lakik: IX. ker. Bakáts-utca 3.

8. *Dr. Gedeon Gyula,* okleveles helyettes tanár, a történelem-földrajzi szertár őre, a budai kath. kör jegyzője. Tanította a történelmet a IV. A, IV. B, V. és VI. osztályban, a földrajzt az III. A és III. B osztályban hetenkint 16 órában. Lakik: II. ker. Medve-utca 10.

9. *Dr. Hankó Vilmos,* c. középisk. igazgató, rendes tanár, a Magy. Tud. Akadémia levelező, az Országos Közegészségi Egyesület választmányi tagja, az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület osztály-alelnöke, az Országos Balneologiai Egyesület igazgató tanácsának tagja, a m. kir. pénzügyminiszterium kebelében alakított pénzügyőr-biztosi tanfolyam tanára s vizsgáló bizottságnak tagja, a vegytani szertár őre. Tanította a vegytant az V., VI., VII. és a fizikát a IV. A és VI. B osztályban hetenkint 12 órában. Azonfelül vezette a vegytani gyakorlatokat hetenkint 2 órában. Lakik: II. ker. Szalag-utca 4.

10. *Dr. Heller Bernát,* rendes tanár, a tanári értekezletek jegyzője, az ifjúsági könyvtár másodőre. Tanította a francia nyelvet a III. A, V. és VI., a német nyelvet a VII. osztályban hetenkint 14 órában. Lakik: II. ker. Fő-utca 77.

11. *Hennyey Emil,* rendes tanár, sz. k. cs. és kir. százados. Tanította a német nyelvet az I. A, I. B és II. A osztályokban hetenkint 15 órában. Az I. B osztály főnöke. Lakik: II. ker. Margit-körút 60.

12. *Homonnai Imre,* rendes tanár. Tanította a magyar nyelvet a III. B és IV. B, a német nyelvet az II. B, a IV. A és VI. osztályban hetenkint 16 órában. Továbbá, mint rendkívüli tantárgyat, a műírást 2 évfolyamban, hetenkint 2 órában. A III. B osztály főnöke. Lakik: II. ker. Margit-körút 61.

13. *Horváth Elemér,* rendes tanár. Tanította a számtant az I. B, II. A és B osztályban, a rajzoló geometriát a II. A osztályban hetenkint 16 órában. A II. A osztály főnöke. Lakik: I. ker. Várfok-utca 2.

14. *Innocent Ferenc,* c. középisk. igazgató, rendes tanár, az orsz. magyar Képzőművészeti Társulatnak és a Nemzeti Szalonnak választmányi tagja, a szabadkézi rajzgyűjtemény őre. Tanította a szabadkézi rajzot a III. A és III. B, IV. A és IV. B, V., VI., VII. és VIII. osztályban hetenkint 16 órában. Lakik: IV. ker. Veress Pálné-utca 25.

15. *Dr. Jánosi Béla,* rendes tanár, a Magy. Tud. Akadémia levelező tagja, az ifjúsági könyvtár egyik őre. Tanította a magyar

nyelvet a IV. A és a magyar irodalmat a VIII. osztályban, a német nyelvet az V. és VII., a filozófiai propaedeutikát a VIII. osztályban hetenkint 14 órában. A VIII. osztály főnöke. Lakik: II. ker. Oszlop-utca 23.

16. *Jeanplong Győző*, rendes tanár. Tanította a matematikát az I. A, III. A és V. osztályokban, a rajz. geometriát a III. B osztályban, és a fizikát a III. B és 1912. januártól a III. A osztályokban hetenkint 18 órában. Az I. A oszt. főnöke. Lakik: II. ker. Fazekas-utca 14.

17. *Dr. John M. Károly,* iskolaorvos és egészségtantanár. Tanította az egészségtant a VII. és VIII. osztályban hetenkint 1—1 órában. Lakik: II. ker. Irma-tér 1.

18. *Dr. Kálmán Miksa*, rendes tanár. Tanította a német nyelvet a IV. B osztályban s a latin nyelvet mind a négy évfolyamban hetenkint 16 órában. A IV. B oszály főnöke. Lakik: I. ker. Krisztina-körút 155.

19. *Dr. Koczogh András*, rendes tanár, a Révai-önképzőkör vezetője. Tanította a magyar nyelvet az I. B., II. B. és III. A osztályban s a történelmet a VIII. osztályban hetenkint 16 órában. A II. A osztály főnöke. Lakik: VIII. ker. Baross-utca 17.

20. *Koválik János*, rendes tanár. Tanította a német nyelvet a III. A, a francia nyelvet a IV. A, IV. B és a VIII. osztályban hetenkint 17 órában. Lakik: II. ker. Fő-utca 79.

21. *Lantay Lajos,* szobrász, az V. ker. áll. főreáliskolában is szobrásztanár. Tanította a mintázást — mint rendkívüli tantárgyat — hetenkint 6 órában. Lakik: II. ker. Szegényház-utca 21.

22. *Nedelykovics Velimir,* budai kerületi gör. keleti szerb esperes és tabáni plébános, gör. kel. hittanár. Tanította a gör. kel. hittant két csoportban, hetenkint 2—2 órában. Lakik: I. ker. Attila-körút 51.

23. *Németh József,* rendes tanár, a tanári könyvtár őre. A tanárok özvegyeit és árváit segítő országos egyesület titkára, a budai dalárda választmányi tagja. Tanította a földrajzot az I. A és II. A, a II. B, a történelmet a III. A, III. B és VII. osztályban hetenkint 16 órában. Lakik: VI. ker. Bajnok-u. 2/b.

24. *Orbán Gyula*, rendes tanár. Tanította a rajzoló geometriát az I. A, I. B és II. B osztályokban, a földrajzot és a szépírást az I. B osztályban heti 17 órában. Lakik: II. ker. Ilona-u. 10, II. 5.

25. *Paszlavszky József*, c. reáliskolai igazgató, ny. rendes tanár, a „Ferenc József rend“ lovagja, a Magy. Tud. Akadémia levelező tagja, a Közoktatási Tanács tagja, a Kir. Magyar Természettudományi Társulat tiszteletbeli tagja.

26. *Dr. Privorszky Alajos,* rendes tanár, egyetemi magántanár, a Kath. Középiskolai Tanáregyesület és a Math. és Phys. Társulat pénztárosa, az Orsz. Középiskolai tanáregyesület és a Délmagyarországi Természettudományi Társulat választmányi tagja, a matematika tanítása nemzetközi reformbizottsága magyar nemzeti albizottságának tagja, a temesvári áll. főreáliskolai Markovits-Gyorsírókör díszelnöke. Tanította a matematikát a III. B és VII. osztályban, az ábrázoló geometriát a VII. osztályban, a rajzoló geometriát a IV. A és IV. B osztályban hetenkint 14 órában. A VII. osztály főnöke. Ezenkívül tanította még a gyorsírást hetenkint 4 órában. Lakik: I. ker. Bors-u. 3.

27. *Reif Pál,* felavatott lelkész, ág. hitv. ev. vallástanár. Tanította az ág. hitv. ev. hittant hetenkint 10 órában. Lakik: IX. ker. Erkel-utca 19.

28. *Rezik Béla* áll. kép. okl. énektanár. Tanította a műéneket az I—VIII. osztályokban hetenkint 3 órában. Lakik: VI. ker. Podmaniczky-u. 39.

29. *Lekcsei Sulyok János,* képesített torna és vívó szaktanár, m. kir. tartalékos honv. főhadnagy, a Nemzeti Torna-Egylet igazgató-választmányának és tanügyi bizottságának, a fő- és székvárosi lövészbizottság tagja. Tanította a tornázást valamennyi osztályban hetenkint 24 órában, a vívást a III—VIII. osztályokban s vezette a játékdélutánokat és a céllövést. Lakik: I. ker. Csaba-u. 13.

30. *Szűcs Ernő,* rendes tanár, a fizikai szertár őre. Tanította a fizikát a VII. és VIII., a számtant a IV. A és B osztályban hetenkint 16 órában. A IV. A osztály főnöke. Lakik: I. ker. Marosutca 22.

31. *Veress Jenő,* reform. vallástanár, theol. akad. m. tanár. Tanította a református vallású tanulókat négy csoportban hetenkint 2—2 órában. Lakik: II. ker. Fő-utca 4.

Az intézethez beosztott gyakorló tanárjelöltek.

3. *Natz Ferenc,* okl. tanárjelölt. Tanította dr. Hankó Vilmos c. igazgató vezetése mellett a vegytant (időközönként felváltva) az V. és VII. osztályban.

6. *Sarbó Vilmos,* okl. tanárjelölt. Tanította dr. Hankó Vilmos c. igazgató vezetése mellett a vegytant a VI. osztályban (időközönkint felváltva) az V. és VII. osztályban.

Az intézet szolgái.

1. *Kiszela György,* kapus és irodaszolga.
2. *Keller János,* a vegyműhely szolgája.
3. *Hatos Sándor,* a fizikai szertár szolgája.
4. *Győrfi Mihály,* a természetrajzi szertár szolgája.

Két iskolaszolga az iskolaépületben lakik.

Télen még külön fűtő, a nyári időszakra pedig egy kerti munkás van alkalmazva.

A tanárok irodalmi működése.

Gagyhy Dénesnek a tanév folyamán megjelent önálló munkái: *Mária nővér.* Regény. Szentgotthárd, Wellish, 1911. *A troubadourok.* Irodalmi tanulmány, Budapest, Lampel, 1912.

Dr. Gedeon Gyula: A hitujítás terjedésének okai hazánkban 1520—41. Budapest. 1912.

Orbán Gyula cikket irt az *Universumba* (szerk. dr. Hankó Vilmos) és a *Magyar Középiskolába.*

Sulyok János szakcikkeket közölt sportlapokban s a „Nemzeti Sport ifj. testnevelés" részében vezette a turisztikai rovatot.

Dr. Szekeres Kálmán. Fizika a középiskolák felsőbb osztályai számára, a Fehér Ipoly-féle Fizika után. 11-dik kiadás. Budapest. Franklin-t. 1912.

Szűcs Ernő. Ebene und sphärische Trigonometrie auf ganz neuer Grundlage (Zeitschrift für Mathematischen und naturwissenschaftlichen Unterricht G. B. Teubner 42 Jahrg. 10 Heft.)

Veress Jenő a Protestáns Egyházi és Iskolai Lap szerkesztője. Valláspedagógiai tanulmánya, „Vallástanításunk reformja", „Angol-amerikai vélemény a jelenkori német theologiáról" és más közlemények a Theol. Szaklapban.

Dr. Heller Bernát-tól megjelent: *Tanulmányok a vallástörténet köréből* (Budapesti Szemle CXLIX., 1912., 136—152), Religionswissenschaftliche Bibliothek (Revue des Études Suives LXII., 1911., 309—318.), *Zsidó középiskolák* (J. M. J. T. Évkönyve 1912, 83—108.), *Isten kardja* (Ethnographia, XXIII., 1912.)

Dr. Hankó Vilmos-tól megjelent: *Preysz Mór, a pasztörözés feltalálója.* „Természettudományi közlöny" 543. füzet. *A budapesti II. ker. áll. főreáliskola egészségtani gyűjteménye.* Az „Egészség" 1912., 4. füzete. *A jodoform és kénhidrogén képződése* a palackozott ásványvizekben. (Az idei balneologiai kongresszuson tartott előadása.) Megjelent az Orsz. balneologiai Egyesület Évkönyvében. Chemiai, balneologiai, egészségtani cikkeket írt lapokban, folyóiratokban, a Franklin kézi lexikonában. A „Magyar Balneologiai Értesítő" szerkesztője.

II.

Tananyag.

Az első A) és B) osztályban.

Róm. katholikus vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár *Bajthay Péter*. Tankönyv: Nagyobb katekizmus. A hitről. A parancsolatokról. A malaszt-eszközökről.

Görög keleti vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Nedelykovics Velimir*. Tankönyv: Petrovics János: Ószövetségi bibliai történet. Tananyag: A világ teremtése, röviden az egész ószövetségi bibliai történet összefoglalva Krisztus születéséig.

Ág. hitv. evang. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Reif Pál* lelkész-vallástanár. Tankönyv: Bereczky Sándor: Bibliai ismertetés. Tananyag: Az ó-szövetségi könyvek ismertetése és olvastatása. Egyházi énekek gyakorlása ifjúsági istentiszteletek alkalmával.

Református vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Veress Jenő*. Tankönyv: Hamar: Isteni kijelentés. Énekeskönyv. Murányi: Bibliai szemelvények könyve. Tananyag: Isteni kijelentés az új-testamentumban. Egyházi énekek. Bibliaolvasás.

Izraelita vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár *Dr. Edelstein Bertalan*. Tankönyv: Löw Lipót: Bibliai történet. Tananyag: A világ teremtésétől Józsuáig. Hétköznapi imák gyakorlása és fordítása. Bibliai fordítás: Mózes I. k. 1., 2., 9., 12., 22., 28. fejezetei.

Magyar nyelv. Hetenkint 5 óra. Tanár: I. A-ban *Gagyhy Dénes*, az I. B-ben *Dr. Koczogh András*. Az egyszerű mondat és részei. Alaktan mondattani alapon; hangtan; helyesírás. Népmesék s népmondák. Görög hitregék s hősmondák. Hún és magyar történeti mondák. Rajzok a magyar földről és népről. Elbeszélő s egyszerűbb lírai költemények. Értelmes olvasás. Havonkint két írásbeli dolgozat.

Német nyelv. Hetenkint 5 óra. Tanár: I. A-ban és I. B-ben *Hennyei Emil.* Az oktatás a direkt módszer szerint történt, kiváló tekintettel a helyes olvasásra, kiejtésre. Beszédgyakorlatok. Apró versek, elbeszélések, kisebb költemények. Havonkint két írásbeli dolgozat.

Földrajz. Hetenkint 3 óra. Tanár: I. A-ban és I. B-ben *Németh József.* Földrajzi alapfogalmak; a földgömb ismertetése; térképolvasás. A magyar birodalom tüzetes tárgyalása.

Számtan. Hetenkint 4 óra. Tanár: az I. A-ban *Jeanplong Győző,* I. B-ben *Horváth Elemér.* A tizes számrendszer s a négy alapművelet egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel. A hazai pénzrendszer. Hossz-, terület-, űr- és súlymérték. Időszámítás. A feladatok tárgyköre főleg az iskola, a város, az ország egyszerűbb statisztikai viszonyai, a család háztartása, a hazai földrajz és történet fontosabb adatai. Óráról-órára kisebb házi feladat, havonkint egy-egy iskolai dolgozat.

Természetrajz. Hetenkint 2 óra. Tanár: I. A és I. B-ben *Dr. Cserey Adolf.* A fontosabb termésformák. A házi állatok. A fenyők. A mezőn, erdőn élő emlős állatok. Tavaszkor néhány Buda környékén virító közönségesebb növény.

Rajzoló geometria. Hetenkint 4 óra. Tanár: I. A és I. B-ben *Orbán Gyula.* Hálókba alakított diszítményekből kiindulva, a vonalak mérése és viszonyos helyzete, a három-, négy- és sokszögek tulajdonságai, egybevágóságuk és hasonlóságuk. A területszámítás alapelvei. Három-, négy- és sokszögek, valamint a kör területe. Diszítményeknek körzővel és vonalzóval való rajzolása és szinezése.

Szépírás. Hetenkint 1 óra. Tanár: I. A-ban *Benda Jenő* és I. B-ben *Orbán Gyula.* Magyar és német folyóírás.

Testgyakorlás. Hetenkint 2 óra. Tanár: I. A és B-ben L. *Sulyok János.* Rendgyakorlatok: Katonai és tornázási rendgyakorlatok helyben és helyből végezve, különös figyelemmel a szabatos állásra, menetelésre, fordulatokra; szakaszalakítás. Szabadgyakorlatok: Szabályos állások, 2 és 4 ütemes tag- és törzsgyakorlatok, kézi szerekkel is, társas gyakorlatok, szökdelések s fekvő támaszban gyakorlatok, birkózási előgyakorlatok. Kitartó futás ütemre 1—2 percig. Gyorsfutás fokozva 50 m. távolságig. Szergyakorlatok: A magas-, távol- és mélyugrás elemei. Lengőkötél; rúdon és kötélen való mászás, alapgyakorlatok a függélyes, vízszintes, rézsútos létrán; ugró zsámolyon könnyebb gyakorlatok. Rohamdeszkán fel- és lejárások, elugrások, fordulatokkal is. Lebegő gerendán járások, a korláton és a nyújtón gyakorlatok függő-

állásokban, függésben, vegyes függésben, továbbá rövid ideig tartó támaszban, gyakorlatok a gyűrűhintán függő állásban, függésben és vegyes függésben. Kötélhuzás. Játékok: Ki vagy? Szembekötősdi. Ne nézz hátra! Farkas jár! Farkas és bárány. Vadász és a nyúl. Fehér fekete. Adj király katonát. Nemzetes. Halász. A labdázás megkezdése, kapó, körberóta, duplex, dominó. Kisebb kirándulások és menetgyakorlatok. Téli játékok: hólabdázás, korcsolyázás, szánkázás. Úszás alapgyakorlatai mint szabadgyakorlatok.

A második A) és B) osztályban.

Róm. katholikus vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Bajthay Péter.* Tankönyv: Róder Flórent: Ószövetségi Biblia-történet.

Gör. kel. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Nedelykovics Velimir.* Tankönyv: Petrovics János: Új-szövetségi bibliai történet. Tananyag: Az egész új-szövetségi történet röviden összefoglalva.

Ág. hitv. evang. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Reif Pál.* Tankönyv és tananyag: mint az első osztályban.

Református vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Veress Jenő.* Tananyag és tankönyv: mint az első osztályban.

Izraelita vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Edelstein Bertalan.* Tankönyv és tananyag: mint az első osztályban.

Magyar nyelv. Hetenkint 5 óra. Tanár: a II. A-ban *Gagyhy Dénes*; a II. B-ben *Dr. Koczogh András.* Az első osztályban tanultak folytonos ismétlése mellett: a beszédrészek; ragozás, képzés, szóösszetétel; a beszédrészek a mondatban; a mondatok nemei; fő- és mellékmondatok nemei. Olvasmányok családról, szülőföldről, hazáról; közmondások, szólásmódok; leírások; történeti és mondai olvasmányok a görögök szabadságharcára vonatkozók. A verseket könyv nélkül tanulták. Havonkint két iskolai írásbeli dolgozat a tananyaggal kapcsolatban.

Német nyelv. Hetenkint 5 óra. Tanár: a II. A-ban *Hennyey Emil*; a II. B-ben *Homonnai Imre.* Az alaktani ismeretek bővítése. A tanítás a direkt módszer szerint történt. Költemények, mesék, mondák. Az olvasmányokat könyv nélkül is megtanulták. Havonkint két iskolai írásbeli dolgozat.

Földrajz. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Németh József.* Európa és Ázsia leírása, tekintettel fontosabb termékeikre és népeikre.

Számtan. Hetenkint 4 óra. Tanár: *Horváth Elemér.* A számolási műveletek ismétlése tizedes és közönséges törtekkel. Számolási rövidítések. Számtani műveletek korlátolt pontossággal. Az arányosság fogalma. A hármasszabály és a hozzá tartozó feladatok megfejtése egyszerű következtetések alapján. Arányok és aránylatok. Az aránylatok alkalmazása az egyszerű hármasszabályhoz tartozó feladatok megfejtésére. Százalékszámolás. Óráról-órára kisebb házi feladat, havonkint egy iskolai dolgozat.

Természetrajz. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Cserey Adolf.* Néhány őszkor virító növény. Majmok, tengeri emlősök, erszényesek. A madarak főbb csoportjai lakóhelyök szerint. Teknősbéka, gyík, kígyó, béka, szalamandra, gőte. Néhány nevezetesebb hal. Csigák, kagylók. A rovarok egyes csoportjainak főbb alakjai. A keresztes pók. A rák. A földi giliszta. Néhány gyümölcstermő és erdei fa, bokor és vadon termő lágyszárú növény.

Rajzoló geometria. Hetenkint 4 óra. Tanár a II. A osztályban *Horváth Elemér*, II. B osztályban *Orbán Gyula.* A síkalaktan ismétlése, különösen az egyenes vonalú idomok területszámítása. A stereometriai alaktan. A legegyszerűbb testek, ú. m. a kocka, hasáb, gúla, henger, kúp és gömb leírása. A síklapú testek hálóinak szerkesztése és készítése. A síklapú testek felülete és köbtartalma. Az egyszerűbb síklapú testek parallel perspectiv ábrázolása és árnyékolása.

Szépírás. Hetenkint 1 óra. Tanár a II. A és B osztályban: *Dr. Cserey Adolf.* Magyar kurzív írás.

Testgyakorlás. Hetenkint 2 óra. Tanár: L. *Sulyok János.* Az előbbi osztály gyakorlatainak ismétlésén kívül: Rendgyakorlatok: *a*) katonai rendgyakorlatokból szakaszban járás közben, rendek és kettősrendek alakítása, *b*) tornázási rendgyakorlatok: sorbontás legegyszerűbb nemei, ellen-, át-, körül- és kigyóvonulások. Szabadgyakorlatok: az I-ső osztályban végzett anyag nehezbítése, könnyebb ellentétes láb- és karmozdulatok is. Társas gyakorlatok, kötélhúzás különböző helyzetekből, futással is. Birkózás fogásért, versenybirkózás meghatározott fogással, botbirkózás. Kitartó futás ütemre 2—4 percig. Gyorsfutás 50 m. távolságra. Szergyakorlatok: A tanulók nagyságához mért magas-, távol- és mély ugrás. Gyakorlatok kibővítve az első osztályban használt szereken: a nyújtón és korláton támaszgyakorlatok feszített karokkal, alacsony gyűrűhintán fekvő támaszban és függő állásban. Kápás támfán felugrások támaszba, felülések, üléscserék. Futásból, ugrásokból és mászásból versenyzés. Játékok: Körfutás. Fehér fekete. Rabló pandur. Sas és kotló és az első osztályban átvett

játékok ismétlése. A labdázásból: Céldobás, róta, kifutó, pincsi. Kirándulások, menetgyakorlatok. Téli játékok. Úszás alapgyakorlatai fokozása szárazon és kisérletezés vízben.

A harmadik A) és B) osztályban.

Róm. katholikus vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Bajthay Péter.* Tankönyv: Róder Flórent. Újszövetségi biblia.

Görög keleti vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Nedelykovics Velimir.* Tankönyv: Milovánovics Mihály: Gör. kel. egyház keresztény katekizmusa középiskolák számára. Tananyag: a hitről, a hitvallás 12 ágazatának fejtegetése. A reményről, az imádságról általában, mint reményt gerjesztő eszközről és az Úr imádságáról, mint a többi imádságok mintájáról.

Ág. hitv. evang. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Reif Pál.* Tankönyv: Bereczky J.: Hit- és erkölcstan. Egyházi ének gyakorlása.

Református vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Veress Jenő.* Tankönyv: Szőts: Ref. keresztyén hittan. Énekeskönyv. Murányi: Bibliai szemelvények könyve Tananyag: Ref. keresztyén hittan. Egyh. ének és bibliaolvasás.

Izraelita vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Edelstein Bertalan.* Tankönyv: Goldberg—Büchler: Zsidó történet. Ünnepi imák gyakorlása és fordítása. Bibliafordítás: Mózes IV. k. 6., 8., 9—12. fejezetei. Zsidótörténet és irodalom: a babyloniai fogságtól a spanyol kiüzetésig.

Magyar nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár a III. A osztályban: *Dr. Koczogh András.* III. B osztályban: *Homonnai Imre,* Rendszeres nyelvtan. A nemzeti történetre vonatkozó elbeszélések és költemények; kisebb novellák és rajzok. Szemelvények a hazafias és vallásos lira köréből; a költői olvasmányok könyv nélkül is. Havonkint 2 iskolai dolgozat az olvasottak alapján.

Német nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár a III. A osztályban: *Koválik János,* III. B osztályban: *Gagyhy Dénes.* A mondatrészek, mondatok, főleg az összetett mondatok. A beszédrészek használata. Költői és prózai olvasmányok. Kéthetenként iskolai dolgozat.

Francia nyelv: Hetenkint 5 óra. Tanár: a III. A osztályban: *Dr. Heller Bernát,* a III. B osztályban: *Dr. Bürner Sándor.* Olvasási szabályok. A főbb alaktani változások, kivált a rendes ige, avoir, être, többesszám-, nőnemképzés és a névmások. Költői

és prózai olvasmányok. A költemények könyv nélkül is. Kéthetenkint iskolai gyakorlat.

Történelem. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Németh József.* Magyarország történetének áttekintése a mohácsi vészig.

Földrajz. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Gedeon Gyula* Afrika, Amerika és Ausztrália leíró földrajza, a jelentékenyebb országok és európai gyarmatok kiemelésével.

Számtan. Hetenkint 3 óra. Tanár: a III. A-ban *Jeanplong Győző*, a III. B-ben *Dr. Privorszky Alajos.* Összetett hármasszabály. Kamatszámolás; váltók leszámítása; arányos osztás. Egyszerűbb elegyítési feladatok megfejtése. Láncszabály. Érmeszámítás. Havonkint egy iskolai dolgozat; házi feladatok óráról-órára a végzett tananyaggal kapcsolatban.

Természettan. Hetenkint 2 óra. Tanár a III. A-ban *Dr. Szekeres Kálmán és Jeanplong Győző*, a III. B-ben *Jeanplong Győző.* Az anyag szerkezetéről. A mozgásokról és az erőkről. A szabad esés. A gépekről. A halmazállapotokról. A folyadékok nyomásából származó tünemények, az úszásról és a testek sűrűségéről. A levegő nyomásáról és az ezen alapuló eszközökről. A hő hatásai. A hőmérő, hőforrások, az égésről, jó és rossz hővezetők, hősugárzás. A fény terjedése, visszaverődése, törése és szórása. A mágnesség és elektromosság főbb tüneményei.

Rajzoló geometria. Hetenkint 2 óra. Tanár: a III. A-ban *Benda Jenő*, a III. B-ben *Jeanplong Győző.* Konstruktiv planimetria. Egyenes vonalú idomok. Az egyenes vonalra és a szögre vonatkozó alapvető szerkesztések. Egyenes vonalú idomok szerkesztése és főbb tulajdonságaik ismertetése. A lépték ismertetése és használata. Másolás kongruencia és a hasonlóság alapján.

Szabadkézi rajz. Hetenkint 2 óra. Tanár: a III. A és B osztályban *Innocent Ferenc.* Diszítményi alaktan. Épitmények rajza a különböző stilfajokban, jellemzetes példákban, tömegtanítás elve szerint.

Testgyakorlás. Hetenkint 2 óra. Tanár: *L. Sulyok János.* Rendgyakorlatok: *a*) katonai rendgyakorlatokból az előbbi osztály gyakorlatainak ismétlése, rendek- és kettősrendekben való fejlődés és szakadozás; szabatos menetelés fabotokkal, a fegyverfogások ütemre; *b*) tornázási rendgyakorlatok: Az előbbi osztály gyakorlatainak ismétlése, kör-, szög- és csigavonulások. Szabadgyakorlatok: Az előbbi osztály gyakorlatainak ismétlése és kibővítése; gyakorlatok rudakkal, súlyozókkal és zablával. Birkózás mint az előző osztályban, de néha megadásig s versenybirkózás, kitartó futás 5—6 percig. Gyorsfutás 60 m. távolságra, mint verseny is. Szergyakorlatok: Gyakor-

latok az előbbi osztályban használt szereken tartósabb függésben és támaszban és még rohamdeszkán fel-le járások és szökdelések, átfutások, 3—4 lépéssel kar és lábgyakorlattal összekötve, át és oldalugrások, tekintettel a helyes testtartásra. Kápás támfán alapgyakorlatok bővítése és az átugrások, gyűrű hintán hintázáskor lendületvétel és leugrás gyakorlása. Játékok: Az I. és II. osztályban begyakorolt játékokon kívül: Üsd a harmadikat! Szökdelő kör. Fogoly, Labdajátékok: céldobás egymásra kölcsönösen, Futó-méta, Pincsi, Exkó, s 1 és 1/2 kilós labdával füles labda hajítás és fogás. Kirándulások, menetgyakorlatok téli játékok. Az úszás előgyakorlatai vízben és fokozatos gyakorlása az egyszerű úszásnak.

A negyedik A és B osztályban.

Róm. katholikus vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Bajthay Péter.* Tankönyv: Dr. Pokorny Emanuel: Kath. szertartástan.

Görög keleti vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Nedelykovics Velimir.* Tankönyv: Zsivánovics: „Liturgika" v. görög keleti szertartástan I. rész.

Ág. hitv. Evang. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Reif Pál.* Tankönyv és tananyag: mint a harmadik osztályban.

Református vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Veress Jenő.* Tananyag és tankönyv: mint a III. osztályban.

Izraelita vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Edelstein Bertalan.* Tankönyv és tananyag: mint a harmadik osztályban.

Magyar nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár a IV. A-ban: *Dr. Jánosi Béla,* a IV. B-ben *Homonnai Imre.* A stilus általános törvényei. A prózai és költői stilus sajátságai olvasmányok alapján. A hangsúlyos és időmértékes verselés. Kisebb prózai és költői olvasmányok régi és újabb iróinktól a tankönyvből. Arany Toldija (részben könyv nélkül). Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Német nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár a IV. A-ban: *Homonnai Imre,* a IV. B-ben: *Dr. Kálmán Miksa.* A rendszeres nyelvtan áttekintése, főleg kitüntetve az eltéréseket a magyar nyelvtantól. Prózai és költői olvasmányok. A költeményeket könyv nélkül. Havonkint két iskolai dolgozat.

Francia nyelv. Hetenkint 5 óra. Tanár: *Koválik János.* A mult évi alaktani anyag ismétlése. A rendhagyó igék. Beszélgetési gyakorlatok. Olvasmányok a könyv során, költemények (könyv-nélkül is): Henri IV. et le vieut Juge. — Le Loupet le Chaperon Rouge, Lettre d'affaire. Le bon remède. — Saint Martin. La Chute

des Corps. Charlotte, reine d'Angleterre. La pile voltaique on galvanique. Napoléon et son général. Fréderique le Grand et son page. La feuille. La fleur. Le corbeau et le Renard. Kéthetenkint iskolai írásbeli dolgozat, rendesen az olvasmányok köréből.

Természettan. Hetenkint 2 óra. Tanár a IV. A és B-ben: *Dr. Hankó Vilmos.* Világrészek és Oceánok. A partvidék és a belföld tagozata. Forrás, csermely, patak, folyó, folyam. A folyamvidék; a tenger. Ár és apály. A levegő alkotó részei s ezek kapcsán néhány fontos elem és összetett test ismertetése. A levegő hőváltozásai. Az örökös hó határa; a glecser. A levegő mozgása. Légköri lecsapódások. A víz körútja. Tűzhányók és földrengés. A Földről. A Hold. A Nap. A naprendszer és az álló csillagok.

Történelem. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Gedeon Gyula.* *a*) Magyarország története a mohácsi vésztől az 1867-iki kiegyezésig. *b*) Magyarország és Ausztria rövid politikai földrajza.

Matematika. Hetenkint 4 óra. Tanár: *Szűcs Ernő.* Fizikai, számtani és geometriai ismeretekből kiindulva összeadás és kivonás egész számokkal; sokszorozás egész számokkal, kiterjeszkedve a kéttagúak négyzetének és köbének képzésére; osztás egész számokkal. Ugyanazon műveletsorozat törtszámokkal. Az elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Aránylatok tana. Havonkint egy iskolai dolgozat; házi dolgozat óráról-órára a végzett tananyaggal kapcsolatosan.

Rajzoló geometria. Hetenkint 2 óra. Tanár az A-ban és B-ben: *Dr. Privorszky Alajos.* Konstruktiv planimetria. A körre vonatkozó alapvető feladatok. A kúpszeletek, cycloisok, a körevolvens s az Archimedes-féle csigavonal szerkesztése.

Szabadkézi rajz. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Innocent Ferenc.* Egyszerű stereometriai testek és testcsoportok szemlélet alapján való rajzolása.

Testgyakorlás. Hetenkint 2 óra. Tanár: L. *Sulyok János.* Rendgyakorlatok: *a*) katonai rendgyakorlatokból ismétlés, de nagyobb szabatossággal; *b*) tornázási rendgyakorlatokból: ellen-, kör- és kigyóvonulások gyors ütemben. Szabadgyakorlatok: szabad birkózás a jobb fogásért. Tartós futás 6—10 percig. Gyors futás 60 méter távolságra. Versenyugrások és futás. Szergyakorlatok: Az előbbi osztályban használt szereken betanult gyakorlatok kibővítése. A lovon és bakon alapgyakorlatok. Játékok: Az I—III. osztályban begyakorolt játékokon kívül: Párosfutás, kettős labdázás, füleslabda csapatban. Egyes játékokban verseny is. Kirándulások, menetgyakorlatok, téli játékok, úszás különböző formáinak gyakorlása.

Az ötödik osztályban.

Róm. kath. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Bajthay Péter.* Tankönyv: Dr. Pokorny Emanuel: Katholikus Hittan.

Gör. kel. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Nedelykovics Velimir.* Tankönyv: Zsivánovics: Liturgika, gör. kel. egyházszertartástana. II-ik rész.

Ág. hitv. Evang. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Reif Pál.* Tankönyv: Bereczky: A ker. anyaszentegyház története.

Református vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Veress Jenő.* Tankönyv: Báthory: Egyháztörténet. Biblia. Tananyag: A ker. egyháztörténet a reformációig. Egyh. ének, bibliaolvasás.

Izraelita vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Edelstein Bertalan.* Tankönyv: Csukási-Schön: A zsidó nép és irodalom története. Biblia: Jeremiás próféta 1., 2., 7., 9., 17. fejezetei erkölcstani magyarázatokkal. Zsidótörténet: Maimuni korától a spanyol korszak végéig.

Magyar nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Gagyhy Dénes.* Olvasmányok fejtegetése alapján az írásművek szerkesztésének szabályai. Az egyes prózai műfajok elmélete szemelvényekkel. A grammatikai és stilisztikai szabályok folytonos gyakorlati ismétlése. Nagyobb olvasmányok: Kölcsey Paraenesise, Kazinczy és Berzsenyi felett tartott emlékbeszéde; Kossuth Lajos beszéde a haderő megajánlásáról; Deák Ferenc beszéde a felirati javaslatról, Szemelvények: Cserei Mihály, Mikes K., és Tinódi műveiből. A magánolvasmányt számon kértük. Havonkint írásbeli dolgozat.

Német nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Jánosi Béla.* Olvasmányok alapján a nyelvtani és mondattani ismereteknek folytonos ébrentartása. A német stilus sajátságai. Szemelvények Goethe, Schiller, Uhland, Lenau, Heine és Bürger költeményeiből. Az előadás többnyire német nyelven folyt. Havonkint egy iskolai dolgozat.

Francia nyelv. Hetenkint 4 óra. Tanár: *Dr. Heller Bernát.* Az alaktan rendszeréből: ige, főnév, melléknév, névmás. Le Corbeau et le Renard, Le Pot au lait, Le Savetier et le Financier (La Fontaine). La Gaule et les Gaulois. La Mémoire (Sully Prudhomme), Sidon (Lamartine). La Conscience. Un Chant de fête de Neron (Victor Hugo). Les Moeurs des Francs. A költemények könyv nélkül is. Kéthetenkint iskolai dolgozat az olvasmányok és a francia történet köréből.

Történelem. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Gedeon Gyula.* A keleti népek, a görögök és rómaiak története, különös tekintettel a művelődési viszonyokra.

Matematika. Hetenkint 5 óra. Tanár: *Jeanplong Győző.* *a*) Algebra. Az elsőfokú két és három ismeretlennel bíró egyenleteknél a három általánosan használt feloldási mód. A gyökök tana, számolás gyökjelekkel. A négyzet- és köbgyök kiszámítása. A másodfokú tiszta és vegyes egyenletek megoldása. *b*) Geometria. Az egyenes vonalú idomok egybevágósága, hasonlósága, területegyenlősége és mérése. A stereometria bevezető tételei: az egyenesek és síkok egymáshoz való helyzete; a lapszög és testszög.

Természetrajz. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Cserey Adolf.* Őszkor néhány virító növényen a növényrészek megismertetése; a virágos növények tagjai. Télen a mikroszkóppal való vizsgálat módszerei; a növények anatomiai szerkezete főbb vonásokban. A növények életfolyamata. A virágtalan növények kiválóbb csoportja vázlatosan, Tavaszkor az iskola kertjében és Buda környékén virító növények leírása, a családok megállapításával, a családok rendszeres tárgyalása.

Vegytan és ásványtan. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Hankó Vilmos.* A gáznemű vegyületeknél mutatkozó térfogat és súlyviszonyoknak kisérletekkel való bemutatása. Az atóm, molekula, elem, vegyület, keverék, vegysúly, vegytani valentia és aequivalentia, továbbá a különböző vegytani formulák értelmezése. Az elemek és vegyületek, vegytani tulajdonságaik szerint csoportosítva, kisérletekkel bemutattattak. A minőségi, mennyiségi, térfogatos színképelemzés alapelvei.

Szabadkézi rajz. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Innocent Ferenc.* Használati tárgyak természet után való rajzolása. Az ókori művészet ismertetése.

Testgyakorlás. Hetenkint 2 óra. Tanár: L. *Sulyok János.* Rendgyakorlatok: *a*) Katonai rendgyakorlatokból, az ismételteken kívül a szakaszban és oszlopban; gyors lépésben való mozdulatok és futólépésben fordulatok. Fabotokkal a fegyverfogások beosztás nélkül. *b*) Tornázási rendgyakorlatok; az I—IV. osztály gyakorlatainak kibővítése. Szabadgyakorlatok: 6 és 8 ütemes, törzs- és taggyakorlatok, súlyzók és a vasbot kézi szerekkel gyakrabban. Buzogány gyakorlatokból az alapgyakorlatok. Kitartó futás 8—10 percig. Gyorsfutás 100 méternyi távolságra. A szabad birkózásnak kezdete. Szergyakorlatok: Az I—IV. osztályokban begyakoroltak ismétlése és kibővítése, különös gonddal a helyes testtartásra. Akadály-ugrások. Mély ugrás másfél testmagasságra. Gyakorlatok hajlított támaszban a bakon, lovon és korláton. A

nehezített mászások. Lendülések, fel- és leugrások a magas és átugrások az alacsony nyújtón. A futásból, ugrásokból, mászásokból, valamint a birkózásból több ízben versenyzés. A támaszgyakorlatok elemei gyűrűhintán. Játékok: Az I—IV. osztályban begyakorolt játékok nehezebb nemei, ismétlése és gyakorlása; bak-ugrás kölcsönösen. Füles labda. Hol a harmadik? Körróta. Labdacsata. Nagy kótya. Láncszakítás. Hosszú méta. Labda kergető. Füles labda verseny. Kirándulások, menetgyakorlatok, fegyverforgató gyakorlatok, téli játékok; úszás, fokozva a már elért eredményt.

A hatodik osztályban.

Róm. katholikus vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Bajthay Péter.* Tankönyv: Matuszka Mihály: Ker. Kath. Erkölcstan.

Görög keleti vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Nedelykovics Velimir.* Tankönyv: Theodorovics Sebő: Erkölcstan. Tananyag: Bevezetés. Az erkölcstan és dogmatika közti különbség. Az erkölcstannak a dogmatikától való függése. Az erkölcstannak fontossága és szüksége. Az erkölcstannak főalapjáról. A keresztény erkölcstan: jobb az emberi erkölcstannál. Isten törvényéről és annak teljesítéséről.

Evang. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Reif Pál.* Tananyag és tankönyv: mint az ötödik osztályban.

Református vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Veress Jenő.* Tananyag és tankönyv: mint az V. osztályban.

Izraelita vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Edelstein Bertalan.* Tankönyv és tananyag: mint az ötödik osztályban.

Magyar nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Bürner Sándor.* A lírai, az epikai és a drámai költészet különböző fajai, szemelvények alapján. Havonkint írásbeli dolgozat. Magánolvasmányok: Petőfi, Tompa, Arany lírai költeményei. Arany balladái. Szemelvények Homeros Iliásából. Vörösmarty: „Két szomszédvár", Arany: „Buda halála" és „Katalin"-ja. Sophokles: „Antigone", Kisfaludy K.: „A kérők". Shakespeare: „Julius Caesar".

Német nyelv. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Homonnai Imre.* Olvasmányok alapján a német nyelvtani és mondattani ismeretek. Auerbacher: Ali der Weise. — Berthold Schwarz, Der Erfinder des Schiesspulvers. — Gutenberg und die Buchdruckerkunst. — Der Zauberbesen nach Lucian. — Die Bürgschaft nach Hyginus. — Gude, Kolumbus. — Schiller, Wallenstein. — Herodos,

Ring des Polykrates. — Schiller an Körner. Herder an seine Kinder. Die Bürgschaft (Schiller), Herder, Kind der Sorge. — Heine, Baltasar. — Heine, Die Grenadiere. — Goethe, Zauberlehrling. — Rückert, Geist und Buchstabe. — Schiller, Die Bürgschaft. — Ring des Polykrates. — Uhland, Glück von Edenhall. — Grün, Der letzte Dichter. Havonkint egy iskolai dolgozat.

Francia nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Heller Bernát.* Mondattan, főkép az igemódok és igeidők mondattana. La Grand' mère (Victor Hugo), Le Cor (Alfred de Vigny), Roland à Roncevaux (d'après la Chanson de Roland, Le Mariage de Roland (V. Hugo), La Vie au Château féodal, La Prière (Lamartine). Kéthetenkint írásbeli dolgozat. Franciaország középkori történetének köréből.

Történelem. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Gedeon Gyula.* A középkor és újkor története a vesztfáliai békéig.

Matematika. Hetenkint 4 óra. Tanár: *Benda Jenő.* *a*) Algebra: A hatványozás általánosítása. (Negativ kitevők és alkalmazásuk a 10-es számrendszerre; tört kitevők.) Briggs-féle logaritmusok és alkalmazásuk. A számtani és véges mértani haladvány. *b*) Geometria: A körtan; a kör kerülete és területe. Síkháromszögtan: a hegyes szög függvényei, kapcsolatban a derékszögű háromszög kiszámításával. A szögfüggvények általános értelmezése. Szögek összegének és különbségének függvényei. A sinus-, cosinus- és tangenstétel s alkalmazásuk a háromszög megoldására. Néhány egyszerűbb föld- és magasságmérési feladat megoldása.

Természetrajz. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Cserey Adolf.* Az állati test; a typusok. Az egyes szervek és működésük, az ember megfelelő szervéből kiindulva. A gerincesek egyes osztályai és kiválóbb rendjei. A lágytestűek közül a lábasfejűek, a csigák és a kagylók. Az ízeltlábúak közül a rovarok, a pókok, százlábúak és rákok általában. A férgek közül a fontosabb gyűrűs-, fonal- és laposférgek. A tüskésbőrűek, tömlősök és véglények általában és egyes fontos fajok tüzetesebb tárgyalása.

Vegytan és ásványtan. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Hankó Vilmos.* Ásványként előforduló elemek. Nemfémes elemek és vegyületeik. Fémes elemek: ásványként előforduló oxidok és szulfidok. Ásványként előforduló sók. Elektrolizis. Ásványok megváltozása a természetben. Stöchiometriai feladatok megoldása. Az egyszerű és összetett alkotórészek felismerésének módjai. A Föld felszínének változásait előidéző tényezők.

Ábrázoló geometria. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Benda Jenő.* Orthogonális projekcio. A pont, az egyenes és a sík idomok ábrázolása két képsíkon egyszerűbb helyzeteikben. A térelemek

ábrázolása és viszonylagos helyzeteikre vonatkozó feladatok, megfelelő árnyékszerkesztésekkel. Felező síkok. A tengelyre merőleges képsík. A kör projekciója a legegyszerűbb helyzetekben.

Szabadkézi rajz. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Innocent Ferenc.* Gipszmintákról való rajzolás. A középkori művészet ismertetése.

Testgyakorlás: Hetenkint 2 óra. Tanár: L. *Sulyok János.* Rendgyakorlatok: a katonai és torna-rendgyakorlatokból az előbbi osztályokban végzettek kibővítve, de futó lépésben is. Botokkal a fegyverfogások menetközben is. Szabadgyakorlatok: 6 és 8 ütemes törzs- és taggyakorlatok súlyzó, fabot, vasbot, buzogány és zabla kézi szerekkel. Kitartó futás 10—12 percig. Gyorsfutás 125 méternyi távolságra. A szabadbirkózásnak könnyebb nemei. Szergyakorlatok: Akadályugrások. Mély ugrás két testmagasságra. Támasz-gyakorlatok hajlított karral Nehezített mászások. Könnyebb összetett gyakorlatok. A rúdhinta és motolla alapgyakorlatai. Súlydobás magasba és távolba. Gyakorlatok összetett szereken, mint rohamdeszka-magasugrás, rohamdeszka-magasnyújtó, ló-bak, nyújtó-magasugrás. A versenyek szereken. Játékok: az előző osztályban átvett játékokat több ízben mint versenyt végezték. Kirándulások, menetgyakorlatok, téli játékok, fegyverfogások, úszás.

A hetedik osztályban.

Róm. katholikus vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Bajthay Péter.* Tankönyv: Vincze Ambró—Szentes Anzelm: Ker. Kath. Egyháztörténet.

Görög keleti vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Nedelykovics Velimir.* Tankönyv: Theodorovics Sebő: Erkölcstan. Tananyag: Bevezetés. Erkölcstan és dogmatika közti különbség. Az erkölcstannak a dogmatikától való függése. Az erkölcstannak fontossága és annak szüksége. Az erkölcstannak főalapjáról. Keresztényi erkölcstan jobb az emberi erkölcstannál. Isten törvényéről és annak teljesítéséről.

Ág. hitv. evang. vallástan. Hit és erkölcstan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Reif Pál.* Tankönyv: Dr. Szelényi Ö.: Az evang. keresztyénség világnézete.

Református vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Veress Jenő.* Tankönyv: Szőts Farkas: Ref. keresztyén hit- és erköcstan. Biblia. Tananyag: az egész hit- és erkölcstan.

Izraelita vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Edelstein Bertalan.* A próféták hivatása. Vallási és erkölcsi eszmék. Ézsajás próféta könyvének tüzetes tárgyalása az eredeti szöveg alapján. Az 1., 2., 5., 6., 11., 12., 40., 42., 55. fejezetek fordítása erkölcstani magyarázattal.

Magyar nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Bürner Sándor.* A magyar nemzeti irodalom fejlődésének ismertetése 1820-ig. A tárgyalt irók műveiből magánolvasmányokat adtunk fel s róluk időnként, főleg az írásbeli gyakorlatban, beszámoltak a tanulók az előző osztályokban tanult főbb retorikai és poetikai anyagot az olvasmányokon röviden ismételtük. Havonkint egyszer írásbeli házi, vagy iskolai dolgozat.

Német nyelv. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Jánosi Béla.* Szemelvények az olvasókönyvből. Klopstock, Bürger Lessing életének és működésének rövid ismertetése. Minna von Barnhelm. Laokoon. Az előadás német nyelven folyt. Havonkint egy önálló írásbeli dolgozat.

Francia nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Bürner Sándor.* Olvasmány: Corneille: Le Cid. V. Hugo: Mariage de Roland. Le Cid exilé. Aymerillot. Expiation. Havonkint egy írásbeli dolgozat az olvasottak köréből vett tárggyal.

Történelem. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Németh József.* *a*) Az új és a legújabb kor története a vesztfáliai békétől kezdve. *b*) Európa államainak s az Uniónak politikai földrajza.

Matematika. Hetenkint 4 óra. Tanár: *Dr. Privorszky Alajos.* *a*) Algebra. A kamatos kamat és járadék számítás, kiterjeszkedve egyes fontosabb államkölcsönök ismertetésére. A végtelen geometriai haladvány kapcsolatban a tizedes törtekkel. Az elsőfokú határozatlan egyenlet. A másodfokú függvény szélső értékei. A kombinációk tanának elemei. Kéttagúak pozitiv egész hatványai. *b*) Geometria. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felszínének és köbtartalmának számítása. A gömbháromszögtan sinus és cosinus tétele és ezek alkalmazása a geografiai helyek távolságának meghatározására.

Vegytan és ásványtan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Hankó Vilmos.* Szerves vegyületek, felismerésük. Szénhidrogének. Izomeria. Petroleum. Paraffin. Oxigéntől mentes térből való desztillálás. Benzol, toluol, antracén, naftalin. Alkoholok. Ethylalkohol, erjedés, glicerin. Az alkoholok oxidálásának termékei: Étherek, zsirok. Zsiros olajok. Szappanok. Szénhidrátok. Ciánidok. Aminek. Mesterséges festékek. Alkaloidok. Glykozidok. Fehérjék. Égés. A növények és állatok táplálkozása.

Természettan. Hetenkint 4 óra. Tanár: *Szűcs Ernő* Mechanika. Hangtan. Fénytan.

Ábrázoló geometria. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Privorszky Alajos.* Hajszálszögekre vonatkozó feladatok. Sík leforgatása, affinitás. Új képsíkok bevezetése. Egyszerűbb szögletes testek ábrázolása síkkal és egyenes vonallal való metszéseik és kifejtésük, megfelelő árnyék szerkesztések. Térelemek, síkidomok és egyszerűbb szögletes testek forgatása a képsíkra merőleges tengelyek körül.

Szabadkézi rajz. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Innocent Ferenc.* Természet után való rajz. Újabbkori jellegzetes műalkotások bemutatása.

Testgyakorlás. Hetenkint 2 óra. Tanár: L. *Sulyok János.* Rendgyakorlatok: *a*) katonás rendgyakorlatokból: a szakaszban az összes zártrendű gyakorlatok helyben, helyből és menetközben. Fegyverfogások rendes katonai fegyverekkel. Rendes katonai kiképzés a terepen is és lőgyakorlat. *b*) tornázási rendgyakorlatok: gyorslépésben való felvonulások. Szabadgyakorlatok: Összetett szabadgyakorlatok, gúlák, egyszerű buzogánygyakorlatok. A „Zabla"-gyakorlatoknál főleg körzések vétettek fel. Szabad birkózás. Gyorsfutás 150 méternyi távolságra. Tartós futás 12—15 percig. Szergyakorlatok: Akadályugrások. Támaszgyakorlatok bakon, nyújtón, lovon, korláton és mászószereken; függésben lendülettel könnyebb összetett gyakorlatok; gyakorlatok a gyűrű- és rúdhintán és összetett szereken. Az ugrások és futás-versenynél csapatversenyek voltak. Súlydobás négyszögből. Játékok: mint az V. és VI. osztályban s osztály-osztály ellen versenyzett. Kirándulások, menetgyakorlatok, téli játékok, céllövészet, úszás s műugrások.

A nyolcadik osztályban.

Róm. katholikus vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Bajthay Péter.* Tankönyv: Uhlyarik Jenő: Apologetika.

Görög keleti vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Nedelykovics Velimir.* Tankönyv: Zsivkovics Gr. Miklós: Görög keleti egyháztörténelem.

Ág. hitv. evang. vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Mohr Henrik.* Tankönyv és tananyag: mint a VII. osztályban.

Református vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Veress Jenő.* Tankönyv és tananyag: mint a VII. o.-ban.

Izraelita vallástan. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Edelstein Bertalan.* Tankönyv és tananyag: mint a hetedik osztályban.

Magyar nyelv. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Jánosi Béla.* A magyar nemzeti irodalomtörténet új korának ismertetése, irodalomtörténeti olvasmányokkal és a kiválóbb irodalmi termékek fejtegetésénél az előző osztályokban a műfajokról tanultak rövid ismétlésével. A magyar nyelvtan, poetika, stilisztika törvényeinek folytonos gyakorlati ismétlése. A magánolvasmányok tartalmát számon kértük. Havonkint írásbeli házi dolgozat.

Német nyelv. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Heller Bernát.* Olvasmányok: Der Spaziergang (Schiller), Wilhelm Tell (Schiller), Wallenstein (Schiller). Szemelvények: Uhland, Heine, Lenau költészetéből, Iphigenie (Goethe). Házi olvasmány részletes tárgyalással: Die Braut von Messina (Schiller). Havonkint írásbeli dolgozat az olvasmányok köréből.

Francia nyelv. Hetenkint 4 óra. Tanár: *Koválik János.* Olvasmányok: Les Femmes savantes (Molière). Az alaktan és mondattan rendszeres ismétlése. Olvasmányok: Voltaire: Siécle de Louis XIV. — Chateaubriand: Atala. Irodalomból: A XVIII. századról általában. A szalónok. Bayle. — Voltarie. J. J. Rousseau. L'Enciclopédie. — Beaumarchais. A XIX. század irodalma: Chateaubriand. Madame de Staël. Romantikus iskola. Victor Hugo. (Cromwell előszava.) Havonkint egy dolgozat a francia irodalomtörténet köréből.

Filozófiai propedeutika. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Jánosi Béla.* A tapasztalati és kisérleti lélektan alapfogalmai. Az érzet, képzet, érzés és akarat, vonatkozással a történeti és irodalomtörténeti adatokra. A fogalom, az itélet s a következtetés különböző alakjai a tapasztalati életből, a történelemből, a szónoklattanból, a matematikai s a fizikai oktatás köréből merített példák alapján.

Történelem. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Dr. Koczogh András* Magyarország oknyomozó története és politikai földrajza.

Matematika. Hetenkint 3 óra. Tanár: *Benda Jenő.* *a*) Algebra. Az algebra összefoglaló áttekintése. *b*) Geometria. Analytikai geometria. Egyszerűbb kifejezések grafikus ábrázolása; a pont coordinátái, pontok távolsága. Az egyenesnek egyenlete és az idetartozó alapfeladatok megfejtése. A körnek egyenlete különféle alakjaiban; a körnek szerkesztése adott egyenlete alapján, a kör érintője és deréklőjének meghatározása. A többi kúpszeletek, ú. m. az ellipsis, a hyperbola és a parabola egyenleteinek levezetése és ezek alapján a nevezett vonalak főbb tulajdonságainak megismertetése.

Természettan. Hetenkint 4 óra. Tanár: *Szücs Ernő* Hőtan. Elektromosság és mágnesség. A kozmografia elemei.

Ábrázoló geometria. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Benda Jenő.* Kúp, henger és gömb ábrázolása, síkkal és egyenes vonallal való átmetszéseik, érintő síkjaik, megfelelő árnyékszerkesztések. Összefoglaló ismétlés.

Szabadkézi rajz. Hetenkint 2 óra. Tanár: *Innocent Ferenc.* Természet után való rajz és festés. Magyar műalkotások ismertetése.

Testgyakorlás. Hetenkint 2 óra. Tanár: L. *Sulyok János.* Rendgyakorlatok: Katonai és torna-rendgyakorlatokból mindazon gyakorlatok, amelyek a középiskolába valók. Szabadgyakorlatok. Összetett szabadgyakorlatok, gúlák, csoportozatok befejezése. Szabad birkózás a megadásig. Svájci birkózás. Gyorsfutás 200 méternyi távolságra. Tartós futás 15—18 percig. Szergyakorlatok: Akadályugrások. Nyújtott és főleg hajlított támaszban gyakorlatok a bakon, lovon, nyújtón, korláton és a mászószereken, s összetett szereken. Szertornázásverseny már csapatokban is folyt. Játékok: mint az V., VI., VII. osztályban. Füleslabda verseny más intézetekkel is. Kirándulások, menetgyakorlatok, téli játékok. Úszás, műugrás és buvárúszás. A tanulók katonai kiképzésben is részesültek.

Írásbeli dolgozatok.

A magyar nyelvből.

V. osztály.

Őszi kép. — Hunyadi Szeben alatt. — Gróf Zrinyi Miklós halála. — A történeti anyag bírálata. — Az árvíz. (Az új földesúr részlete.) — A felirati javaslat háttere. — „Az elszabadult ágyú" történeti alapja. — Mikes utolsó levele. — A visegrádi kirándulás.

VI. osztály.

Keveháza és a hún monda. — Vörösmarty: Szép Ilonka c. költemény tárgya. — A két szomszédvár cselekvénye. — A kérők expositiója. — Antonius beszédének gondolatmenete. — Antigoné jelleme. — Mohács c. költemény gondolatmenete.

VII. osztály.

Miféle jelentősége van a magyar nyelv kutatásnak az irodalom történeti oktatásban! — A magyar hún-monda. — A szent Katalin legenda. — Az „Obsidio Szigetiana“ I. Énekének irodalomtörténeti és esztétikai méltatása. — Szabadon választott jellem a „Zrinyiász“-ból. — Elbeszélő költészetünk fejlődése a XVII-ik század végéig. — Szabadon választott tárgy Gyöngyösi: „Murányi Vénus“-ából.

VIII. osztály.

A magyar társasélet rajza Kisfaludy Károly vígjátékaiban. — Zalán futásának létrejötte és kora. — Vörösmarty ódaköltészete. — Kőrösi Csoma Sándor. Eötvös József br. emlékbeszéde alapján. — Jósika, Eötvös, Kemény valamelyik regényének főalakjai. — Tompa regéi. — Jókai népszerűségének okai. — Az ember tragédiájának ókori jelenetei.

A német nyelvből.

V. osztály.

A tartalom ismertetése, vagy fordítás a következő olvasmányokból: Kannitverstan. 1. 2. — Kolumbus. — Reineke Fuchs. — Die Grenadiere. — König Karls Meerfahrt. — Mignon. — Die Bürgschaft. — Der Zauberlehrling.

VI. osztály.

A tartalom ismertetése vagy fordítás a következő olvasmányokból: Der deutsche Volkscharakter. — Der Zauberlehrling. — Die Bürgschaft. (Zeit und Ort des Ereignisses.) — Das Lied vom braven Mann. — Geist und Buchstabe. — Das Kind der Sorge. — Bismark.

VII. osztály.

Das Hildebrandslied. — Die Einleitung des Nibelungenliedes. — Wie die beiden Königinnen mit einander stritten? — Wie Siegfried verraten ward. — Das Faustbuch. — Minna von Barnhelm. 1. Die Vorfabel. 2. Tellheims Charakter. — 3. Die Bedeutung des Stückes. — Laokoon. Lessings Folgerungen und seine Beweise.

VIII. osztály.

Beispiele für das Hauptgesetz in Lessings Laokoon. — Wie hat Lessing die Parabel vom echten Ringe gestaltet? — Die Entwicklung der Menschheit in Schillers Spaziergang. — Aufbau der Rütliscene. — Ist die Handlung in Schillers Tell einheitlich? — Schuld und Schicksal in Schillers Braut von Messina. — Ungarische Elemente in Lenaus Gedichten. — Max und Thekla in Schillers Wallenstein.

Az 1911/1912-iki tanterv áttekintése.

Sorszám	Tantárgy	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
1	Vallástan	2	2	2	2	2	2	2	2	16
2	Magyar nyelv	5	5	3	3	3	3	3	3	28
3	Német nyelv	5	5	3	3	3	2	2	2	25
4	Francia nyelv	—	—	5	5	4	3	3	4	24
5	Történelem	—	—	2	3	3	3	3	3	17
6	Földrajz	3	3	2	—	—	—	—	—	8
7	Természetrajz (állat és növénytan)	2	2	—	—	3	3	—	—	10
8	Vegytan és ásványtan . .	—	—	—	—	3	3	2	—	8
9	Természettan	—	—	2	2	—	—	4	4	12
10	Matematika	4	4	3	4	5	4	4	3	31
11	Rajzoló és ábrázoló geom.	4	4	2	2	—	3	3	2	20
12	Szabadkézi rajz	—	—	2	2	2	2	2	2	12
13	Filoz. propedeutika . .	—	—	—	—	—	—	—	3	3
14	Szépírás	1	1	—	—	—	—	—	—	2
15	Testgyakorlás	2	2	2	2	2	2	2	2	16
	Összesen . .	28	28	28	28	30	30	30	30	232

III.

Az 1912/1913-iki iskolai évben használandó tankönyvek jegyzéke.

Az I. osztályban:

Balogh Péter: Magyar nyelvtan az I. osztály számára.
Dr. Négyesy László: Magyar olvasókönyv az I. osztály számára. (4. kiadás.)
Markovics—Hegedüs: Német nyelv-, olvasó- és gyakorló könyv. I. rész, (5. kiadás).
Márki Sándor: Földrajz a reáliskolák I. osztálya számára.
Dr. Bozóky Endre: Számtan a középiskolák I. oszt. számára.
Paszlavszky József: Kis természetrajz. I. rész.
Kreybig Lajos: Rajzoló geometria I. rész.
Vajda Pál: Szépírási minták (magyar-német egy füzetben).
Kogutowitz: Földrajzi iskolai atlasz. (9. kiadás.)

A II. osztályban:

Balogh Péter: Magyar nyelvtan a II. osztály számára.
Dr. Prónai Antal: Magyar olvasókönyv. II. rész. (3. kiadás.)
Markovics—Hegedüs. Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv. II. rész. 2. kiad.
Dr. Márki Sándor: Földrajz a II. és III. osztály számára.
Bozóky Endre: Számtan a II. és III. osztály számára.
Paszlavszky József: Kis természetrajz. II. rész.
Kreybig Lajos: Rajzoló geometria. II. rész.
Vajda Pál: Szépírási minták (magyar-német egy füzetben.)
Kogutowitz: Iskolai atlasz. (16. kiadás.)

A III. osztályban:

Balogh Péter: Magyar nyelvtan a III. osztály számára.
Dr. Prónai Antal: Magyar olvasókönyv. III. rész.
Markovics—Hegedüs: Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv. III. rész.
Bartos—Chovancsák: Francia nyelvtan és olvasókönyv.
Dr. Koczogh—Dr. Takács: A magyar nemzet története. Középiskolák III. osztálya számára. (1. kiadás.)
Dr. Brózik Károly: Földrajz a reáliskolák II. és III. oszt. számára.
Bozóky Endre: Számtan a II. és III. osztály számára.
Kreybig Lajos: Konstruktiv planimetria a reáliskolák III. és IV. oszt. számára.
Dr. Hankó—Müller: Természettan a reáliskolák alsó osztályai számára.
Kogutowitz: Iskolai atlasz. (16. kiadás.)
Kogutowitz: Tiz térkép a magyar történelem tanításához.

A IV. osztályban:

Dr. Négyessy László: Stilisztika. (4. kiadás.)
Arany János: Toldi. Lehr A. magyarázataival. (12. kiadás.)
Markovics—Hegedüs: Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv. III. rész.
Bartos—Chovancsák: Francia nyelv és olvasókönyv.
Dr. Lutter Nándor: Betűszámtan. (13. kiadás.)
Kreybig Lajos: Konstruktiv planimetria a III. és IV. osztály számára.
Vaszary Kolos: Magyarország történelme a IV. osztály számára.
Dr. Hankó—Müller: Természettan a reáliskolák IV. oszt. számára.
Kogutowitz: Tiz térkép a magyar történelem tanításához.

Az V. osztályban:

Riedl Frigyes: Retorika és retorikai olvasókönyv. (4. kiadás.)
Markovics Sándor: Német olvasókönyv. V. rész.
Markovics Sándor: Rendszeres német nyelvtan.
Hofer Károly: Rendszeres francia nyelvtan. (4. kiadás.)
Hofer Károly: Gyakorlókönyv a rendszeres francia nyelvtanhoz.

Macher Ede: Francia olvasókönyv. I.
Dr. Mika Sándor: Világtörténet. I. rész.
Paszlavszky József: A növénytan kézikönyve. (3. kiadás.)
Dr. Hankó Vilmos: Chemia és ásványtan a reáliskolák felsőbb oszt. számára. I. kötet.
Dr. Lutter—Éberling: Betűszámtan. (13. kiadás.)
Babiák—Privorszky: Geometria, reáliskolák felsőbb osztályai részére.
Kogutowitz: Történelmi Atlasz I. rész.
Theisz Gyula: Francia-magyar szótár. (Segédkönyv.)

A VI. osztályban.

Riedl Frigyes: Poetika és poetikai olvasókönyv. (6. kiadás.)
Arany János balladái. (Ráth Mór kiadása.)
Markovics Sándor: Német olvasókönyv. V. rész.
Markovics Sándor: Rendszeres német nyelvtan.
Hofer Károly: Rendszeres francia nyelvtan. (4. kiadás.)
Hofer Károly: Gyakorlókönyv a rendszeres francia nyelvtanhoz.
Macher Ede: Francia olvasókönyv.
Dr. Mika Sándor: Világtörténelem. II. rész.
Paszlavszky J.: Az állattan kézikönyve. (7. kiadás.)
Dr. Hankó Vilmos: Chemia és ásványtan a főreáliskolák felső oszt. számára. I. kötet.
Dr. Lutter—Éberling: Betűszámtan. (13. kiadás.)
Dr. Lutter Nándor: Logaritmus könyv.
Babiák-Privorszky: Geometria, reáliskolák felsőbb osztályai részére.
Dr. Klug Lipót: Ábrázoló geometria a VI—VIII. osztály számára.
Kogutowitz: Történelmi Atlasz. II. rész.
Theisz Gyula: Francia-magyar szótár. (Segédkönyv.)

A VII. osztályban.

Beőthy Zsolt: A magyar nemzeti irodalom története. I. rész. (7. kiadás.)
Dr. Heinrich Gusztáv: Deutsches Lesebuch. III. (7. kiadás.)
Markovics Sándor: Rendszeres német nyelvtan.
Hofer Károly: Rendszeres francia nyelvtan. (3. kiadás.)
Hofer Károly: Gyakorlókönyv a rendszeres francia nyelvtanhoz.

Dr. Mika Sándor: Világtörténelem. III. rész.
Dr. Hankó Vilmos: Chemia és ásványtan. II. rész: Organikus Chemia.
Dr. Lutter-Éberling: Betűszámtan. (13. kiadás.)
Dr. Lutter Nándor: Logaritmus könyv.
Babiák-Privorszky: Geometria, reálisk. felsőbb osztályai részére.
Dr Klug Lipót: Ábrázoló geometria a VI.—VIII. oszt. számára.
Fehér—Szekeres: Kisérleti fizika a középiskolák felsőbb osztályai számára. (10. kiadás.)
Kogutowitz: Történelmi Atlasz. III. rész.
Theisz Gyula: Francia-magyar szótár. (Segédkönyv.)

A VIII. osztályban:

Beőthy Zsolt: A magyar nemzeti irodalom története. I. rész. (7. kiadás.) II. rész. (6. kiadás.)
Dr. Heinrich Gusztáv: Deutsches Lesebuch. IV. (7. kiadás.)
Markovics Sándor: Rendszeres német nyelvtan.
Hofer Károly: Rendszeres francia nyelvtan. (3. kiadás.)
Hofer Károly: Gyakorlókönyv a rendszeres francia nyelvtanhoz.
Szitnyai Elek: Lélektan és logika. (2. kiadás.)
Varga Ottó: A magyarok oknyomozó története. (3. kiadás.)
Dr. Lutter-Éberling: Betűszámtan. (13 kiadás.)
Dr. Lutter Nándor: Logaritmus könyv.
Babiák-Privorszky: Geometria, reálisk. felsőbb osztályai részére.
Dr. Klug Lipót: Ábrázoló geometria a VI—VIII. oszt. számára.
Fehér—Szekeres: Kisérleti fizika a középiskolák felsőbb osztályai számára. (10. kiadás.)
Thibaut M.: Új magyar-francia és francia-magyar zsebszótár. (Segédkönyv.)

IV.

Rendkívüli tantárgyak.

A) Latin nyelv.

Tanár: *Dr. Kálmán Miksa.*

I. évfolyam. (V. osztály.)

Hetenkint 4 óra. Tankönyv: Schmidt A.: Latin olvasó és gyakorlókönyv reáliskolák számára és Schuszter A.: A latin alaktan rövid összefoglalása. Olvasmány: adomák, mondák, mesék. Ezzel kapcsolatban az alaktan; a mondattanból: az acc. c. inf. és nom. c. inf. Havonkint két írásbeli gyakorlat.

II. évfolyam. (VI. osztály.)

Hetenkint 3 óra. Tankönyv: Pirchala I.: Latin mondattan reáliskolák számára. Olvasmányok: a könyvben levő összes prózai olvasmányok. Költői szemelvények: Róma alapítása, Újév napja, Régi s új erkölcsök, Arion (Ovidius). Háború és béke (Tibullus). Ezzel kapcsolatban a mondattan. Havonkint egy írásbeli gyakorlat.

III. évfolyam. (VII. osztály.)

Hetenkint 3 óra. Olvasmány: Cicero: De imperio Gn. Pompei és In Catilinam I. Sallustius: Bellum Catilinae. Vergilius: Aeneis I. 1—11., II. 1—267. v. Az írók életrajza és műveik ismertetése; a nyelvtani ismeretek ismétlése és bővítése. Állami régiségek. Havonkint egy írásbeli dolgozat.

IV. évfolyam. (VIII. osztály).

Hetenkint 3 óra. Olvasmány: Tacitus: Agricola. Cicero: In Verrem IV. 1—72. Horatius: Satira I. 1., Od. I. 1., 3., 10., szemelvények az Ars poetica-ból. Az írók életrajza és műveik ismertetése. Az alak- és mondattan ismétlése. Állami és magánrégiségek. — Havonkint egy írásbeli dolgozat.

B) Egészségtan.

Hetenkint 2 órában. Tanár: *Dr. John M. Károly.* Tankönyv: Dr. Fodor József Egészségtana.

Tananyag a VII. osztályban: Bevezetés: az egészség és a betegségek jelentősége az egyes ember, valamint az egész nemzet életére nézve.

I. fejezet. A táplálkozás törvényei. A fontosabb élelmiszerek és azok hamisítása. A nyershús és az élősdi férgek. Az ivóvíz szerepe az emberi szervezet háztartásában. Szeszes italok — alkoholizmus.

II. fejezet. A lakás egészséges vagy egészségtelen voltának főbb tényezői. Lakás, talaj, talajvíz, egészséges építkezés és lakás, a szellőzés és fűtés nemei, csatornázás, köztisztaság, kórházak, elmegyógyintézetek és azok jelentősége, az iskola és annak berendezése.

III. fejezet. A test és a szellemi élet hygiénája. Testápolás. A napfény, a friss és tiszta levegő és a hidegvíznek, mint fizikális tényezőknek befolyása az egészségre. Az izmok gyakorlása és fejlesztése. A szellemi és testi munka. Kifáradás. Pihenés. Szórakozás. Józan életmód. Tisztaság, ruházat. Egészségi szempontból ártalmas foglalkozás és szórakozások.

Tananyag a VIII. osztályban: IV. fejezet. Fontosabb betegségek ismertetése. A tuberkulozis, annak terjedési módja és az ellene való védekezés. Az idegesség. A váltóláz. Meghűlésből származó bántalmak. A fertőző betegségek és a hatóságok ez iránybani intézkedéseik. A védhimlőoltás. A veszettség. A hastyphus és az ivóvíz.

V. fejezet. Az első segély nyújtása. *a*) Sérülések. A test rázkódása. Ficamodás és törés. Sebesülések — vérmérgezés. *b*) Vérzések — a vérzés csillapítása. *c*) Eszméletvesztés (ájulás) gutaütés, eskor, mesterséges lélekzés. *d*) Napszurás, megfagyás, villámsújtás. *e*) Fulladás, mérgezések. Kötözési gyakorlatok, a mesterséges lélekzés bemutatása. Kórházak és a budapesti önkéntes mentőegyesület megtekintése.

C) Ének.

a) Műének. Tanár: *Rezik Béla.* Beiratkozott az év elején 134 tanuló.

Az I. csoport (kezdők) tananyaga: Zenei alapismeretek, a vonalrendszer, a violinkulcs, a hangjegyek nevei és értékei. A szünetjegyek. A páros és páratlan ütemnemek. A hangjegyek írása. Egyszólamú és kétszólamú dalok éneklése.

A II. csoport (haladók) az »*Ifjúsági Dalárda*« tagjait képezték. A dalárdában négyszólamú vegyes karokat énekeltek részint szabadon választott népdalokból, részint Dr. Harrach József „Árion"-jából.

A III. csoport „Férfikar" a felsőbb osztályok növendékeiből alakítva; négyszólamú férfikardalok magyar „Apollo" gyűjteményből képezték tananyagát.

b) Templomi ének. A tiszt. kapucinus-atyák templomában ünnep- és vasárnapon tartott közös istenitisztelet alkalmával a katholikus tanuló-ifjúság egyszólamú egyházi énekeket énekelt. Egyházi énekkönyvül Bogisich „Őseink buzgósága" című imakönyvét használták.

D) Mintázás.

Három csoportban hetenkint 2—2, összesen 6 órában. Tanár: *Lantay Lajos* rendkívüli tanár és akadémiai szobrász. A tanításban IV—VIII. osztálybeli tanulók vettek részt. A kezdők leveleket és később diszítményeket, a haladók pedig klasszikus szobormű-részleteket mintáztak agyagból és a sikerültebbekről gipszöntvényt is készítettek.

E) Vegytani gyakorlatok.

Hetenkint 2 óra. Tanár: *Dr. Hankó Vilmos.* A vegytani gyakorlatok egy évfolyamban, heti 2 órában tartattak. A tanítás díjmentes volt.

Az évfolyamban részt vett az V. osztály növendékei közül 33. Tananyag: Gyakorlatok, amelyek a fizikai, valamint a vegytani változások megkülönböztetésére szolgálnak. A közéletben ismert testeknek (konyhasó, cukor, homok, szóda, glaubersó, timsó stb.) magatartása az oldószerekkel (víz, borszesz stb.) szemben, a közönséges és magasabb hőmérsékletnél. Az oldásnál észlelhető jelenségek. Szeszpárologtatás. Kristályok készítése, növesztése; kristályok. Gipszlenyomatok készítése. Az oldatok keverése. Csapadék. Szűrés, dekantálás, kimosás. Preparatumok készítése (állandó fehér,

brémai zöld, krómsárga, berlini kék stb.). Desztillálás. Részletes lepárlás. Forráspont. Olvadáspont. Szublimálás. Gáznemű testek oldása. Az elemek magatartása a levegő oxigénjével szemben. A savaknak és fémeknek egymásra való hatása.

F) Gyorsírás.

(Gabelsberger-Markovits-féle rendszer.) Tanár: *Dr. Privorszky Alajos.* Heti 4 óra. Tankönyv: Bódogh J. „A magyar gyorsírás tankönyve". I. rész: Levelező-írás: 10. kiadás. Vitaírás. 4. kiadás.

Előadatott és elvégeztetett a teljes levelezői és vitaírás elméleti és gyakorlati tekintetben. Póttankönyvül a „Szegedi Gyorsíró" és a „Gyorsírási Filléres Könyvtár" használtatott.

G) Műírás.

A tanítás két évfolyamban folyt, hetenkint 2 órában. Tanár: *Homonnai Imre.*

I. *évfolyam*: *Műírás.* Heti 1 óra. Tananyag: A közönséges rondírás. Írásjelek, számjegyek és különféle rövidítések. Fraktur- és góth-írás.

II. *évfolyam. Közönséges írás.* Heti 1 óra. Tananyag. A magyar és német kis és nagy betűk módszeres gyakorlása. Ütenyírás. Magyar és német folyóírás diktandó.

H) Vívás.

Az alsó osztályok külön, a felső osztályok szintén külön heti két órában vettek részt a vívásban. Tanár: Lekcsei *Sulyok János.*

Tananyag a kezdőknél: Vívóállás, tisztelgés, kardtartás, az összes vágások és védések, külön a láb- és kargyakorlatok (balkarral is). Támadás és védés párokban. Iskolavívás csoportban előrehaladással.

Haladók: Az alapgyakorlatok ismétlése rendszeres iskolázással. Bemondott vágások visszavágással, egyszerű cselezés, kardkötések. Pengeütéssel az összes vágások.

Módszer: Olasz iskola. Fegyver: Az alsó osztályokban rövid kis kard.

Fölszerelését minden résztvevő maga vette.

V.

Jelentés a testnevelésről.

A Testgyakorló-kör 1911/2. tanévi működése.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter által 138.964/909. sz. a. jóváhagyott alapszabály értelmében, ez évben alakult meg intézetünkben a „*Testgyakorló-kör*“, amelyet *Lekcsei Sulyok János* tanár úr vezetett.

A kör célja — az intézet keretén belül — a testnevelés fejlesztése.

Beiratkozott *89 rendes tag* (a VIII. osztályból: 18, a VII-ből: 10, a VI-ból 28, az V-ből: 33) és *194 pártoló*. Az alsó osztályokból (az I. A-ból: 30, I. B-ből: 30, II. A-ból: 25, II. B-ből: 25, III. A-ból: 14, III. B-ből: 12, IV. A-ból: 36 és IV. B-ből: 22.)

A kör 1911. okt. hó 4-én tartotta alakuló ülését, amelyen a tisztikar következőkép választatott meg:

Elnök: *Kövesdy László* VIII. o. t.
Alelnök: *Zsoldos László* VIII. o. t.
Titkár: *Heffner Gyula* VIII. o. t.
Pénztáros: *Cortez Artur* VIII. o. t.
Ellenőr: *Skoda Kamilló* VIII. o t.

Rendes választmányi tagok lettek a VIII. és a VII. osztályokból: Flatt Ágoston, Kraemer Imre, Machán Márk, Mudri Mihály, Müller Károly, Niemetz Sándor, Novák Vilmos, Sipos Károly, Thomaschoff Marcel VIII. és Greibel Antal, Kovács György, Lovászy László VII. o. tanulók, r. tagok.

Póttagok: Schóber János, Szűts Pál VIII. és Horchler Henrik, Sehr Lajos, Náday Jenő, Vendl Miklós VI. o. tanulók, r. tagok.

A közgyűlést azonnal követő *alakuló választmányi* ülésen az egyes *szakosztályok vezetői ezek lettek*:

a) *Torna-művezető:* Kövesdy L. ifj. elnök, jegyző: Sebők Győző VII. o. t.
b) *Vívás, céllövés*-vezetők: Skoda K. VIII. o. t., Hofbauer K. VIII. o. t., jegyző: Mettelka O. VI. o. t.
c) *Atletika, játék*-vezetők: Quittner T. VIII. o. t., Turcsán E. VII. o. t., jegyző: Gáspár I. VI. o. t.
d) *Úszás, evezés*-vezetők: Petrovits Tiv., Blum B. VIII. o. t. jegyző: Zsoldos L. VIII. o. t.
e) *Turisztika, hó- és jégsport*-vezetők: Hofbauer K. VIII., Huszka L. VII. o. t., jegyző: Schulhoff Ö. VII. o. t.

Mint segédvezetők:

Rúgólabda-kapitány: Kövesdy L. VIII. o. t.
Füleslabda- „ : Turcsán E. VII. o. t.
Tennis- „ : Flatt Ágoston VIII. o. t.
Birkózás- „ : Machán Márk VIII. o. t.
Boxolás- „ : Blum B. VIII. o. t.
Tornacsapatvezetők : Greibel A., Huszka L., Sebők Gy. Turcsán E. VII. o. t., Hegedűs P. V., Gáspár I. VI. o. tanulók.

Évközben körünk tagjai nagy tevékenységet fejtettek ki az összes sportágakban s legkiválóbb eredményeket értek el: *a torna, atletika* s az *úszás* terén és a *turisztikában.*

A tornaszakosztály heti egy órában foglalkoztatta a tagokat. Összesen 26 órát tartottunk s átlag óránkint 32 tag jelent meg. Szorgalmas munkánk eredményét 1912. április hó 14-én rendezett *dísztornánkon* mutattuk be a nyilvánosság előtt. A szépszámú és előkelő közönség sorában jelen volt ez alkalommal *Dr. Erődi Béla* udv. tan., kir. tank. főigazgató úr, *Dr. Kollár Lajos* úr, udv. tan., a budapesti (budai) Torna-Egylet elnöke, *Dr. Ottó József* testnevelési főfelügyelő úr, *Dr. Szekeres Kálmán* úr, kir. igazgató, a kör védnöke és vezetése alatt a tanári testület, továbbá még számos más előkelőség, akik meleg érdeklődéssel kisérték mindvégig tornászaink ügyességét.

A dísztorna sorrendje ez volt:

1. Felvonulás, közös tagszabadgyak. zenével. Vezette: a tanár-elnök.
2. II—IV. osztályok padgyakorlatai, vezette: a tanár-elnök.
3. Összetett verseny, A-rész (szabadgyak.)
4. Alsó osztályok „labdahajszoló“ játéka, vezette: Heffner Gyula VIII. o. t.
5. Verseny, B-rész (korláton).
6. V—VIII. osztályok válogatott korlát minta-csapatgy., vezette: a tanár-elnök.
7. III—IV. osztályok „tagszabadgyak.“ zenével. Vezette: a tanár-eln.
8. Felső osztályok „macska-egér“ játéka. Vezette: az ifj. elnök.

9. Verseny C-rész (magas nyújtón).
10. Volt növendékek nyújtó akadémiája. Vezette: Erdődy Imre okl. torna tanár úr, az intézet volt növendéke.
11. V—VIII. oszt. Fabot mintacsapat gyakorlat zenével. Vezette: a tanárelnök.
12. Eredménykihirdetés, elvonulás.

Az összetett versenyben első: *Greibel Antal* VII. o. t. 14 ponttal 2-ik: *Turcsán Ernő* VII. o. t. 12 ponttal.

Ünnepélyünk úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben igen jól sikerült s e helyen is köszönetünket fejezzük ki a Budapest (budai) Torna Egylet vezetőségének ama páratlan szívességéért, hogy tornatermét díjtalanul átengedte.

A játékok közül a füles- és rúgólabdázást űzték a kör tagjai legnagyobb szeretettel. Rúgólabdázásban leginkább az V. és VI., fülesben a VII. oszt. tünt ki, az alsó osztályokban pedig a IV. A).

A vivószakosztály hetenkint egy órát tartott s összesen 8-an látogatták állandóan. Március hó 26-án házi vivóversenyt rendeztünk az intézet tornacsarnokában, amelyen a tanári testület és a szülők köréből számosan jelentek meg.

Sorrend volt: 1. Felvonulás. 2. Kezdők versenye. 3. Közös gyakorlat. 4. Haladók versenye. 5. Képzettek versenye. 6. Iskolavivás.

Győztesek lettek: 1. Horchler H. VI. o. t., 2. Wuksics Fr. IV. A) o. t. a kezdőknél. 1. Novotny Gábor IV. A) o. t., 2. Bodroghy L. IV. B) o. t. a haladóknál. 1. Max György V. o. t., 2. Mettelka Oszkár VI. o. t. a képzetteknél.

A birói tisztséget Németh József, Dr. Bürner Sándor tanár urak és Mennich főhadnagy úr voltak szívesek elvállalni, akiknek e helyen is köszönetünket nyilvánítjuk.

A céllövésben az intézet rendes órái keretén belül működtek igen sokan és keltek versenyre nem egyszer *Kottra Béla* főhadnagy úr felügyelete mellett magánszorgalomból.

Az atlétikai szakosztály működése igen eredményes volt.

Az egészséges *evezős sportnak* is számos híve volt körünkben. A városligeti tavon és a Nádorkerti öbölben s a Dunán tettek kirándulásokat és gyakoroltak szorgalmasan.

Az *úszószakosztály* működését egy országos verseny rendezésével akarta megkezdeni, a terv azonban különböző okok miatt dugába dölt. Így a Tetmeier emlékversenyt az Óbudai T. E. versenye keretében írta ki körünk s védte 2-szer az intézetünk.

A kör tagjai nagyszámmal vettek részt a *téli sportokban* is. A *korcsolyázást* M. A. C., O. T. E. és a B. B. T. E. pályán űzték.

Néhányan foglalkoztak a *jéghockey*-zással is a M. A. C. és B. B. T. E. ifj. csapataiban.

A *szánkázást*, a *skiezést* tömegesen űzték, mert szabad pályák álltak rendelkezésre.

A *turisztikai szakosztály* működését az alábbi táblázatos kimutatás világítja meg. Az intézeti kirándulásokon kívül, amelyeket a tanár urak vezettek, körünk tapasztaltabb tagjai 46 kisebb és nagyobb túrát vezettek önállóan. Ezek a következők:

Sor-szám	Év	Hó	Nap	Résztvevők száma	Hely- és útirány megnevezése	Vezetők
1	1911.	júl.	8	12	Szent-Endre, Izbégh, Dömörkapu, Sikáros, Bucsina-völgy, Pilis-Szent-Kereszt, Kétágúhegy, Mexikó, Hoffmangunyhó, Hegedüs-bérc, Dobogókő, Körtvélyes, Dömös	Hofbauer VIII. o. t.
2	„	„	25	8	Óbuda, Szent-Endre, Izbégh, Dömörkapu, Dobogókő, Dömös, Visegrád, Nagy-Maros	Horchler VI. o. t.
3	„	„	25—28	4	Kerékpár-kirándulás: Bicske, Kisbér, Pápa, Sárvár, Szombathely	Szeitz VII. o. t.
4	„	aug.	24—27	6	Szent-Endre, Izbégh, Bucsinapatak, Pilis-Szent-László, Dömös, Pilis-Maróth, Esztergom, Párkány-Nána, Helemba, Szob, Zebegény Nagy-Maros, Visegrád, D.-Bogdány, Tahi-Tótfalu	Reisner VI. o. t.
5	„	szept.	10	5	Kerékpáron Bicskére és vissza	Kraemer VIII. o.
6	„	„	17	2	Dömös, Körtvélyes-puszta, Hegedüs-bérc, Hoffmann-gunyhó, Mexikói vadászlak, Pilis-Szt.-Kereszt, Pilis-Szántó, Vörösvár, Solymár, Hüvösvölgy	Hofbauer VIII. o. t.
7	„	okt.	1	9	Dömös, Körtvélyes, Dobogókő, Lepencpatakvölgy, Visegrád, Nagy-Maros	Schulhof VII. o, t.
8	„	„	8	10	Császárfürdő, Aquincum, Római fürdő, Csillaghegy, Békás-Megyer, Kis- és Nagy-Kevély, Pomáz	Jülek V. o. t.
9	„	„	8	7	Solymár, Nagy-Szénáshegy, Nagy-Kovácsi, Julianna-major, Zugliget	Schulhof VII. o. t.
10	„	„	15	5	Pálffy-tér, Római fürdő, Csillaghegy, Békás-Megyer, Budakalász, Pomáz, Kőhegy, Szt.-Endre és vissza	Hegedüs V. o. t.
11	„	„	22	5	Pilis-Csaba, Nagy-Szénás, Hidegkút	Schulhof VII. o. t.

or-szám	Év	Hó	Nap	Résztvevők száma	Hely- és útirány megnevezése	Vezetők
12	1911.	nov.	2	3	Császárfürdő, Klotild-telep, Nagy-Kopaszhegy, Csév, Huta-Szent-Lélek, Mexikó, Hoffmann-gunyhó, Hegedüs-bérc, Dobogókő, Czakóhegy, Körtvélyes, Dömös, Nagy-Maros	Hofbauer VIII. o. t.
13	„	„	5	6	Hüvösvölgy, Nagy-Kovácsi, Nagy-Szénás, Solymár és vissza	Schulhof VII. o. t.
14	„	dec.	8	14	Diósjenő, Hosszúbérc, Fultánkereszt, Csoványos, Szabókő, Oltárkő, Nagy-Hideghegy, Vasfazékvölgy, Szokolya-Huta, Szokolya, Verőce	Schulhof VII. o. t.
15	„	„	28	3	Diósjenő, Csoványos, Hideghegy, Szokolya, Verőce (Ski kirándulás)	Kraemer VIII. o. t.
16	„	„	29	3	Diósjenő, Jenői tó, Nógrád-Szokolya (Ski kirándulás)	Schulhof VII. o. t.
17	1912.	febr.	2	3	Zugliget, Szt. Anna-kápolna, Normafa (Ski kirándulás)	Schulhof VII. o. t.
18	„	„	3	3	Zugliget, Normafa, Mária-Makk és vissza (Ski kirándulás)	Schulhof VII. o. t.
19	1912.	febr.	25	11	Üröm, Borosjenő, Nagy- és Kis-Kevély barlangja, Oszoly, Csobánka, Kovácsi-puszta, Szalabasinai kút, Sikáros, Szőke forrásvölgy, Malompatak völgy, Dömös	Schulhof VII. o. t.
20	„	márc.	3	8	Leányvár, Kesztölcz, Kétágú hegy, Fekete hegy, Nagy-Pilis, Chlaper-sziklák, Csév, Tinnye	Schulhof VII. o. t.
21	„	„	6	7	Szénatér, Szépvölgy, Pálvölgyi barlang, Újlak	Opprecht III. A) o. t.
22	„	„	10	3	Kerékpáron Székesfehérvárra és vissza	Hegedűs V. o. t.
23	„	„	15	6	Piliscsaba, Kétágú hegy, Feketehegy, Mexikó, Hoffmann-gunyhó, Dömös	Schulhof VII. o. t.
24	„	„	15	4	Fogaskerekű-vasút, Normafa, Mária-Makk, Budakeszi, Nagy-Kovácsi, Hüvösvölgy	Czéh V. o. t.
25	„	„	17	6	Lipótmező, Vadkert, Hidegkút, Solymár, Vörösvár, Garancspuszta, Csobánka, Pomáz	Jülek V. o. t.

Sor-szám	Év	Hó	Nap	Részt-vevők száma	Hely- és útirány megnevezése	Vezetők
26	1912.	márc.	17	3	Rózsadomb, Vadkert, Hidegkút, Csúcshegy, Solymár, Ó-Buda	Hegedüs V. o. t.
27	„	„	24	5	Kamara-erdő, Budafok, Kis- és Nagy-Tétény, Érd, Török-Bálint és vissza	Szüts VII. o. t.
28	„	„	24	4	Kerékpáron Bánhidára és vissza	Kraemer VIII. o. t.
29	„	„	26	3	Hüvösvölgy, Csúcshegy, Solymár	Hegedüs V. o. t.
30	„	„	28	10	Szt.-Endre, Izbégh, Bucsina-völgy, Dömörkapui és Holyi vízesések, Sikáros, Dobogókő, Hegedűs-bérc, Czakó-nyereg, Körtvélyes, Dömös, Visegrád, Nagy-Maros	Pongrác VII. o. t.
31	„	„	31	2	Szolnok, Nagy-Kőrös, Duna-Pentele	Schmitt IV. B) o. t.
32	„	„	31	18	Csillaghegy, Üröm, Boros-Jenő, Ezüsthegy, Nagy-Kevély, Kőhegy, Szent-Endre	Jülek VI. o. t.
33	„	ápr.	1-2	8	Isaszeg, Hatvan, Gyöngyös, Eger, Diósgyőr, Miskolc	Seitz VI. o. t.
34	„	„	2	12	Ó-Buda, Üröm, Nagy-Kevély, Solymár, Hidegkút, Hármas határhegy	Nádi VI. o. t.
35	„	„	3	5	Káposztás, Nyék, Székesfehérvár, Velencei tó	Szántó VI. o. t.
36	„	„	7	3	Kerékpáron Piliscsaba és vissza	Bojár IV. B) o. t.
37	„	„	11	15	Kesztölc, Kétágú hegy, Mexikó, Czakó-nyereg, Dömös	Schulhof VII. o. t.
38	„	„	14	7	Szent-Endre, Dömörkapu, Sikáros, Dobogókü, Pilis-Szentkereszt, Klotild-telep	Bojár IV. B) o. t.
39	„	„	21	12	Rózsadomb, Vadkert, Hüvösvölgy, Mária-Remete, Hidegkút, Solymár, Szt.-Iván, Vörösvár, Ó-Buda	Jülek V. o. t.
40	„	május	1	5	Kesztölc, Kétágú hegy, Két bükkfa, Vaskapú, Dobogókő, Hegedűs-bérc, Dömös	Schulhof VII. o. t.
41	„	„	1	2	Rózsadomb, Szarvashegy, Csobánka, Margitliget, Salabasinai kút, Somhegyalja, Bükkpuszta, Szőke-forrás völgye, Malom-patak, Dömös, Visegrád	Szüts VII. o. t.

Sor-szám	Év	Hó	Nap	Részt-vevők száma	Hely- és útirány megnevezése	Vezetők
42	1912.	május	1	6	Ó-Buda, Békás-Megyer, Buda-Kalász, Pomáz, Szt.-Endre, Leányfalu, Duna-Bogdány, Visegrád, Dömös, Vörösvár	Gáll VI. o. t.
43	„	„	12	14	Császárfürdő, Iszámbék, Dorog, Esztergom	Péntek VI. o. t.
44	„	„	19	2	Kerékpáron: Fehérvár, Veszprém és vissza	Kraemer VIII. o. t.
45	„	„	26	19	Ferenc József-híd, Kelenföld, Sóskút, Martonvásár, Érd, Ercsi	Seitz VI. o. t.
46	„	június	25-28	5	Pozsony, Nyitra, Selmec-, Bélabánya, Rimaszombat, Szerencs	Seitz VI. o. t.

A kirándulásainkat támogató hatóságok, igazgatók és urak fogadják hálás köszönetünket.

Körünk ez évben több választmányi ülést is tartott, amelyen időközönkint a szakosztályok és a pénztáros számoltak be, továbbá a működés és versenyek rendezése beszéltetett meg.

Évzáró ülésünket június hó 15-én tartottuk meg s számoltunk be a fentírt jelentéssel. A volt tisztikar fölmentésével ugyanekkor egyidejűleg a szünidei működő bizottság is megválasztatott az alapszabály értelmében, melynek tagjai: Turcsán Ernő, Sebők Győző, Schulhoff Ödön és Greibel Antal VII. o. tanulók lettek.

Működésünket az ifj. elnök búcsú- s tanárelnökünk buzdító szavai fejezték be.

Heffner Gyula
titkár.

Jelentések.

A) Torna, atletika és játék.

A növendékek ez évben is rangsorba oszlottak osztályozás alapján. E végből év elején, félévben és év végén minden tanuló négy szeren (nyújtó, korlát, ló, gyűrű), továbbá szabadgyakorlatból, játékból, távol- és magasugrásból nyert pontokat (1—5 egység értékben), amelyhez még az erőpontfelvétel és testmérés eredménye

is hozzájárult testi fejlettsége címen a végleges pontegység megállapításánál.

Így — minden osztályban — év elején és félévben 1 osztályvezető, 4 csapatvezető, 4 helyettes került az osztályok élére s a többiek: rangsor szerint oszlottak létszámhoz mérten 10—12-es csoportokba, a helyettesek és néhány jobb tornász pedig külön az osztályvezetőhöz.

Ezen eljárás mellett még a leggyöngébbeknek is alkalmuk nyílt tehát valamely irányban jobb eredményt elérni s ez alapon a félévi és évvégi osztályozást is legalkalmasabb módon lehetett megejteni.

A haladás megállapítása céljából a szereken kijelölt gyakorlatok mindvégig ugyanazok maradtak, de előírva az utóbbi két osztályozáshoz némi megtoldással.

A csapatvezetők és helyettesek most is külön kiképzésben részesültek s így csapatjaikat kellő előkészülettel vezethették mindenkor.

Általában osztálytornázást folytattunk még a felső osztályokban is és csapatban csakis a már így átvett anyag ismételtetett gyakorlás céljából.

Módszerünkkel különösen fősúlyt helyeztünk a légzőszervek fejlesztésére, a szabályos állás, járás elsajátítására és a szép testtartásra; atletikai gyakorlatoknál pedig a testi épség mindenkori megóvása végett az eredményt is legjobban fokozó legcélszerűbb eljárásokra.

Támaszban — alsó osztályok — csakis futólag végeztek gyakorlatokat, függésben és fekvő támaszban azonban annál többször adatott alkalom a testsúly leküzdésére és az ellenálló képesség növelésére.

A svéd rendszert — mind részleteiben nagyon is alkalmasat — különösen a szabadgyakorlatok keretében öleltük fel, vegyítve sajátos módszerünkkel s mint elsőrangú szert a rácsot (svéd létra), tornapadot használtuk leginkább.

Az ugrásokat természetes akadályokon át is igen gyakran végeztük s az atletikai és tornagyakorlatokból időközönkint rendeztünk osztályversenyzést.

A testi fogyatkozásban szenvedőkre szintén gondot fordítottunk, mert ezek alkalmas módon részt vehettek a közös munkában, játékban pl. csaknem kivétel nélkül.

A testgyakorlás alól való fölmentés leginkább szívbaj és az elemiből már magával hozott sérv miatt történt. Fölmentetett az első félévben 24 rendes és 8 részleges, a második félévben 23 rendes és 9 részleges. A kötelező játékdélutánokat, sajnos, nem a legjobb eredménnyel tartottuk. Télen ezen órákon űztük mindazonáltal a hólabdázást is, s kényszerítve a fennforgó viszonyok között legtöbbször sétakirándulásokat és menetgyakorlatokat tettünk.

A játék és kirándulási délutánokon, egy-egy osztály két egymásutáni órában összesen 12 csoportban vett részt, kirándulás alkalmával pedig két osztály összevont 4 órában.

Játékban a csapatvezetők intézkedtek mindig s főképen az önállóságra adatott alkalom.

Füles és rúgólabdázást osztály-osztály ellen, sőt több ízben más intézet s legtöbbször a VII. ker. Barcsay-utcai főgimn. növendékeivel játszottak versenyképen mindenkor felügyelet mellett.

Az osztályoknak, valamint az intézet alsó és felső osztályainak külön-külön válogatott (1. és 2-ik) csapatai voltak. Mérkőzéseikről a kör jelentésében számolunk be.

A címben foglalt testgyakorlási nemekben általában igen szép eredményt ért el az ifjúság.

Május hó 19, 20-án résztvett intézetünk a komáromi ifj. kerületi versenyén s az ott megjelent 50 növendék közül — versenyben — a következők győztek:

1. Az osztályok síkfutásában: Heffner VIII. o. t. 2-ik, Rosenberg VII. o. t. 2-ik lett.

2. Rúdmászásban: Schóber VI. o. t. 2-ik.

3. Súlydobásban: Sebők Sándor VIII. o. t. 17·88 m-el első az összes versenyző között, Turcsán Ernő VII. o. t. saját osztályában 2-ik 17 m-el.

4. Távolugrásban: Horváth Gyula V. o. t. 5·13 m-el 2-ik.

5. Magasugrásban intézetünk 10-es csapata a második lett. A csapatban résztvettek:

Sebők Sándor, Kövesdy László, Zsoldos László, Petrovits Szvetiszlav, Cortez Alfréd, Heffner Gyula VIII. o. tanulók. Schóber VII. o. t. Gáspár, Sajó VI. o. t. és Hegedűs V. o. tanulók. Összeredményük átlagban 155·2 m. s az összes résztvevők között pedig első helyet foglaltak le, mint egyéni győztesek: Sebők Sándor és Gáspár Jenő 170 cm-es ugrásukkal.

6. Staféta futásban az előmérkőzésben első lett csapatunk, a döntőben azonban — bár legjobb időt értek el — Quittner Tivadar gyengélkedése miatt, melyet a nagyon is kezdetleges pálya idézett elő, nem futott.

A csapat tagjai voltak: Horváth Gyula V., Sehr Lajos VI., Rosenberg Géza VII., Quittner Tivadar VIII. o. tanulók.

Ezen versenyekben résztvevők közül az 1-ső ezüst, a 2-ik győztesek bronzérmeket nyertek, s az intézet pedig elismerő, dicsérő oklevelet a fabot szabadgyakorlatért.

Intézeti évzáró ünnepélyt nem tartottunk ez évben, mert a budai Torna Egylet pályája építés alatt áll. Az egyes osztályok külön-külön vizsgáztak a végzett anyagból.

Rendezett azonban dísztornázást a testgyakorló kör, amelyről a kör külön jelentésében számolunk be.

B) Úszás, korcsolyázás, szánkózás.

Az úszást — mérsékelt díjfizetés mellett — a Rudas-uszodában űzték növendékeink. Ezért a támogatásért itt is köszönetünket fejezzük ki a fürdő igazgatóságának.

Az úszási előgyakorlatokat a torna-órák keretében végezték ifjaink.

Ez év elején egyben nagy reménnyel nézhettünk az úszás intenzívebbé tétele elé is, mert a cs. és kir. IV. hadtest parancsnoksága 2440/B. A. szám alatt: 1911. szeptember hó 1-től naponkint reggel 7—8., d. u. 6—7. órákban — egyszersmindenkorra fejenkint 10 fillér fizetés ellenében — engedte át a dunai katonai uszodát. Sajnos a beállott kolerajárvány miatt nem használhattuk fel a jó alkalmat.

A korcsolyázást a budai jégpályán s a szánkózást az erre célra alkalmas kis Svábhegyen, valamint a budai hegypályákon űzték rendszeresen növendékeink, az időjáráshoz mérten nagy számban és kiváló szeretettel.

Skiezéssel elszórtan kb. 15 növendék foglalkozott. E tekintetben azonban Horchler Henrik tűzérezredes úr ajánlatára kedvező föltételek mellett fölszerelést szerez be jövőre az intézet, s így a felállítandó tanfolyam működése elé nagy reményekkel nézhetünk.

A csolnakázást néhányszor a palatinuson űztük bérelt csolnakokban.

Úszásban az ifjak — a testgyakorló köri jelentésben felsorolt eredményt érték el.

C) Céllövés.

A céllövésbe kitünő eredményt értek el növendékeink ismét, s nagy kedvvel foglalkoztak azonkívül a vele kapcsolatba hozott tereptani (térképolvasás, tájékozódás, térkép alkalmazás) tudnivalókkal és a legszükségesebb katonai rendgyakorlatokkal és fegyverfogásokkal.

Újabban a VIII. oszt. tanulók a 2-ik félévben már nem vettek részt a gyutacs-lövésben, mert a VI. osztályban megkezdték a működést s így zavartalanul fejezhették be korábban az előírt sorozatokat.

A gyutacs-lövés befejezésével április hóban éleslövést végeztünk megfelelés szerint a Szemere-féle lövöldében 5 próbalövés után 26 lövést tett, még pedig 5 lövést fekve feltámasztva 200 lépésre, 5-öt feltámasztva 400 lépésre, 5-öt 400 lépésre fekve szabad kézből, 3-at állva, 3-at térdelve 400 lépésre, és 5 záró lövést 2 próbalövéssel tetszés szerinti helyzetben.

A gyakorló éleslövésből intézetünk — mint második helyezett került ki s a 9 résztvevő intézet 401 növendék közül — a versenyre kijelölt 80 legjobb között ifjaink a következő rangszámokat foglalták le:

1.	Blum Béla	VIII.	o. t.	3.	helyen	24	találattal	83	körrel
2.	Zsoldos László	VIII.	„ „	8.	„	22	„	96	„
3.	Beke Ferenc	VI.	„ „	11.	„	22	„	89	„
4.	Pirkhoffer Gy.	VII.	„ „	14.	„	22	„	78	„
5.	Turcsán E.	VII.	„ „	19.	„	21	„	94	„
6.	Huszka L.	VII.	„ „	20.	„	21	„	85	„
7.	Bisi Gy.	VII.	„ „	22.	„	21	„	84	„
8.	Kövesdy L.	VIII.	„ „	23.	„	21	„	82	„
9.	Kovács György	VII.	„ „	30.	„	20	„	87	„
10.	Theisz Zoltán	VIII.	„ „	31.	„	20	„	86	„
11.	Krigs Aug. N.	VIII.	„ „	36.	„	20	„	74	„
12.	Möller K.	VIII.	„ „	39.	„	20	„	69	„
13.	Hoffbauer K.	VIII.	„ „	46.	„	19	„	78	„
14.	Sehr L.	VI.	„ „	60.	„	18	„	79	„
15.	Chilik Jenő	VII.	„ „	63.	„	18	„	74	„
16.	Skoda Kamilló	VIII.	„ „	67.	„	18	„	67	„
17.	Massek L.	VI.	„ „	75.	„	18	„	60	„

26 lövésből.

s a tíz tartalék között:

	Szüts Pál	VII.	o. t.	83.	helyen	17	találattal	67	körrel
	Lovászy László	VII.	„ „	85.	„	17	„	65	„

a találat és körök arányában.

Ez évben — mint haladás — különösen kiemelendő, hogy a 80 versenyre jelölt között csupán 1 volt 17-es találattal és a 10 tartalék, holott a mult évben 16 találattal versenyeztek.

Intézetünkben éleslövéshez összesen 89 jelöltetett ki s 73 kezdte, 58 pedig befejezte.

Május hó 11-én d. e. Szentlőrincen céllövő-verseny volt s a jelöltek rangsorában ifjaink közül az 1—5 helyre = 1, 6—10 = 1, 11—20 = 4, 21—30 = 3, 31—40 = 3, 41—50 = 1, 51—60 = 1, 61—70 = 2, 71—80 = 1, összesen 17 került be.

A versenyből győztesként kikerült 50 tanuló között *első Kovács György* intézetünk VII. o. növendéke lett; 10 lövés után 10 találattal 41 körrel. Jutalmul a nagym. honvédelmi miniszter úr aranyóráját kapta és nagy ezüst érmet.

Mint győztesek kerültek ki még ifjaink közül:

2.	Zsoldos László	VIII.	o. t.	3.	helyen	10	találattal	38	körrel	10 lövésből.
3.	Turcsán Ernő	VII.	„ „	12.	„	9	„	36	„	
4.	Beke Ferenc	VI.	„ „	16.	„	9	„	31	„	
5.	Huszka László	VII.	„ „	22.	„	8	„	39	„	
6.	Mussek Lajos	VI.	„ „	23.	„	8	„	39	„	
7.	Szűts Pál	VII.	„ „	30.	„	8	„	28	„	
8.	Pirkhoffer Gy.	VII.	„ „	31.	„	8	„	26	„	
9.	Bisi Gy.	VII.	„ „	34.	„	8	„	22	„	
10.	Blum Béla	VIII.	„ „	36.	„	8	„	19	„	
11.	Sehr Lajos	VI.	„ „	46.	„	7	„	22	„	

Intézetünk az összes között 1-ső helyre került tehát úgy győzelem szám arányában, mint eredmény tekintetében, a gyakorlólövésnél és a versenyben.

A győztesek közül az első 4 és Blum Béla a gyakorlólövésért ezüst, a többiek bronzérmeket kaptak és tiszteletdíjul értéktárgyakat, amelyeket a nagym. honvédelmi miniszter úr bocsátott rendelkezésre 50 díjra 600 koronát utalványozva. A nagyszabású támogatásért e helyen is köszönetünket fejezzük ki nagymélt. *Hazai Samu* m. kir. honvédelmi miniszter úrnak, valamint *Szemere Miklós* kamarás úrnak, továbbá *Sárói Szabó Lajos* honvéd őrnagy és *Pogány Géza* százados uraknak, az oktatásban kifejtett ügybuzgalomért pedig *Kottra Béla* honvédfőhadnagy és utóbb gyakorlatra beosztott Pletz Alfonz honv. hadapród uraknak.

D) Vívás.

A vívásban ez évben 25, a testgyakorló körből pedig 8 tanuló vett részt. A kimutatást az eredményről, valamint az átvett tananyagot a rendkívüli tárgyak rovataiban közlöm. A rendezett verseny eredményét pedig a testgyakorló köri jelentés keretében.

Vívó vizsgálatunkat a tanári testület és szülők jelenlétében június hó 15-én d. u. tartottuk az intézet tornaudvarán. A résztvevő ifjak közül úgy szorgalom, mint ügyességért dicséretben részesültek: Skoda Kamilló VIII., Metelka Oszkár V., Weichherz Ferenc és József IV., ill. V., Balogh Lajos VII., Nosz Gyula V. o. tanulók; a kezdők közül pedig Horchler Henrik V., Bucz Béla III. B., Balog György III. B., Fenyvessy Zoltán III. B. és Ceiner László III. A. o. tanulók.

Az eredmény általában igen jónak mondható s különösen a haladóknál újabban a fokozott érdeklődés csakis kecsegtető a jövőre nézve.

Vívóink évközben meglátogatták a budai Torna-Egylet vívó versenyét és Santelli Italió mester vívóakadémiáját. A jegyeket átengedő egyesület és mester fogadják köszönetünket.

E) Kirándulás.

Kirándulásainknál a fő elv a környék megismerése volt s míg egyrészt előzetes oktatásban, a hasznos tudnivalókban részesültek az ifjak, másrészről megbeszélések alapján tapasztalataikról mindenkor beszámoltak.

Különös figyelemmel voltunk e téren a gyakorlati oktatásnál a térképolvasásra, terepen való tájékozódásra, műszerekkel és a nélkül s e végből ez évben már teljesen elkészült és fölszereltetett egy minden tekintetben megfelelő és célszerű terepasztal is, amelyhez a legtöbb részlettárgyat évenkint a növendékek adományoztak és készítettek. Az agyag- és gipszminták, sőt a legtöbb tereptárgy előállításáért dícséret illeti: Szaile, Pásztori és Beck IV. B) o. tanulókat. Ezen terepssztal különben a földrajz tanításánál is segédeszközül használtatott fel különösen a domborzatok, hegyidomok, völgyek magyarázatainál és pedig kellő sikerrel.

Külön előadásokon szereztek tájékozódást még ifjaink a helyes útbeosztásról, célszerű ruházkodásról, étkezés megválasztásról, különböző terepeken végezhető mikénti működéséről, útiterv készítéséről.

A rendezett kirándulások csoportok szerint a következők voltak:

A) csoport. — Földrajz—történeti szakkirándulások.

Év	Hó	Nap	Osztály	Résztvevők száma	Hely- és útirány megnevezése	Vezető tanárok
1911.	okt.	—	III. A) III. B)	60	Aquincum	Németh J. Orbán Gy. Vámos Gy.
1912.	jan.	27	III—IV.	25	Feszty-kiállítás a Nemzeti Szalonban	Németh J.
„	márc.	15	I. A)	40	Mátyás-hegy—Óbuda	Németh J.
„	„	25	II., IV.	76	Báthory-barlang	Németh J. Sulyok J.

B) csoport. — Természetrajz—vegytani szakkirándulások.

Év	Hó	Nap	Osztály	Résztvevők száma	Hely- és útirány megnevezése	Vezető tanárok
1912.	május	16	I. A)	41	M. kir. mezőgazdasági múzeum	Hennyey E.
„	„	16	I. B)	38		Sarbó V.
„	„	21	V—VI.	45	IX. ker. légszeszgyár	Sarbó V.
„	„	23	V—VI.	52	Turul margarin-, cocusszappangyár	Sarbó V.
„	június	4	I. A) I. B) II. A) II. B)	102	Budapesti állatkert	Hennyey E. Horváth K. Orbán Gy. Sarbó V.
„	„	5	III. A) III. B) IV. A) IV. B)	110	Budapesti állatkert	Gedeon Gy. Homonnai I. Jamplong Gy. Sarbó V.
„	„	6	V—VI.	75	Budapesti állatkert	Dr. Cserey Sarbó V.

C) csoport. — Torna, céllövészet és turisztikai kirándulások.

Év	Hó	Nap	Osztály	Résztvevők száma	Hely- és útirány megnevezése	Vezető tanárok
					1. Félnapra terjedők.	
1911.	okt.	20	I—II.	86	Svábhegy, Zugliget gyalog	Sulyok J.
1912.	ápr.	29	VI—VIII.	40	Puszta-Szent-Lórincen éles lövés	
„	május	2	VI—VIII.	50	Puszta-Szent-Lórincen éles lövés	
„	„	11	VI—VIII.	26	Puszta-Szent-Lőrincen lövőverseny	
					2. Egész napra terjedők.	
1911.	dec.	3	V—VIII.	32	Pálffi-tértől vonaton Leányvárig, Kesztölc, Kétágú-hegy, Huta-Szt.-Lélek, Esztergom, vonaton haza	Sulyok J.
1912.	febr.	2	V—VIII.	16	Pilis-Csabától gyalog Nagy-Pilis, Mexikó, Dömös	
„	márc.	31	I—II.	83	Hidegkút, Remete-barlang, Budakesz	
„	ápr.	2	III—IV.	75	Szent-Endrétől Dömörkapu vízesés, Sikáros, Csobánka, Pomáz	
„	„	4	V—VIII.	16	Szaár, Mária-szakadék, Vitány vára, Vadaskert, Felső- és Gyalla, Bánhidai turul, Szelimlyuk	
„	„	3	V—VIII.	18	Klotild-telep, Dobogókő, Dömös	

A növendékek által önállóan vezetett kirándulások a „Testgyakorló-kör“ jelentésében.

Lekcsei Sulyok János.

VI.

Szertárak.

a) Fizikai szertár.

Ajándék: Légnyomás-mérő, *Dr. Barkassy Géza* min. tanácsos úrtól.
Kábelminták, *Wukschitz Gergely* főmérnök úrtól.
A gőzgép története, *Szávits István* VII. o. t. rajza.
Fogadják az ajándékozók az intézet hálás köszönetét.

Vétel: 3 gömb füllel. Lencse állvány. Hőmérő. Transzformátor. Röntgen állvány. Ebonit rúd. Bodzabél alakok. Crookes-cső a mágneses elhajlításhoz. 3 Dániel-elem. Hőelem. Szorító csavarok.

Jelen állapot:

A) csoport:	Mechanika	263 db	6.081·96 K értékben.
B) „	Hangtan	96 „	1.837·40 „ „
C) „	Fénytan	164 „	3.539·25 „ „
D) „	Hőtan	82 „	1.580·30 „ „
E) „	Mágnesség	44 „	529·— „ „
F) „	Elektromosság	309 „	12.213·80 „ „
G) „	Kozmografia	16 „	3.786·50 „ „
H) „	Különfélék	113 „	207·70 „ „
	Összesen . . .	1087 db	29.775·91 K értékben.

Szertárőr: *Szűcs Ernő.*

b) Geometriai rajzgyűjtemény.

Újabb beszerzések:

Busmann F.-féle kúpszeletkörző tartalék krétákkal és zsinórral. Táblán való rajzoláshoz szükséges körző, vonalzó és egy 45°-os, meg egy 60°-os háromszög.

Jelen állapot:

I. A csoport:	Faminták	162 db	390·75 K értékben
I. B „	Bádogminták . .	17 „	168·69 „ „
I. C „	Sodronyminták . .	36 „	169·28 „ „
I. D „	Gipszminták . . .	29 „	18·00 „ „
II. „	Ábrázoló geometriai minták	123 „	1.335·52 „ „
III. „	Mérnöki műszerek	65 „	620·80 „ „
IV. „	Fali táblai rajzoláshoz való eszközök	42 „	300·50 „ „
V. „	Kézi rajzeszközök	9 „	90·40 „ „
VI. „	Könyvek és rajzok	2.321 „	1.441·70 „ „
VII. „	Különfélék	13 „	24·00 „ „
	Összesen . . .	2.817 db	4.559·64 K értékben

Szertárőr: *Benda Jenő.*

c) Mintázó gyűjtemény.

Újabb beszerzések:

8 drb különféle gipszminta . . . . 20·— K értékben.

Jelen állapot:

283 gipszminta . . . . 810·09 K értékben.

Szertárőr: *Lantay Lajos.*

d) Szabadkézi rajzi szertár.

Újabb beszerzések: Várday Sz.: „Magyar Ornamentika“ és 15 drb használati tárgy.

Jelen állapot:

I. csoport:	Figurális művek . . .	1.125 db	919·98 K értékben
II. „	Ornamentális, iparművészeti és építészeti művek	1.001 „	1.201·86 „ „
III. „	Virág-, táj- és állatfestészeti minták . .	75 „	343·58 „ „
IV. „	Gipszminták és használati tárgyak	285 „	1.395·63 „ „
	Összesen . . .	2.486 db	3.861·05 K értékben.

Szertárőr: *Innocent Ferenc.*

e) Természetrajzi szertár.

Állattani tárgyak. Ajándék útján. Egy fiatal Castor Tiber, egy Dalfila acuta, Tritonium nodiferum egy drb, Cymbium melo 2 drb, *Steller Antal* úrtól. — Chameleo vulgaris, *Zobb Pál* VI. oszt. tanulótól. — Egy bogárgyűjtemény *Dr. Cserey Adolf*-tól kézi használatra.

Vétel útján. Buteo vulgaris, Butellogopus. Egy üvegszekrény a *Gubányi Károly* mérnök úr által küldött ausztráliai madarak számára. — Két szekrényalj a meglévő szekrények emelésére. — 24 drb preparáló tojásalakú üveg.

Növénytani tárgyak. Ajándék útján. Egy kézi herbarium *Dr. Cserey Adolf*-tól.

Vétel útján. Adianthum és Aspidium fejlődése 3 drb.

Ásványtani tárgyak. Ajándék útján. Aragonit Homoródról, *Dr. Cserey A.*-tól. Vashegyit, Variscit, Diadochit Vashegyről, *Dr. Gedeon Gyula* főreálisk. tanár urtól. Mészpát-kristályok *Német László* II. B) oszt. tanulótól.

Jelen állapot:

I. Állattani tárgyak:			
A. csoport:	Csontvázak	160 db	1.124·— K értékben
B. „	Kitömött állatok	647 „	4.500·60 „ „
C. „	Spiritusz készítmények	364 „	1.294·65 „ „
D. „	Száraz készítmények	2.120 „	1.593·54 „ „
E. „	Fészkek és tojások	186 „	248·70 „ „
F. „	Műkészítmények	23 „	368·30 „ „
G. „	Mikroszkopi készítmények . .	586 „	631·38 „ „
H. „	Képek	12 „	470·— „ „
		4.098 db	10.231·17 K értékben
II. Növénytani tárgyak:			
A. csoport:	Herbarium	160 db	233·80 K értékben
B. „	Spiritusz készítmények . . .	35 „	20·— „ „
C. „	Száraz növényrészek	432 „	138·11 „ „
D. „	Műkészítmények	87 „	602·70 „ „
E. „	Mikroszkopi készítmények . .	141 „	177·78 „ „
F. „	Képek	29 „	199·— „ „
		884 db	1.371·39 K értékben
III. Ásvány-földtani tárgyak			
A. csoport:	Ásványok	2.169 db	1.240·32 K értékben
B. „	Kőzetek	642 „	107·70 „ „
C. „	Őslények	720 „	244·— „ „
D. „	Műkészítmények	575 „	206·78 „ „
E. „	Képek	61 „	144·40 „ „
F. „	Mikroszkopi készítmények . .	6 „	15·— „ „
		4.173 db	1.958·20 K értékben
IV. Eszközök:			
Eszközök		71 db	1.146·60 K értékben
	Összesen . . .	4246 db	14.707·36 K értékben

Szertárőr: *Dr. Cserey Adolf.*

f) Leltári kimutatás a testneveléshez szükséges felszerelésről.

A) *Tornaszertár.*

I. az 1911/12. évi szaporodás.

1. Ajándék útján:

1 drb. kis füleslabda (II. A) oszt. ajándéka). . 6.— K értékben

2. vétel útján:

1 drb. lázhőmérő . . . . . 3.50 „ „
1 drb. mentőszekrény. . . . . 25.— „ „

Összesen 3 drb. szaporodás 34·50 K értékben

II. Jelen állapot:

I. csoport: Függő szerek .	44 db	385·— K értékben.
II. „ Fix „ .	196 „	1.288·90 „ „
III. „ Hordozható szerek . . .	213 „	1.979·60 „ „
IV. „ Kézi szerek . .	638 „	552·70 „ „
V. „ Játékszerek . .	137 „	342·30 „ „
VI. „ Különfélék . .	137 „	350·30 „ „
VII. „ Bútorok . . .	50 „	246·40 „ „
VIII. „ Irattár (oklevelek, képek, könyvek)	29 „	97·50 „ „
Összesen: . .	1.444 db	5.242·70 K értékben

B) Lövölde szertár.

I. az 1911/12. évi szaporodás.

1. ajándék útján:

1 drb. gyutacskisérő gép (Jakab István mérnök úr ajándéka.) . . . . . 4 K értékben

2. Vétel útján:

1 drb. terepasztal. . . . . 40 K értékben

Összesen 2 drb. szaporodás 44 K értékben

II. Jelen állapot:

Összesen 493 drb . . . . . 263·27 K értékben.

C) *Kezelés alatt álló leltári állomány.*

A) Tornaszertár	1.444 drb	5.242·70 K értékben
B) Lövöldeszertár	493 „	263·27 „ „
Összesen . . .	1.937 drb	5.505·97 K értékben.

Szertárőr: *Lekcsei Sulyok János.*

g) Történet-földrajzi szertár.

Újabb beszerzések: Domborművű terepasztal — az előirányzott Magas-Tátra domborműve helyett, mely már nem kapható.

Kamlach: A Duna áttörése a Jurán.

A Magas Tátra képe (Klinszky Gyula I. B) oszt. tan. ajánd.).

Gönczy: Pozsony vm. fali térképe (Csermák Károly I. B) oszt. tanuló ajándéka).

Szeged tervrajza Dr. Jánosi Béla tanár úr ajándéka.

Husz János a konstanci zsinat előtt (Stern László III. B) oszt. tanuló ajándéka).

Nagy Frigyesre vonatkozó tört. képek (9 drb) a Leipziger Illustrirte-ból kartonra húzva.

Az 1912.-i előirányzat a jövő tanévre marad.

Jelen állapot:

A) csoport. Történelmi fali térképek, atlaszok	29 rovatszám	30 db	738·— K értékben
B) „ Történelmi szemléltető eszközök	88 „	245 „	492·80 „ „
C) „ Földrajzi fali térképek, atlaszok	127 „	146 „	2.140·24 „ „
D) „ Földrajzi szemléltető eszközök	58 „	313 „	719·50 „ „
E) „ Nyelvtanítási szemléltető eszközök	10 „	15 „	162·— „ „
Összesen . . .	312 rovatszám	749 db	4.252·54 K értékben.

Képes-lap gyűjteményünk különösen Orbán Gyula tanár úr és az I. B) oszt. buzgalma folytán erősen gyarapszik. A rajzteremben fölöslegessé vált keretekből vagy 40 darabot felhasználtam a kartonra húzott képeslap-csoportokhoz. Így hazánk főbb tájainak és az európai kiválóbb városok, országok képei állandóan kifüggeszthetők.

Az éremtár helyiség hiján nem használható.

Szertárőr: *Dr. Gedeon Gyula.*

h) Vegytani szertár.

Ajándék: *Csermák Sándor* úr (robbantótechnikus) egy a robbantószerek gyártására vonatkozó értékes és tanulságos kollekciót ajándékozott intézetünknek. *Bajthay Péter* főtisztelendő urtól egy Spanyolországból hozott alcarazast és több kövületet kaptunk.

Jelen állapot:

I.	csoport. Eszközök	152 db	5.923·30 K értékben
II.	„ Anyagok (vegytani preparátumok)	727 „	800·— „ „
III.	„ Technologiai gyűjtemény	44 „	150·— „ „
IV.	„ Ásványok, kőzetek	125 „	100·— „ „
	Összesen . .	1.048 db	6.973·30 K értékben

Szertárőr: *Dr. Hankó Vilmos.*

i) Könyvtár.

A) *Tanári könytár.*

1. Ajándékozott könyvek.

Vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól: Mikszáth Kálmán összes művei 20 kötet. Tanterv és utasítások a tanítóképzők részére. Juba: Az iskolaorvosi intézmény és Az iskolák építése. Magyarország közoktatásügye 1910-ben. Állami költségvetés 1911-re.

Földm. miniszteriumtól: Mezőgazdasági napszámbérek .

Budapest székesfővárostól: Ferenczy József: Felolvasások.

Szerzőktől, intézetektől, magánosoktól: Kálmán Károly: Ossián költeményei. Szilárd Béla: Rádium és rádióaktivitás. Dr. Hankó Vilmos: Hogyan experimentáljunk? Dr. Ludwig Karl: Sully Prudhomme. Pund: Algebra (Szobota Dezső aj.) Krüger: Lehrbuch des Rechnens mit imaginären und komplexen Zahlen (Ugyanattól). A IV. ker. áll. főreál története és emlékkönyve (Jánosi Béla dr. aj.). Jósa János: Felelet a csiki székely krónika ügyében. Hain Gáspár: Lőcsei krónikája (Szepesmegyei Tört. Társ.). Zelenyák: A gyógynövények. A keszthelyi gazd. akadémia értesítője. Dr. Kovács: Hemopatia.

2. Vett könyvek, illetmények.

Bernáth Lajos: Huszonnégy esztendő. Gorka-Walther: A föld és az élet története. Lehmann: Deutsche Poetik. Műveltség könyvtára: *a*) Az újkor és legújabb kor története. *b)* Marczali: Magyarország története. Gaal Jenő: Magyarország közgazd. és társ. politikája. Wenle: Kulturelemente d. Menschheit; Dannemann: Wie unser Weltbild entstand? (Kosmos.) Zepf: Grundlehren der Chemie. Gyulai Pál: Bírálatok. Szigetvári Iván: A komikum elmélete. Csengeri János: Euripides drámái. Gardner—Schmidt: A régi Athén, Berliner Astronomisches Jahrbuch. Berget: A léghajózás és röpülés. Richard-Pécsi: Oceánográfia. Magyar Tud. Ak. almanach. Magyar Tud. Akad. kiadványok címjegyzéke.

Az 1912. évre előirányzott könyvek jegyzéke még a székesfővárosnál van jóváhagyás végett, azért azok beszerzése a jövő tanévre marad.

3. Folyóiratok.

A cél. Akadémiai értesítő. Állattani közlemények. Annalen der Physik. Archaeologiai értesítő. Athenaeum. Beiblätter zu den Annalen. Botanikai közlemények. Budapesti Szemle. Egyetemes philologiai közlöny. Emlékbeszédek. Értekezések a tört. társ. és nyelvtudományok köréből. Etnográfia. Néprajzi értesitő. Földrajzi közlemények. Földtani közlöny. Földtani évkönyv. Herkules. Hivatalos közlöny. Irodalomtörténeti közlemények. Jó egészség. Katonás nevelés. Középiskolai mat. lapok. Kosmos. Lehrproben und Lehrgänge. Magyar chemiai folyóirat. Magyar irók élete. Magyar Figyelő. Magyar középiskola. Magyar nyelv. Magyar nyelvőr. Magyar pedagógia. Mat. és természettud. értesítő. Mat. és fizikai lapok. Mittheilungen (Petermann). Monatshefte. Neues Handwörterbuch d. Chemie. Nyelvtudományi közlemények. Országos pedagógiai és tanszermúzeumi értesítő. Prometheus. Revue des deux Mondes. Revue de Hongrie. Századok. Tanáregyesületi közlöny. Természettudományi közlöny. Uránia. Zeitschrift *a*) für d. analitische Chemie.

b) f. d. Math. u. naturw. Unterricht. *c)* f. Math. u. Physik. *d)* f. d. Realschulwesen. *e)* f. d. phys. u. chemischen Unterricht.

Jelen állapot.

	Mű	Kötet	Érték		Ez évi gyarapodás			
					mű	kötet	érték	
			K	f			K	f
A) Pedagógia és filozófia	378	798	3.053	—	2	6	56	—
B) Történelem	449	1.160	4.824	20	5	6	28	—
C) Földrajz, statisztika	277	807	3.570	60	—	—	—	—
D) Mennyiségtan	470	717	1.477	—	3	3	8	—
E) Nyelvtudomány	719	1.662	6.914	90	12	32	152	—
F) Természetrajz	455	883	2.568	20	5	6	42	—
G) Természettan	294	765	3.310	70	1	2	15	40
H) Vegytan	165	315	1.890	48	2	2	8	—
K) Vegyes	261	790	1.508	90	3	5	11	—
Összesen . . .	3.468	7.897	29.117	90	33	62	320	40

Könyvtáros: *Németh József.*

B) *Ifjúsági könyvtár.*

1. Ajándékul kapott könyvek.

Dr. Jánosi Béla tanár úrtól: Erdély. Honismertető folyóirat. XIX., XX. évf., (1910., 1911.) 2 k. — Természettudományi Közlöny. XXVI—XLIII. 1894—1911., 18 k. — Alexander Bernát: Művészet. — Garády Viktor: Tengerparti séták. — *Goldgruber M. könyvkereskedő úrtól*: Barzini Luigi: Pekingtől Párisig automobilon. *Kovács József könyvkereskedő úrtól:* Garay János összes munkái. 5 k. *Jancsó Ferenc III. B. oszt. tanulótól:* Wesselényi Ferenc nádor és társainak összeesküvése 1664—1671. 2 k. *Schien Ferenc III. B. oszt. tanulótól:* Verne Gyula: A zöld sugár. *Stern László III. B. oszt. tanulótól:* Abonyi Árpád: Három vitéz magyar baka meg egy káplár kalandjai. *Nosz Gyula V. oszt. tanulótól.* Vasárnapi Ujság 1894. *Szabó Pál VII. oszt. tanulótól:* Arany János válogatott balladái.

Fogadják az ajándékozók intézetünk ifjúságának igaz köszönetét.

2. Vétel útján szerzett könyvek.

Aischylos tragédiái. Ford. Csengeri János. — Bánó Jenő: Bolyongásaim Amerikában. — Benedek Elek: Nagy magyarok

élete. — Berzsenyi Dániel munkái. (Remekírók képes kvt.) — Cooper: Az útmutató. — Az Én Ujságom 1904, 1905, 1906, 1907, 1909 (7 k.) — Gaál Mózes: Magyar nők. — Goulding—Zempléni: A floridai kalandhősök. — Gyulai Pál költeményei. 2 k. — Kossuth Lajos iratai. Összevont népies kiadás. — B. Jósika Miklós: A csehek Magyarországban. 2 k. — Kalmár Antal: A villamosság. — Katona József és gróf Teleki László. (Magy. Remekírók.) — Kazinczy Ferenc műveiből. (Magy. Remekírók.) — Kisfaludy Sándor összes költeményei. (Remekírók képes könyvtára.) — Kölcsey Ferenc válogatott munkái. (R. k. k.) — Laurie A.: Diákélet Angolországban. — Madách: Az ember tragédiája. — Marryat kapitány: Rüstig Zsigmond. 2 k. — May Károly: A medvevadász. — May: A szkipetárok földjén. — Mikszáth: Akli Miklós. — Mikszáth: Beszterce ostroma. — Mikszáth: Új Zrinyiász. — Pajeken: A mesztiz. — Pailleron: Le Monde ou l'on s'ennuie. — Pailleron: La Souris. — Rákosi Viktor: Elnémult harangok. Rákosi V.: Polgárháború. — Serényi G. és Visny A.: A levegő meghódítása. — Shakespeare remekei, kiad. Alexander. 2 k. — Hollós—Pfeifer: A technika vívmányai. — Tóth Rezső: Budapesti séták. — Tóth Sándor: Az utolsó kuruc. — Twain Mark: Koldus és királyfi. — Twain Mark: Tom és Huck. — Hankó: Universum II., III., IV. (2 p.) 4 k. — Gr. Vay Péter: Kelet császárai. — Verne Gy.: A Bégum ötszáz milliója. — Verne: Egy kinai viszontagságai Kinában. — Verne: Hatteras kapitány. — Verne: A hódító Robur. — Verne: Három orosz és három angol kalandjai. — Verne: Kéraban a vasfejű. — Verne: A lángban álló szigettenger. Verne: Öt hét léghajón. — Verne: A rejtelmes sziget. — Verne: Strogoff Mihály. — Verne: Utazás a föld központja felé. — Zemplén: Az elektromosság. — Goethe: Egmont. 5 p. — Goethes Gedankenlyrik. 3 p. — Schillers: Gedankenlyrik. 3 p. — Goethe: Torquato Tasso. 10 p. — Schiller: Braut von Messina. 10 p. — Schiller: Wallenstein I., II. 12 p. 24 k. — Lessing: Nathan. 11 p. — Grillparzer: Sappho 10 p. — Hebbel: Agnes Bernauer. 5 p. — Kleist: Friedrich von Homburg. 10 p. — Uhlands Gedichte. 3 p. — Darwin: Az ember származása. 2 k. — Haeckel: Az élet csodái. 2 k. — Gerhardt Hauptmann: Hanneles Himmelfahrt. 3 p. — Kont Gyula: A levegő nyomásáról. — Bozóky Endre: Az elektromos sugárzásokról. — Kobell Ferenc: Táblázatok az ásványok meghatározására. — Zempléni Géza: Fából készített cukor és alkohol. — Barabás Ábel: Goethe. — Barátosi Balogh Benedek: Dai Nippon. 3 k. — Csopey és Kupis: A világforgalom. — Donászy F.: Ozdor Telegd. — Ebers Gy.: Uarda. 2 k. — Br. Eötvös József: A falu jegyzője. 2 k. — Br. Eötvös J.: A karthausi. — Gárdonyi G.: Egri csillagok. — Greguss Gyula összegyűjtött értekezései. — Heller Ágost: A physika története. 2 k. — Hugo Victor: A nyomorultak. 4 k. — Br. Jósika Miklós:

Abafi. 2 k. — Br. Kemény Zsigmond: A rajongók. 2 k. — Williams Archibald: Korunk találmányai. — Laufenauer Károly: Előadások az idegélet világából. — Lyka K.: Kis könyv a művészetről. — Molnár Ferenc: A Pál-utcai fiúk. 2 k. — Rákosi Viktor: Egy tutaj története. — Salamon Ferenc: Dramaturgiai dolgozatok. — Sienkievicz Henrik: Kisebb elbeszélések, 2 k. — Stein Aurél: Homokba temetett városok. — Szabó József: Előadások a zoológia köréből. — Kreitner Gusztáv: Gr. Széchenyi Béla keleti utazása. — Thackeray: Pendennis története. — Thackeray: Hiúság vására. — Tom Tit I. II. 2 k. — Ujfalvy-Bourdon Mária: Ujfalvy Károly utazása Páristól Samarkandig. — Uránia XIX. (1909, 1910.) 2 k. — Verne Gy.: Antifer mester. — Verne: A bundák hazája. — Verne: A büszke Orinoco. — Verne: A chancellor. — Verne: A dunai hajós. — Verne: Falu a levegőben. — Verne: A jégszfinx, 2 k. — Verne: A Kip-testvérek. 2 k. — Verne: Egy úszó város. — Verne: Egy sorsjegy. — Verne: Világfelfordulás. — Verne: Senki fia. — Verne: Világ ura. — Berget Alfonz: A földgömb és a légkör fizikája. — Lessings Werke, 5 k. — Anzengruber: Der Meineidbauer. — Anette Droste-Hülshoff: Die Judenbuche. — Ebner-Eschenbach: Der Kreisphysikus. 2 p. — G. Freytag: Ingo. — G. Freytag: Ingraban. — P. Heyse: Andrea Delfin. — Ibsen: Die Helden auf Helgoland. — Gottf. Keller: Das Fähnlein der sieben Aufrechten. 2 k. — Otto Ludwig: Der Erbförster. 3 p. — O. Ludwig: Zwischen Himmel und Erde. 3 p. — Rosegger: Schriften des Waldschulmeisters. — Rosegger: Waldheimat. — Bolyai János emlékezete. — Wilh. Ostwald: Einführung in die Chemie. Smith Edward: A tápszerek. — Walther Johanna: A föld és az élet története. — Abonyi Árpád: Három vitéz magyar baka meg egy káplár kalandjai. — Napkelet tündérvilága. Tündérmesék és regék. Ezeregyéj legszebb meséi. Andersen meséi. — Bársony I.: A rab király szabadon. — Dickens: Copperfield Dávid. — Donáty: Rejtélyek a történelemből. — Jenovay: Vitorlákkal a föld körül. — Jókai: Csataképek. — Jókai: Erdélyi képek. — Jókai: Hangok a vihar után. — Jókai: Népvilág. — Jókai: Szomorú napok. — Jókai: Törökvilág Magyarországon. 2 k. — Jókai: A régi jó táblabírák. — Jókai: Véres könny. — Krudy Gyula: A cirkuszkirály. — A. Harder: Legjobb otthon. — May K.: A csendes oceánon. — May: A sivatagon keresztül. 2 k. — Mayne-Reid: A transzváli kivándorlók. — Mikszáth: Tavaszi rügyek. — Mikszáth: A tekintetes vármegye. — Radó: Ezeregyéjszaka regéi. — Rákosi V.: Hős fiúk. — Petrik Albert: A régi Budapest építőművészete, 3 k. — Mika: Történelmi olvasókönyv V. 10 p. — Caesar: De bellogallico 2 p. — Phaedrus: Fabulae 2 p. — Propertius elegiái, kiad. és ford. Csengeri. — Sallustius: Bellum Jugurthinum. 3 p. — Sallustius: De coniuratione Catilinae 2 p. — Vergilius Aeneiséből. 3 p. — Vergilius: Aeneis. — Vergilius Eclogái. — Wagner József: Római régiségek

és a római irodalomtörténet vázlata. — Tibullus elégiái. — Ebner-Eschenbach: Ein Spätgeborener. — Moritz Hartmann: Der Krieg um den Wald. — Gottfr. Keller: Die drei gerechten Kammacher. — Franz Nissel: Ein Nachtlager Corvins. — Otto Roquette: Rebenkranz zu Waldmeisters silbernen Hochzeit. — Marczali: Magyarország története. — Kincs István: Magyar ég alatt. — Krudy Gy.: Ifjúság. — Manzoni: A jegyesek 2 k. — Sienkievic: A keresztes lovagok 2 k. — Sienkievicz: Kisebb elbeszélések 2 k. — Sienkievicz: Quo vadis 2 k. — Solymossy Sándor: Uti rajzok. — Sziklay János: A testvérek. — Tarczai György: Németvilág Budán. — Tarczai: Szent Margit legendás könyve. — Cziklay: Rudolf Emlékalbum. — Legújabb és legteljesebb magyar köszöntő. — Kéki Lajos: Tompa Mihály. — Márton Jenő: Latin szövegkönyv. — Haraszti Gyula: Edmond Rostand. — R. Kipling: Das Licht erlosch. — Leo Smolle: Sagenbuch aus Österreich und Ungarn. — Ferenci Zoltán: Rimay János. — Veress Endre: Berzeviczy Márton. — Laurentzi Vilmos: Magyarország oknyomozó története 75 kérdésben. 2 p. — Racine: Les Plaideurs. — Rostand: La Samaritaine.

Az ifjúsági könyvtár ez idei gyarapodása 208 szám, 375 kötet. Az ifjúsági könyvtár őrei: *Dr. Jánosi Béla és Dr. Heller Bernát.*

VII.

Jelentés a „Révai Önképzőkör“ 1911/2. tanévi működéséről.

A „Révai Önképzőkör“ az idén is nagy buzgósággal folytatta működését *Dr. Koczogh András* tanár úr vezetése alatt. A körnek a nyolcadik osztályból 25, a hetedik osztályból 25 rendes tagja volt; a hatodik osztályból 16, az ötödik osztályból 27 pártoló tag lépett be s így a tagok száma 93 volt.

Körünk az 1911. szept. 11-én megtartott alakuló gyűlésen a következőképen választotta meg tisztikarát:

Elnök: *Möller Károly* VIII. o. t.
Alelnök: *Morschhauser (Mikes) Nándor* VIII. o. t.
Titkár: *Heffner Gyula* VIII. o. t.
Főjegyző: *Sipos Károly* VIII. o. t.
Aljegyző: *Lovászy László* VII. o. t.
Pénztáros: *Novák Vilmos* VIII. o. t.
Főkönyvtáros: *Cortez Artur* VIII. o. t.
Segédkönyvtáros: *Hofbauer Károly* VIII. o. t.
Alkönyvtáros: *Turcsán Ernő* VII. o. t.
Ellenőr: *Emmer József* VII. o. t.

A kör tartott 1 alakuló, 1 díszgyűlést, 1 rendes- és 1 záróülést. Egyes üléseken *Dr. Heller Bernát*, *Dr. Jánosi Béla* és *Szűcs Ernő* tanár urak is megjelentek. Az évi működésről a következő áttekintés nyújt képet:

Szépirodalmi értekezést nyújtott be: Heffner Gyula VIII. o. t. (Körner „Zrinyi“-je és a „Zrinyiász“) és Möller Károly VIII. o. t. („Jókai, mint regényíró“).

Természettudományi munkát írtak: Möller Károly VIII. o. t. („Színek a természetben“, „A villamos világításról“.) Poldrugáts Jenő és Weichherz Ferencz VI. o. t. („A chemia története“), Paál

Zoltán VI. o. t. („A botanika története") és Weichherz Ferenc VI. o. t. („Chemiai változások").

Eredeti verses művet adtak be: a VIII. osztályból: Blum Ignác, Bognár László és Kövesdy László, a VII. osztályból pedig Szabó Pál.

Eredeti prózai művel: Heffner Gyula VIII. o. t. („Kísértéties léghajó") szerepelt.

Szavaltak a VIII. osztályból: Mikes Nándor és Niemetz Sándor, a VII. osztályból: Lovászy László, a VI. osztályból pedig Cselle Lajos és Nádai Jenő.

Zenei előadást tartott: Szabó Pál VII. o. t. és Kovachich Károly VI. o. t.

Különösen ki kell emelnem ez évi működésünk sorából *Novák Vilmos* VIII. o. t. szakképzettséget tanusító előadásait a modern művészetről („Hogyan nézzünk képet?" és „Hogyan fejlődött a modern művészet?"), amelyeket saját és *Bognár László* festményeivel szemléltetett, valamint *Möller Károly* VIII. o. t. kisérletileg bemutatott előadását „Az elektromos világításról".

A beadott műveket *bírálták:* a VIII. osztályból: Blum Ignác, Bognár László, Cortez Artur, Heffner Gyula, Hirschkovitz Árpád, Hofbauer Károly, Kövesdy László, Marsovszky György, Mikes Nándor, Möller Károly, Novák Vilmos, Quittner Tivadar, Sipos Károly és Skoda Kamilló; a VII. osztályból: Balog Lajos, Baruch Nándor, Fodor Ignác, Huszka László, Klein Aladár, Klement Károly, Lovászy László, Pongrácz György, Schulhoff Ödön, Szabó Pál és Turcsán Ernő.

Az intézeti ünnepélyeket az önképzőkör rendezte, az ifj. énekkar és az intézeti zenekar közreműködésével. Az első ünnepélyt november hó 19-én, boldogult emlékű *Erzsébet királynénk emlékezetére* rendeztük.

*

Körünk *Dr. Koczogh András* vezető tanár úr tiszteletére december hó 2-án díszgyűlést tartott a következő műsorral:

1. „Üdvözlő dal". Énekli a férfikar.
2. „Felköszöntő." Mondja: Möller Károly ifj. elnök.
3. „Magyar népdalok." I. rész. Énekli: Mudry Mihály VIII. o. t.
4. „A kastély küszöbén." Ábrányi Emiltől, szavalja: Mikes Nándor VIII. o. t.
5. „Ballag már a vén diák . . ." Énekli a férfikar.
6. „Cyrano de Bergerac." Előadják: Lovászy László VII. o. t. és Turchán Ernő VII. o. t.
7. „Ünnepi vers" Bognár László VIII. o. tanulótól.
8. „Magyar népdalok." II. rész. Énekli: Mudry Mihály VIII. o. t.

9. „A szeretet áldozata“ (novella). Felolvassa a szerző: Fodor Ignác VII. o. t.
10. „Cremonai hegedűs.“ Hegedűn előadja: Szécsi Béla VIII. o. t.

*

Az iskolai „Segélyalap“ javára 1912. február hó 27-én este 1/2 8 órakor, a budai kath. kör nagytermében *zeneestélyt* rendeztünk. A várakozásainkat felülmúló estély sikerét előkelő és nagyszámú közönség biztosította. Az ünnepély műsora a következő volt:

1. Norma-nyitány. Előadja az ifjúsági zenekar.
2. *a*) Makrai: „Szivemből téptem ezt a dalt.“ } Énekli: Möller K. VIII. o. t., zongorán kíséri: Kövesdy L. VIII. o. t.
   b) Poldini: „Vadászdal.“
3. Chopin: „As dur impromptu.“ Zongorán előadja: Zsoldos L. VIII. o. t.
4. „A holt költő szerelme.“ Melodráma. Szavalja: Mikes N. VIII. o. t., zongorán kiséri: Kövesdy L. VIII. o. t.
5. Haydn: Largo. Mozart: Ave verum és Menuette. Vonós négyes. Előadják: Szécsi B. VIII. o. t., Oberhuber V. VIII. o. t., Sipos K. VIII. o. t. és Machán M. VIII. o. t.
6. „Erdő, erdő, sűrű erdő.“ „Csinom Palkó.“ } Előadja az ifj. énekkar.
7. Grieg: Szonáta Op. 13. Előadja hegedűn: Oberhuber V. VIII. o. t., zongorán kiséri: Gráfel K. úr, az intézet volt növendéke.
8. Vrabély: „Nősülni szeretnék.“ Víg monológ. Előadja: Möller K. VIII. o. t.
9. Händel: „Largo.“ Előadja az ifj. zenekar.
10. Beethoven: „Andante cantabile“, „Tema con variazione“ és „Scherzo.“ Vonós négyes. Előadják: Szécsi B. VIII. o. t., Oberhuber V. VIII. o. t., Sipos K. VIII. o. t. és Machán M. VIII. o. t.
11. „Őszi harmat után . . .“ „Táncdal.“ } Előadja az ifj. énekkar.

*

Megünnepelte körünk március 15-ét és június 8-át.

A március 15-én rendezett ünnepélyt a következő műsorral tartottuk meg:

1. „Himnusz.“ Előadja az ifj. énekkar.
2. „Talpra magyar.“ Szavalja: Mudry M. VIII. o. t.

3. Ünnepi beszéd. Tartja: Möller K. VIII. o. t.
4. Liszt: „Volturno.“ Előadja zongorán: Zsoldos L. VIII. o. t.
5. Váradi Antal: „A régi könyv.“ Szavalja: Mikes N. VIII. o. t.
6. Lavotta: „Magyar szerenád.“ Vonós négyes. Előadják: Szécsi B. VIII. o. t., Oberhuber V. VIII. o. t., Sipos K. VIII. o. t. és Machán M. VIII. o. t.
7. Farkas Imre: „A vén cigány.“ Melodráma. Szavalja: Tomaschoff M. VIII. o. t., zongorán kiséri: Kövesdy L. VIII. o. t.
8. Mozart: „Menuette.“ Vonós négyes. Előadják: Szécsi B. VIII. o. t., Oberhuber V. VIII. o. t., Sipos K. VIII. o. t. és Machán M. VIII. o. t.
9. „Régi panasz.“ Előadja az ifj. énekkar.

*

A koronázás évfordulóját a következő műsorral ünnepeltük meg:

1. Himnusz.
2. Magyar dalok. Zongorán előadja: Greibel Antal VII. o. t.
3. Ünnepi beszéd. Tartja: Lovászy László VII. o. t.
4. Dancla. Trió.
   I. Hegedű: Kovachich Károly VI. o. t.
   II. „ : Szabó Pál VII. o. t.
   Zongora: Pongrácz György VII. o. t.
5. Arany: Rendületlenül. Szavalja: Turcsán Ernő VII. o. t.
6. Adam: Si j'étais roi. Zongorán előadja: Pongrácz György VII. o. t.
7. Petőfi: Magyarok Istene. Szavalja: Lovászy László VII. o. t.
8. „Ott van a kedvesem“. Finn népdal. Előadja az ifj. énekkar.

*

E helyen is őszinte és igaz köszönetünket fejezzük ki *Steller Antal* főmérnök úrnak, aki az önképzőkör részére *száz koronás alapítványt tett.*

A munkásság és a buzgalom fokozására, mint az előző években is, többrendbeli pályadíjat tűztünk ki, amelyekkel részint a nagyobb irodalmi művek s egyes kiváló írók munkásságának tüzetes fejtegetéseit és ismertetéseit, részint történelmi értekezést, továbbá természettudományi értekezést és a legsikerültebb rajzokat jutalmaztuk.

Dr. Szekeres Kálmán, Paszlavszky József és Innocent Ferenc igazgató urak körünk irányában évek óta tanusított jó-

indulatukat az idén ismét kifejezték az által, hogy jelesebb munkák jutalmazására pályadíjakat tűztek ki.

A művek megbírálására a szaktanár urakat kértük fel, akiknek fáradságos munkájukért hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Határozatuk szerint a következő pályamunkák nyertek jutalmat:

A *Dr. Szekeres Kálmán* igazgató úr által kitűzött pályadíjat — 20 koronás aranyat — *Möller Károly* VIII. o. t. nyerte el „Az elektromos világítás" című művével. Munkáját felolvasta, sőt kísérletekkel is bemutatta az önképzőkörben. Ugyancsak *Möller Károly* nyerte el az önképzőkör magyar irodalmi pályadíját is (20 koronás aranyat) „Jókai, mint regényíró" c. munkájával.

Innocent Ferenc igazgató úr 3 pályadíjat tűzött ki a szabadkézi rajzban legkiválóbb előmenetelű növendékek jutalmazására. Az első díjat — 20 koronás aranyat — *Hofbauer Károly* VIII. o. t., a másodikat — 10 koronás aranyat — *Novák Vilmos* VIII. o. t. s a harmadik díjat — 10 koronás aranyat — *Bognár László* VIII. o. t. érdemelte ki.

Az *Elekes István* tanár úr alapítványának ez évben esedékes kamatait, 10 koronát, — amelyet az önképzőkör 20 koronára egészített ki — *Klein Aladár* VII. o. tanulónak „A III.-ad és IV.-ed-fokú egyenletek" c. munkájáért ítélte oda a szaktanár úr.

Bognár László VIII. o. t. „A Balaton" és „Hervadt erdőn járok" c. költeményeivel nyert 10 koronás aranyat.

Dr. Koczogh András tanár úr alapítványából *Heffner Gyula* VIII. o. t. nyert 10 koronát „II. Rákóczi Ferencz szabadságharcának okai" c. művével.

Mudry Mihály VIII. o. t., *Niemetz Sándor* VIII. o. t. és *Sipos Károly* VIII. o. tanulók szavalataikért kaptak jutalmul 10—10 koronás aranyat. *Mikes Nándor* VIII. o. tanulónak az év folyamán tartott több kitünő szavalatát a vezető tanár jutalmazta egy 10 koronás arannyal.

Ez évben is hálás köszönettel tartozunk Hirschkovitz Jónás úrnak, aki zeneestélyünket anyagi támogatásával segítette, valamint *Dr. Koch Nándor* és *Elekes István* tanár uraknak; különösen pedig *Dr. Szekeres Kálmán, Paszlavszky József* és *Innocent Ferenc* igazgató uraknak, akik szeretetüket és jóindulatú pártfogásukat körünk irányában évről-évre megujítják.

Van körünknek 4 drb 100 koronás alapítványa, amelyeket *Dr. Koczogh András, Elekes István, Dr. Koch Nándor* tanár urak és *Steller Antal* főmérnök úr tettek le az önképzőkör javára.

Heffner Gyula
az önképzőkör e. i. titkára.

Jelentés a gyorsíró-kör 1911/2. tanévi működéséről.

Az 1911/2. tanév nagyfontosságú gyorsíró-körünk történetében. Négy esztendő csendes munkája oly nagy lelkesedést s a gyorsírás ügye iránti rajongó szeretetet fakasztott az ifjúság szívében, hogy ez évben már kikivánkozott a nyilvánosság elé, hogy a nagyvilágnak is megmutassa munkaképességét s eredményes működését.

Már az év elején megkezdődött a lelkes munka *Dr. Privorszky Alajos* körvezető tanár úr vezetésével, kinek irányítása mellett a tisztikar az 1911. szeptember 26-án tartott alakuló közgyűlésen a következőképen választatott meg:

Elnök: *Turcsán Ernő* VII. o. t.
Titkár: *Nosz Gyula* V. o. t.
Jegyző: *Klein Aladár* VII. o. t., 1911. november 30. óta *Klement K.* VII. o. t.
Aljegyző: *Szabó Pál* VII. o. t.
Pénztáros: *Sebők Győző* VII. o. t.
Főkönyvelő: *Bisi Gyula* VII. o. t.
Alkönyvtáros: *Szüts Pál* VII. o. t.
Bírálók: *Fodor* VII., *Klein* VII., *Klement* VII., *Nosz* V., *Turcsán* VII. o. tanulók.

Tagok száma 59 volt: 30 rendes és 29 pártoló. E magas szám is bizonyítja az ifjúság szokatlan érdeklődését a gyorsírás iránt, mely abban is kifejezésre jut, hogy a tagok nagyszámban vettek részt a havi gyűléseken s ki-ki tudásának teljes erejével arra törekedett, hogy azok nívója mennél magasabb, kiválóbb legyen. Az év folyamán tartott 6 rendes, 1 rendkívüli és 3 választmányi ülésen a tisztviselők beszámoltak működésükről, a kezdő és haladó gyorsírók megvizsgáltattak s az elért eredményhez képest jegyzőkönyvi elismerésben részesültek. E gyűléseken Fodor I. és Klein A. VII. o. tanulók nagy tetszéssel fogadott felolvasásokat tartottak, melyeknek tárgyát jórészt az újabb eszmék köréből vették. Sztenogrammokat írtak: Fodor I., Klement K., Ladányi Gy., Nosz Gy., Pongrácz Gy., Szabó P. és Tánczos B., amelyeket Fodor I., Klein A., Nosz Gy., Sebők Gy. és Weichherz F. bíráltak.

A kör ez évi fontosabb határozatai s működésének főbb mozzanatai a következők:

1. A kör hivatalos lapja a Szegedi Gyorsíró volt. Kívüle járattuk még a kör számára a Gyorsírászati Lapokat, a Magyar Gyorsírási Újságot és az Írást.

2. A fővárosi gyorsíró-körökkel való szorosabb érintkezés céljából szabatos levelező- és vitairási pályázatot hirdettünk, melynek részletes eredményét annak idején az összes szaklapok közölték; ehelyütt csupán azt kívánom megjegyezni, hogy majdnem minden

fővárosi gyorsíró-kör részt vett benne, de legnagyobb számban a VIII. ker. felső kereskedelmi iskolai gyorsíró-kör vett részt 50 pályamunkával.

3. Részt vett körünk a „Szegedi Gyorsírók Egyesülete“ 10 éves jubileuma alkalmával rendezett ünnepségen és országos versenyíráson, melyen 5-ös csoportunk (Fodor, Klein, Nosz, Sebők, Turcsán) a 120 fokos versenyen oklevelet nyert. Az egyéni versenyek is szép eredménnyel végződtek, amennyiben tagjaink számos oklevelet és díszkönyvet nyertek jutalmul.

4. A „Szegedi Gyorsírók Egyesülete“ szabatos versenyén nagymennyiségű oklevél és díszkönyv jutalomban részesültek résztvevő tagjaink, hasonlóképen a Gyakorló Gyorsírók Társasága hirdette versenyen.

5. Körünk belépett a „Szegedi Gyorsírók Egyesületé-be, a „Gyakorló Gyorsírók Társaságá“-ba, a „Gyorsírástudományi Társulat“-ba és a „Budapesti Gyorsíró Társaskörbe“ rendes tagul.

6. Elhatároztatott, hogy Czigány János emlékének nyilvános ünnepség keretében adózunk s az előkészítés munkájával 10 tagú bizottság élén Fodor Ignác VII. o. t. bízatott meg. Az ünnepségről alább külön jelentés számol be.

7. Tiszteletbeli tagokká választottuk körünk érdekében kifejtett odaadó fáradozásaikért Dr. Bárdos György, Dr. Fabro Henrik, Dr. Katona Dávid és Dr. Szőke Sándor urakat.

8. Egyik gyűlésünkön vendégül láttuk Dr. Szőke Sándor urat, az „Írás“ szerkesztőjét, ki nagyhatású előadásban vázolta mindazokat a törekvéseket, melyek a gyorsírás javítását, revizióját célozzák.

9. Az intézet képével oklevelet készíttet a kör, hogy tagjai munkásságát jutalmazza.

10. Fennállása óta először tartotta háziversenyét körünk, május 28-án, melyen írásukkal Nosz vált ki.

11. Gyorsírási gyakorlatra is nyilt már alkalom. Ugyanis a Paszlavszky-ünnepélyen elhangzott beszédeket Nosz, Fodor és Turcsán hű pontossággal jegyezték.

Czigány János emlékünnep.

Gyorsíró-körünk 1912. március 10-én adózott a magyar gyorsírás apostola, *Czigány János* emlékének. Az ünnepély, amely egyúttal arra is hivatott volt, hogy körünket a gyorsíróvilág előtt ismertté tegye, úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból oly nagysikerű volt, hogy nemcsak felülmúlta a hozzáfűzött várakozásokat, hanem valóságos meglepetést keltett kiváló műsorával, kitünő ren-

dezésével s főleg azzal, hogy gyorsírásunk legkülönbözőbb pártállású kiválóságait sikerült az ünnepély számára megnyerni.

Az intézet dísztermét megtöltötte az előkelő közönség, amelynek soraiban gyorsírásunk legkiválóbb képviselőit láthattuk. Megjelent rendszerünk alkotójának özvegye, Markovits Ivánné, Bódogh János. Képviseltette magát valamennyi központi egyesület, így a „Szegedi Gyorsírók Egyesülete" Jakab Lajos tb. tagunk által, a Gy. Gy. T. Dr. Téglás Géza alelnök, Dr. Szőke Sándor szerkesztő, az O. M. Gy. E. Perényi Adolf alelnök, a Gy. T. T. Forrai Soma elnök és Bálint Antal alelnök, a B. Gy. T. Dr. Bárdos György elnök és Bíró Ernő főtitkár által. Kívülök képviselve volt valamennyi fővárosi ifjúsági gyorsíró-kör, egyetemi egyesület, O. D. Gy. Sz. stb., valamint a diákság is nagy számban.

Az ünnepély műsora a következő volt:

I. Megnyitó. Tartja: *Dr. Szekeres Kálmán* kir. igazgató.
II. Emlékbeszéd. Tartja: *Fodor Ignác* rendező biz. elnök.
III. Rubinstein: Szonáta. Hegedűn előadja *Szécsi Béla*, zongorán kíséri *Szatmári Tibor* úr.
IV. *Dr. Fabro Henrik* úr, a Gyakorló Gyorsírók Társasága elnökének előadása.
V. *a)* Cserey: Apotheozis.
b) Lampérth: Pacsirtaszó.
c) Kiss J.: Anyai szív.
} szavalja: *Mikes Nándor.*
VI. *a)* Liszt: Patakcsa.
b) Őszi dal. Népdal.
} énekli az ifj. énekkar *Sipos Károly* vezetésével
VII. Dohnányi: Rapszódia. C-dur. Zongorán előadja *Szatmári Tibor* úr.
VIII. Antonius nagy beszéde, Shakespeare „Julius Caesar"-jából. Szavalja *Born Miklós* úr, az intézet volt növendéke.
IX. Mendelssohn: Lied ohne Worte.
Mozart: Fuga.
} Vonósnégyes. Előadják: *Szécsi Béla* (I. hegedű,) *Oberhuber Vilmos* (II. hegedű), *Sipos Károly* (viola), *Machán Márk* (cello)
X. A gyorsírási pályázat eredménye: Kihirdeti *Dr. Privorszky Alajos* körvezető tanár, elnök.

Ezzel befejeztem jelentésemet körünk ez esztendejéről. De még egy kötelességet, egy kedves kötelességet kell teljesítenem. Őszinte köszönetet kell mondanom mindazoknak, akik fáradozásaikkal előmozdították ünnepélyünk sikerét, legkivált Dr. Fabro Henrik úrnak, magas színvonalon álló előadásáért, valamint az intézeten kívül álló többi szereplőknek, Born Miklós és Szatmári Tibor uraknak kiváló szavalat, illetőleg zongorajátékukért.

Legyen szabad megemlékeznem körünk tb. tagjáról Jakab Lajos úrról, aki úgy szellemi, mint anyagi támogatásával nagyban

hozzájárult az ünnepély sikeréhez, továbbá Katona Dávid úrról, ki messze Szegedről folytonosan buzdított s támogatott bennünket. Általa kaptunk a Sz. Gy. E.-től 10 koronás díjat s öt drb jutalomkönyvet szabatos pályázatunk díjainak növelésére. Meg kell említenem azt, hogy a Gy. Gy. T. részéről is részesültünk könyvadományban.

Fogadják ezért körünk őszinte köszönetét.

Legyen szabad továbbá megemlékeznem a pályázatokat elbíráló Dr. Bárdos György, Jakab Lajos és Dr. Szőke Sándor urakról, kiknek fáradságos munkájukért hálás köszönetünket fejezzük ki.

S végezetül köszönetet mondok az ünnepélyen megjelent nagyközönségnek, továbbá úgy a napi, mint a szaksajtónak, amely őszinte elismeréssel emlékezett meg ünnepélyünkről.

Abban a reményben, hogy ez év csupán körünk nagy és országra szóló jövendő működésének csírája zárom jelentésemet.

Turcsán Ernő
ifj. elnök.

VIII.

A tanulók segélyezése.

A) Ösztöndíjak.

A budapesti II. kerületi állami főreáliskolának tanulói számára következő ösztöndíjak vannak alapítva:

1. A Nagy Márton-féle alapítványból három 300 koronás ösztöndíj. Az alapítványi levél értelmében elsősorban az alapító rokonai tarthatnak igényt ez ösztöndíjakra; ilyenek nemlétében a békésmegyeiek, kivált körösladányiak, továbbá az Esztergom vármegyebeliek, kivált a bajnai, vagy tokodi születésűek. Ilyenek nemlétében e reáliskola más növendékei is részesülhetnek ez ösztöndíjakban. Ez ösztöndíjakat a tanári testület ajánlatára a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter adományozza. A Nagy Márton-féle ösztöndíjakat élvezik: *Cselle Lajos* VI., *Klement Károly* VII. és *Morschhauser Nándor* VIII. oszt. tanulók.

2. Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztári alapítvány 240 koronás ösztöndíja, amelyet e reáliskolának olyan érdemes tanulója nyerhet el, aki az egykori Buda főváros területén született. Ez ösztöndíjat a tanári testület hármas ajánlatára az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár választmánya adományozza. Ez ösztöndíjat élvezi *Poldrugáts Jenő* VI. oszt. tanuló.

3. A Dr. Say Móric-féle alapítványból két, eredetileg 100 koronás ösztöndíj, amelyek minden évben Móric napján, szeptember 22.-én adatnak ki. Az ajánlási jogot a budapesti II. kerületi állami reáliskolának tanári testülete, az adományozási jogot Budapest székesfőváros Tanácsa gyakorolja. A Dr. Say-féle ösztöndíjakat élvezik: *Széman Pál* VI. és *Flieger Nándor* IV. A) osztályú tanulók.

4. A Dr. Schenzl Guidó-féle alapítványból egy 200 koronás ösztöndíj; az adományozási jogot a reáliskolának tanári

testülete gyakorolja a nm. Vallás- és Közokt. m. kir. Miniszter jóváhagyása mellett. A Dr. Schenzl-féle ösztöndíjat jelenleg *Vendl Aladár* VI. oszt. tanuló élvezi.

5. 50 éves jubileumi alapítvány. Alapították 1906. május 7.-én az intézet volt tanárai és növendékei a budapesti II. ker. áll. főreáliska 50 éves jubileumának alkalmából. Az alapítvány összege 4000 korona 4%-os Magy. Földhitelintézeti záloglevélben elhelyezve. Az adományozás joga a tanári testületet illeti. Segélyt ez évben *Fodor Ignác* VII. osztályú tanuló kapta nyári fürdői gyógykezelésére.

Ezeken kívül e reáliskolának jóviseletű, szorgalmas tanulói még a következő ösztöndíj-, illetőleg segélydíjakra tarthatnak számot:

a) Rudolf koronaherceg alapítványának 210 koronás ösztöndíját a budapesti II., IV. vagy VIII. kerületi reáliskolának egy érdemes tanítványa nyerheti el. Jelenleg más reáliskolának tanulója élvezi.

b) A Szilágyi István-féle alapítványból budapesti születésű szegénysorsú mesteremberek és kézművesek jó viseletű és kielégítő előmenetelű gyermekei, ha a fővárosban lévő valamely reáliskolába, polgári iskolába, ipariskolába vagy az iparrajziskolába járnak, évi 160 korona *segélydíjban* részesülhetnek. Az 1911/2. tanév végén e reáliskolának 3 tanulója kapott Szilágyi-féle segélydíjat.

A lefolyt 1911/2. tanévben a következő tanulók részesültek ösztön- és segélydíjakban:

	A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Milyen ösztöndíjat vagy segélydíjat élvez?	Mennyit koronában?
	Cselle Lajos	VI.	Nagy Márton-félét	300·—
	Klement Károly . . .	VII.	„ „	300·—
	Morschhauser Nándor	VIII.	„ „	300·—
	Poldrugáts Jenő . .	VI.	Egyesült budapesti főv. takarékpénztári alapitv.	240·—
5	Flieger Nándor . . .	IV. A)	Dr. Say Móric-félét	83·39
	Széman Pál	VI.	„ „ „	83·39
	Vendl Aladár	VI.	Dr. Schenzl Guidó-félét	200·—
	Mudry Mihály . . .	VII.	Szilágyi István-féle alap.	160·—
	Lózsi Hugó	III. A)	„ „ „	160·—
10	Hauer László . . .	VI.	„ „ „	160·—
	Horváth László . . .	V.	Posta szövetkezeti	200·—
	Nosz Gyula	V.	Bésán-féle	200·—
	Gaál Ferenc	I. B)	Gaál János-féle ösztöndíj	2643·13
	Kövesdy László . .	VIII.	Kronheim-féle	200·—
15	Fodor Ignác	VII.	50 éves jubil. alap	60·—

B) Segítő alap.

Az 1911/12. tanévben a meglevő készletből és új beszerzésekből használatra kapott:

az	I. A)	osztály	9	tanulója	62	tankönyvet,
az	I. B)	„	18	„	97	„
a	II. A)	„	13	„	75	„
a	II. B)	„	11	„	68	„
a	III. A)	„	15	„	98	„
a	III. B)	„	11	„	66	„
a	IV. A)	„	14	„	79	„
a	IV. B)	„	12	„	66	„
az	V.	„	15	„	113	„
a	VI.	„	18	„	95	„
a	VII.	„	19	„	120	„
a	VIII.	„	14	„	85	„

Össszen 169 tanuló 1024 tankönyvet.

Az *Egyesült Budapest Fővárosi Takarékpénztár* ez évben is 100 koronát adományozott a segélyző alapnak.

A segítő alapra még adakoztak:

Az ifjúsági hangverseny jövedelméből	125·10 K
Az V. osztály tanulói	40·00 „
Cortez Artur úr	1·00 „
Csáky Adolf úr	1·00 „
S. M.	1·07 „
X. Y.	3·70 „

A segítő alap könyvtárát, amelynek gyarapításához Dr. Bürner Sándor, Gagyhy Dénes, Dr. Heller Bernát, Dr. Kálmán Miksa és Dr. Koczogh András tanárok, továbbá Ringeisen Ervin 1911-ben érettségi vizsgálatot tett tanulónk is hozzájárult, könyvadományaikkal növelték: Boros Ádám, Burián Zoltán, Dögl Jenő, Eisner István, Singer Kurt, Somody Pál, Spitzer László II. A) oszt., Fenyvesi Zoltán, Szijárszky János III. A), Beck Ferenc, Beranek Ferenc, Gebhardt Gyula, Krén Ferenc, Szlávik Tibor III. B), Keller Mihály, Novotny Gábor, Wukschitz Frigyes IV. A), Seifert Gyula, Slaik Imre, IV. B), Baran András, Braun Jenő, Hegedüs Péter V., Poldrugáts Jenő VI. és Ulrich Dezső VIII. o. tanulók.

Fogadják a t. adakozók az intézet őszinte és hálás köszönetét.

IX.

A budapesti második kerületi állami főreáliskola

tanuló ifjúságának

ÉRDEMSOROZATA

az 1911/2-iki iskolaév végén.

Az érdemsorozatban használt számjegyek értelme és fokozata.

Fokozat	Tanulmányi előmenetelre nézve	Magaviseletre nézve
1	Jeles	Jó
2	Jó	Szabályszerű
3	Elégséges	Kevésbbé szabályszerű
4	Elégtelen	Rossz

Figyelmeztetés. Az 1883 : XXX. törvénycikk 11. §-a alapján:

1. A következő felsőbb osztályba csak az a tanuló léphet, aki az előbbi osztály rendes tantárgyaiból, nem számítva ide a szépírást és a testgyakorlatot, legalább is elégséges osztályzatot nyer.

2. Azon tanulónak, aki egy tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, az intézet tanári testülete megengedheti, hogy amaz osztályzat kijavítása végett a következő iskolai év kezdetén vizsgálatot tehessen, kivéve abban az esetben, ha e mellett magaviselete „kevésbbé szabályszerű“ vagy „rossz“.

3. Ha valamely tanuló két tantárgyból bukott, az „osztályismétlésre utasíttatik“; ugyancsak az osztályt ismétli oly tanuló, aki csak egy tárgyból kapott elégtelen érdemjegyet, de e mellett magaviselete „kevésbbé szabályszerű“ vagy „rossz“. A tanuló az igazgatóság útján a tankerületi kir. főigazgatóhoz folyamodhatik javító-vizsgálati engedélyért, (1894. évi 19.781. sz. miniszteri rendelet); a folyamodványok július 5-ig nyújtandók be.

4. Ha valamely ismétlő tanuló két vagy több tantárgyból bukott, az „az 1887. évi 49.715. sz. a. kelt miniszteri rendelet alapján az osztályt többé nem ismételheti.“

5. Aki kettőnél több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, az javítóvizsgálatra semmi esetre sem bocsátható.

6. Ha valamely tanuló a vizsgálatokat betegség vagy egyéb fontos ok miatt le nem teheti, vagy megszakítani kénytelen, az a tanári testülethez folyamodhatik a következő tanév kezdetén tartandó pótló vizsgálatra való engedélyért. A betegség igazolására hatósági vagy hatóságilag megerősített orvosi bizonyítványt kell mellékelnie. A pótló vizsgálat csak teljes vizsgálat lehet.

7. A javító, nemkülönben a pótló vizsgálatot is rendesen azon tanintézetben kell a tanulónak letennie, amelyben az elégtelen tanjegyet kapta, illetőleg a vizsgálatot elmulasztotta. Indokolt esetekben a Vallás- és Közoktatásügyi miniszter megengedi, hogy e vizsgálatok más intézetben tétessenek le.

8. A javítóvizsgálati engedélyért a tankerületi kir. főigazgatóhoz címzett folyamodványok legkésőbb július 5-ig az igazgatóságnál benyújtandók; e folyamodványokhoz a f. évi iskolai bizonyítvány is melléklendő.

9. A javító és pótlóvizsgálatokat f. évi augusztus hó 31-én szombaton, d. u. 3 órakor fogjuk megtartani.

I. *A)* osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: JEANPLONG GYŐZŐ.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Adler Zsigmond	2	4	4	3	2	4	4	3	1	2
	Árkay Bertalan	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1
	Beck Ferenc	1	1	1	2	1	1	2	2	3	1
	Berger József	2	3	3	2	3	1	2	3	3	1
5	Braun István	3	4	3	4	3	4	4	3	2	1
	Dobrovszky János ftdjm.	2	2	3	3	3	2	2	2	1	1
	Donaberger Dezső	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2
	Ehrlich Ottó	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2
	Fehér Gyula	3	3	3	3	2	4	4	3	2	2
10	Fényes Iván	1	1	3	2	2	1	2	2	2	1
	Fischer György	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Hacker Ferenc ftdjm.	2	3	2	3	3	2	2	2	2	1
	Hiesz János	3	3	3	4	3	3	3	2	1	1
	Holeczek Jenő	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
15	Huszár Lajos ftdjm.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Huszár Sándor ftdjm.	1	2	3	2	2	3	3	3	2	1
	Jakab Árpád	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1
	Kardhordó Zoltán	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1
	Kaufmann Oszkár	3	3	2	3	3	3	3	3	3	1
20	Kaynár Elemér tdjm.	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1
	Kohn Endre ism.	3	3	2	3	3	3	3	2	3	1
	Kovács Gusztáv	3	3	3	3	1	3	3	2	2	1
	König László	3	4	4	3	3	4	4	4	3	2
	Lang Felix ftdjm.	2	2	2	2	3	1	1	2	1	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Ledermayer György	3	3	2	3	3	3	3	3	2	1
	Lózsi Károly tdjm.	1	1	2	2	2	1	1	2	1	1
	Lukács Andor	2	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Mártonfi Zoltán	1	2	2	3	3	3	2	3	2	1
	Moldrik Géza	2	3	3	3	2	3	4	3	1	1
30	Murarik Pál	3	3	2	4	3	3	3	3	1	1
	Nemetschek Géza	2	3	2	3	2	3	3	3	1	1
	Oszoly Kálmán tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Pákoszdy Károly	3	4	3	4	2	4	3	3	2	1
	Palágyi István	2	3	3	3	3	3	4	3	2	2
35	Popelka Endre	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1
	Rehák Sándor	1	2	3	2	2	3	3	2	2	1
	Roxin János ftdjm.	1	2	2	1	1	3	2	2	1	1
	Rustinszky János	3	4	4	3	3	3	3	3	1	1
	Schumy Felix	3	3	2	3	3	3	3	3	2	1
40	Sebők József ftdjm.	2	2	2	2	3	2	3	2	2	1
	Silbermann László ftdjm.	1	2	1	2	3	1	2	3	1	1
	Spiegel Simon	2	4	4	4	4	3	4	3	3	2
	Stefunka József ftdjm.	2	3	3	3	3	2	3	3	m.	1
	Strauber József	3	3	2	2	2	2	3	4	2	1
45	Szabó Dénes ism.	3	3	4	4	3	4	4	4	m.	2
	Szántó József ism.	3	2	2	2	3	1	2	3	1	1
	Szőnyi Gyula	2	3	2	2	1	2	1	3	2	1
	Takáts István tdjm.	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1
	Tasch Emil	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1
50	Telkes Ferenc	2	2	2	2	2	2	3	3	3	1
	Valter Imre ism.	3	4	3	3	3	4	3	4	1	2
	Vimmer Béla	3	4	4	3	3	3	3	3	3	2
	Weisz Ödön	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Zsák Ottó	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1

Kimaradt: Ghillányi András, Kuncze Zoltán, Kunz József, Tänzer Pál, Zwonarz József.

Összesen: 59.

I. *B)* osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: HENNYEY EMIL.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Almási István	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Balkay László	1	3	2	3	2	2	2	2	2	1
	Basch Gyula	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2
	Batáry Lajos	1	3	3	2	2	3	2	2	2	1
5	Batáry Pál ftdjm.	1	2	2	2	2	2	1	1	2	1
	Bruck Ferenc	2	3	3	2	2	3	2	3	2	1
	Budaházy Zoltán tdjm.	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1
	Csermák Károly	2	3	2	3	3	3	3	2	2	2
	Deák Ferenc	2	3	3	2	3	4	3	2	3	2
10	Fingenauer Béla	2	3	2	3	3	3	3	2	3	1
	Fischer Kálmán ism.	2	2	2	3	3	3	3	1	1	1
	Forster Károly tdjm.	1	3	1	2	3	2	2	2	2	1
	Földes Dezső ftdjm.	1	2	1	2	2	1	2	1	1	1
	Gaál Ferenc öszt.	2	4	4	3	3	4	4	2	2	3
15	Georgievics Sándor	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2
	Gerőfi György	1	2	1	1	2	1	2	2	2	1
	Görbicz Gyula	2	3	2	3	2	3	3	2	2	2
	Görgey Zoltán tdjm.	1	2	2	1	2	2	2	2	2	1
	Halász Károly	3	3	3	2	3	3	3	2	1	2
20	Hangel László	2	3	4	3	2	3	4	2	3	2
	Hegedüs Géza	3	2	3	2	3	4	3	3	1	2
	Herqui Frigyes tdjm.	2	3	2	3	3	3	3	2	3	1
	Hitzinger Dénes ftdjm.	1	3	2	2	3	1	2	1	1	1
	Hronek József	2	3	2	3	2	3	2	2	3	2

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Jakobi Lajos tdjm.	1	2	2	3	3	2	3	2	2	2
	Kalmár Nándor	3	4	3	3	3	3	3	2	2	1
	Kappel Rezső	1	3	2	3	3	2	3	1	1	1
	Katona Dezső ftdjm.	1	2	1	2	1	1	1	1	fm	1
	Klaber Dezső ftdjm.	1	2	2	2	3	3	3	2	2	1
30	Klinszky Gyula ftdjm.	2	2	2	2	3	2	2	2	1	2
	Kont Ipoly tdjm.	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
	Köhler Miklós	2	3	3	2	2	3	3	2	2	1
	Kövesi Imre	3	4	4	3	3	4	4	2	3	2
	Kuncz Ferenc	1	2	2	1	2	2	2	1	1	1
35	Littke Jenő	2	3	3	2	2	3	3	3	1	1
	Mandelik János	3	4	4	4	3	4	4	3	1	2
	Mandelik Károly	3	4	4	3	3	4	4	2	2	2
	Markusz Sándor	3	4	4	3	3	4	3	3	3	1
	Martinidesz Béla tdjm.	1	2	2	3	3	2	3	2	3	1
40	Mayer László	1	1	1	1	1	2	2	3	2	1
	Mészáros Pál	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Opprecht Nándor	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Palluch Gyula	3	3	3	4	3	3	3	3	3	2
	Polóny Imre tdjm.	1	3	3	2	2	3	2	2	1	1
45	Privorszky Károly tdjm.	1	3	3	2	2	2	3	1	2	1
	Renkey Gyula tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Réti Jenő ftdjm.	2	3	3	2	2	3	2	1	2	1
	Reuss László	2	3	2	2	2	2	2	2	1	1
	Rónai Ernő	2	2	3	2	2	2	3	2	1	1
59	Rosenberg Gusztáv	3	4	3	4	3	3	3	2	1	1
	Schmid Mihály ftdjm.	1	2	2	2	2	3	2	2	2	1
	Steiner István	2	3	3	3	3	2	3	2	2	1
	Szászy István	2	2	3	2	2	2	3	2	3	2
	Teasdale Edgár	3	4	3	3	3	4	4	3	1	2
55	Zádor Imre	3	3	4	3	3	2	3	3	1	2

Kimaradt: Klein Sándor, Tiedemann Miksa.

Magántanulók: Pikler József, Sehr József.

Összesen: 59.

II. *A)* osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: HORVÁTH ELEMÉR.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Ádám József tdjm.	2	3	2	2	3	2	3	2	1	2
	Bárdos Jenő	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1
	Boros Ádám tdjm.	2	2	3	3	1	2	3	2	2	1
	Buday Gyula	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2
5	Burián Jenő	3	4	3	4	3	4	3	2	1	2
	Csáki Keresztély	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1
	Czibulka Aurél	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Dögl Jenő	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1
	Faczuna Pál	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1
10	Fridrich Aladár ftdjm.	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1
	Gál Ferenc ftdjm.	2	3	3	2	3	3	3	2	1	2
	Georgievics Miklós	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Hahn Ede	2	2	2	3	3	2	2	2	2	1
	Hegedüs Rezső	3	3	4	3	3	3	3	3	1	2
15	Hochholtzer Miklós	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Hocz Kálmán tdjm.	2	2	2	2	2	3	2	2	2	1
	Horváth Tivadar	1	3	3	3	2	3	3	2	3	2
	Kárász László	1	3	2	3	3	1	2	3	3	1
	Kollár Gyula tdjm.	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2
20	Láng Frigyes	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Liferant Izsák ftdjm.	1	2	2	2	3	3	3	3	3	2
	Lukász József	3	3	4	4	4	3	3	3	2	2
	Máder Pál	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2
	Mannas István	1	3	2	3	3	3	2	2	1	2

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Mártonfi István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Mayer István tdjm.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Meitner László	2	2	4	3	3	4	3	3	2	2
	Miszler Jenő	2	3	3	3	3	3	3	2	m.	1
	Pakot Géza	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2
30	Reisinger Ágoston	3	3	2	3	3	3	3	2	m.	2
	Reuss Endre	2	1	1	2	2	1	1	2	1	1
	Schäffer Miksa	2	2	2	3	2	2	3	2	3	1
	Schreyer Géza ftdjm.	3	2	2	2	3	3	2	2	1	2
	Schwarz Ferenc	3	3	3	3	3	4	3	3	2	1
35	Seifert Rezső	3	3	4	3	3	4	4	2	1	3
	Somody Pál ftdjm.	2	3	2	2	2	3	3	3	1	2
	Szücs rpád tdjm.	2	2	3	2	2	3	3	2	1	2
	Tischler Emil	3	3	2	2	3	3	3	3	1	1
	Uher Gusztáv	3	3	3	4	3	4	3	3	2	2
40	Weiss Arnold ftdjm.	1	1	1	2	3	2	3	3	1	2

Magántanulók: Balogh István, Reinbrecht Mihály, Singer Kurt.

Kimaradt: Drahovszky Viktor.

Összesen: 44.

II. *B)* osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. CSEREY ADOLF.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Angyal Alfréd ftdjm.	1	2	1	2	2	3	2	2	1	1
	Baumfeld Dezső	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2
	Bekker Ákos	3	3	3	3	3	3	4	2	2	2
	Cserháti Sándor tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Csima László ftdjm.	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1
	Delkin Guidó	3	3	3	3	3	3	4	2	2	3
	Durst Rezső	2	3	1	3	2	2	3	2	2	1
	Eisner István	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2
	Erlinger Walter ftdjm.	2	3	1	3	2	2	3	2	2	2
10	Filip Alfréd	3	3	3	3	2	2	3	2	2	2
	Flóry Ottó ftdjm.	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1
	Fuchs Frigyes	3	3	2	2	2	2	2	1	2	1
	Gáll Ede ftdjm.	2	2	2	3	2	3	3	1	1	1
	Gönye Ede	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
15	Gönye Károly	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Haltenberger Tibor	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Holló Aurél tdjm.	2	1	1	2	1	2	2	2	1	1
	Homola Lajos	2	3	3	2	2	3	2	2	1	1
	Kliment István	1	2	2	3	1	3	2	2	1	1
20	Kollár Sándor ftdjm.	2	2	2	2	2	3	3	2	1	2
	Kövér Lajos	1	2	2	3	3	3	3	2	2	2
	Kviatkofszky Vilmos tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Linzbauer Ferenc	3	3	3	4	3	3	3	2	2	1
	Máder Miklós	2	2	3	3	2	3	3	2	2	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Németh László tdjm.	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1
	Pinter Viktor	2	3	2	3	3	3	3	2	2	2
	Privorszky Dezső	1	4	3	3	3	3	3	2	3	1
	Pusztai József	1	2	3	2	1	3	2	2	1	1
	Reidner Oszkár ftdjm.	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1
30	Reischl Ferenc	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1
	Richtárszky József	3	3	3	3	3	3	2	2	3	1
	Ries Géza ftdjm.	1	2	3	3	2	2	3	2	1	1
	Scharf Aladár	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1
	Schlesinger Egon	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1
35	Schwabl Béla	2	3	3	3	3	3	3	1	2	2
	Sebők Vilmos	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Sehr József	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1
	Sitz Ferenc	3	3	3	3	3	4	3	1	2	1
	Szalóki Zoltán tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
40	Vancsura László	2	3	3	2	2	3	3	3	2	1
	Vanics Mihály	4	4	4	4	3	4	4	2	1	2
	Waller Rikárd	1	1	1	2	2	2	2	1	3	1
	Wegrosta Emánuel	3	4	4	4	3	4	4	2	1	2
	Weisz Oszkár	1	2	3	3	3	4	3	2	1	3

Összesen: 44.

III. *A)* osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. KOCZOGH ANDRÁS.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természetfan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Adler Pál	3	3	2	3	3	2	3	4	4	3	2	2
	Bayer Jenő	3	4	3	4	4	3	4	4	4	3	2	2
	Benedek Róbert	1	2	1	2	1	1	3	1	1	1	2	1
	Burnáty István	2	3	2	2	3	1	3	3	3	1	1	1
5	Csermák Sándor	1	2	3	3	3	1	3	3	3	3	3	2
	Csizmazia László tdjm. . . .	1	2	3	1	3	1	4	3	4	3	2	2
	Czajner László tdjm. . . .	2	1	3	3	2	2	2	2	2	1	2	1
	Fenyvesi Zoltán	2	1	2	1	2	2	1	1	2	1	1	1
	Fischle János	2	3	2	3	3	3	2	1	3	3	1	1
10	Goldberger Ödön ftdjm. . . .	2	2	3	2	3	1	3	3	3	2	1	1
	Granditsch Ödön	3	2	3	3	3	3	3	3	3	4	2	2
	Gruber Ernő	3	3	1	3	3	1	3	3	3	3	1	1
	Herzfeld Gábor	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3	2	2
	Hofbauer Rudolf	2	3	3	3	3	3	4	3	3	2	2	1
15	Horváth Béla ftdjm.	2	2	3	2	2	3	2	3	3	3	m	1
	Horváth Károly ftdjm. . . .	1	3	3	2	2	1	2	3	1	1	3	1
	Imrek Kálmán ftdjm. . . .	2	2	2	2	2	1	3	3	3	2	2	1
	Józsa György	2	3	3	4	3	3	3	4	3	3	2	1
	Kidál Vilmos	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	1	2
20	Kliment Emánuel	1	2	2	2	3	2	3	3	2	1	1	1
	Klinszky Ferenc	3	3	3	1	3	3	3	3	2	3	1	1
	Kovács Antal tdjm.	1	1	2	3	1	1	3	3	3	2	2	1
	König József	2	3	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2
	Krachenfelser Vilmos tdjm. .	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Mathematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Krausz Zsigmond	3	3	4	3	3	3	4	4	3	3	1	2
	Kuzmann András	2	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
	Lazetzky Rezső	2	3	2	3	3	2	3	4	2	1	2	1
	Lehel Andor	2	3	2	2	3	3	4	3	2	1	2	1
	Lózsy Hugó tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
30	Merzlanovich János	1	3	3	3	3	1	4	3	3	2	2	1
	Moldrik Sándor	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Nagy Imre	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1	1	2
	Opprecht Károly tdjm.	3	2	2	3	2	3	3	3	2	2	1	2
	Pálfy Gyula	2	3	3	4	3	1	3	4	4	3	2	2
35	Péczely Géza	1	1	2	3	2	1	3	3	3	2	2	1
	Politzer Ferenc	2	2	1	3	3	1	3	3	3	2	2	1
	Steller Sándor	1	1	2	1	2	1	2	2	1	2	1	1
	Szeiff Károly	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1	1
	Szijarszky János	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
40	Weisz Gyula	1	2	1	2	3	2	3	3	3	1	3	1
	Maschauser László ftdjm.	1	1	1	1	2	1	2	2	2	3	1	1

Vizsgálatlan maradt magántanuló: Klein Lajos.

Kimaradtak: Gál Sándor, Kunz János.

Összesen: 44.

III. *B)* osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: HOMONNAI IMRE.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Aich Hubert	2	3	2	3	3	2	3	3	3	1	3	1
	Balog György	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1	1	1
	Bán Lajos	2	2	3	3	3	2	2	3	2	3	2	1
	Bászler Béla	1	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	1
5	Beck Ferenc	2	2	2	3	3	2	3	3	3	2	2	1
	Beranek Ferenc	1	3	2	2	2	2	3	3	3	3	1	1
	Bokodi Gyula	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Borsos Béla tdjm.	1	2	3	2	2	2	2	3	2	2	1	1
	Bozzay Jenő	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1	1
10	Branauer Róbert	3	4	3	4	3	3	4	4	3	3	1	2
	Búcz Béla	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
	Eschenbach Ernő	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	m.	1
	Farkas Imre tdjm.	3	2	2	2	3	2	3	3	3	2	1	2
	Földes Hugó	1	3	2	3	3	2	3	3	3	3	1	1
15	Fuchs György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Gebhardt Gyula	1	2	2	1	1	1	2	3	1	1	1	1
	Grabits Kornél	3	3	3	3	3	2	3	4	3	1	1	2
	Hankó Gyula	2	1	1	2	3	2	3	2	3	2	3	1
	Hiesz Sándor	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
20	Ivánkovits Béla	3	3	3	3	3	3	4	3	4	3	2	2
	Jancsó Ferenc	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	1	1
	Kirch Rudolf	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	1	1
	Krén Ferenc tdjm.	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
	Kutassy József tdjm.	1	2	2	3	1	1	2	3	2	3	1	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Kuzmann Győző tdjm.	1	1	1	1	2	1	2	3	2	1	1	2
	Mlaker György tdjm.	2	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	1
	Nemetschek Béla	3	3	2	3	3	2	3	3	3	2	1	1
	Neuschlosz Ernő	3	3	2	3	2	2	3	3	3	3	2	2
	Nussbaum László	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	1	3
30	Osoha László tdjm.	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1
	Párténvi Lajos ism.	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	2
	Schien Ferenc	3	3	3	4	4	3	4	4	4	3	2	2
	Sitz Géza	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Sitz Károly	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	1	2
35	Stern László tdjm.	1	1	2	2	1	1	1	2	1	3	2	1
	Szlávik Tibor	3	3	4	4	3	2	4	4	4	3	1	2
	Teleki Ernő	3	3	2	3	2	3	3	3	2	2	3	1
	Teutsch Hermann	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Tiedemann Sándor	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	m.	1
40	Vajda Jenő tdjm.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	3	1	1
	Várady József	2	2	2	3	2	1	3	3	3	1	1	2
	Várady László	2	3	3	3	2	2	3	3	3	1	1	1
	Weisz Mózes	2	3	4	4	3	3	3	4	3	3	1	1
	Witt Lajos	3	2	3	3	2	2	3	3	3	3	1	2
45	Zecher László	2	3	3	3	2	2	3	3	2	1	1	1

Kimaradtak: Gombás Imre, Kis Pál.

Összesen: 47.

IV. *A)* osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: SZŰCS ERNŐ.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Mathematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Atzél Frigyes	1	3	3	3	3	2	3	3	3	1	1
	Bajkay Pál	2	2	4	3	3	2	4	4	3	2	1
	Beck Jenő	2	3	3	3	3	2	3	3	1	1	1
	Berger Ferenc	2	3	3	2	3	3	4	3	2	2	1
5	Cech József	2	3	3	3	2	3	2	3	3	1	1
	Cziegler József	2	3	3	3	2	3	3	4	3	2	1
	Eisensehr József tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Fodor Sándor	2	2	3	2	2	2	3	3	2	2	1
	Friml Miklós ftdjm.	2	2	2	2	2	2	2	1	3	2	1
10	Gedenk Emil	2	2	1	3	3	2	3	3	3	1	1
	Heiling Elemér	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1
	Hiesz Géza	2	3	3	3	3	2	3	3	1	1	1
	Hofbauer Ottó ftdjm.	1	2	2	1	3	2	2	1	1	m	1
	Janik Ferenc	3	3	4	3	4	3	4	4	3	1	1
15	Kail Géza	1	2	1	1	3	2	2	3	2	1	1
	Karátsonyi Béla ism.	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Keller Mihály	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Kerekes Zsigmond	3	2	3	3	1	2	4	3	3	2	1
	Ladányi Gyula ftdjm.	2	2	3	2	3	2	2	2	3	1	1
	Mettelka Ernő	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2	1
	Murárik Kálmán tdjm.	2	2	2	2	3	2	2	2	3	2	1
20	Novotny Gábor	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Parakovits Ferenc	vizsgálatlan maradt										
	Pásztory Jenő	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Mathematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Pikler János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Riedl Alfonz	1	2	1	2	2	2	3	2	3	1	1
	Róna Ferenc tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
	Saile Károly	2	2	2	3	3	2	3	3	2	2	1
	Schnablegger Ferenc tdjm.	2	1	1	1	2	2	2	3	2	1	1
30	Spitzer Lajos	3	2	2	2	3	2	2	3	3	1	2
	Svolik István	3	3	3	2	2	3	3	3	2	1	1
	Szauder Károly tdjm.	2	2	3	2	1	2	3	3	2	2	1
	Szente Tibor tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
	Tánczos Béla tdjm.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1
35	Udvarhelyi Vilmos ftdjm.	1	2	2	2	1	2	3	3	3	2	1
	Weisz Dezső	3	2	3	3	3	2	3	3	2	1	1
	Wengritzky Gyula	2	2	2	3	3	2	3	2	1	2	1
	Wukschitz Frigyes	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1

Magántanulók: Flieger Nándor, Kovács Elemér, Tagányi István.

Kimaradtak: Anesini László, Böcker Lajos, Buchwald Lajos, Tessely Károly.

Összesen: 45.

IV. *B)* osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. KÁLMÁN MIKSA.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Mathematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Artner Tivadar	2	3	2	3	3	2	3	3	3	1	1
	Bodrogi Ernő	2	3	3	3	2	2	2	3	2	1	1
	Bojár Pál	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1
	Czencz István	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
5	Englerth Gusztáv	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Erdélyi Alajos ism.	2	2	2	2	1	2	3	2	3	2	1
	Faragó János	2	3	4	3	3	2	3	3	2	2	1
	Flesch Ferenc ism.	2	3	2	3	3	2	3	3	2	2	1
	Frint Sándor	2	3	3	3	4	3	3	4	2	1	2
10	Frosch Imre	Vizsgálatlan maradt.										
	Frühauf István tdjm.	1	2	3	2	1	2	2	3	3	3	1
	Hackl Tivadar	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Hegedűs Aladár	2	2	2	2	2	2	3	3	3	1	1
	Helmrich Antal	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1
15	Herczegh József	2	2	2	2	1	2	3	3	3	2	1
	Hochholtzer Rezső ftdjm.	2	3	2	2	3	2	4	3	3	1	1
	Höfle Mátyás	1	2	1	1	1	2	3	3	3	2	1
	Hönigh Géza tdjm.	1	2	1	1	1	1	2	3	2	1	1
	Illés Mihály	2	3	3	3	3	1	3	3	2	1	1
20	Kálmán József	2	3	3	3	3	3	3	3	2	m	1
	Kellner Gáspár	1	3	2	3	2	2	3	3	3	1	2
	Kirschenbaum Béla	1	2	1	1	3	2	3	3	2	1	1
	Kopáchy László	2	3	3	2	3	2	3	3	2	m	1
	Kovachich Jenő	1	3	2	2	2	2	3	3	1	1	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Mathematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Krausz Jenő	1	3	2	3	3	2	4	3	3	2	2
	Lengváry István	1	1	1	1	1	1	2	3	2	1	1
	Lukász Vilmos	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2	1
	Neubrand Béla tdjm.	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	1
	Pelle János tdjm.	2	3	3	2	1	2	4	3	1	1	1
30	Posch József	2	3	2	3	3	2	3	3	3	1	1
	Ramor Sándor ism.	2	3	1	3	3	2	3	3	2	2	1
	Schmitt Géza	2	2	2	3	3	2	3	3	3	1	2
	Seifert Gyula tdjm.	2	3	2	2	2	2	3	3	3	1	1
	Szécsi József	3	3	3	3	3	3	4	3	2	1	2
35	Szlávik Aladár	2	2	3	3	2	3	4	4	3	2	1
	Szőke Pál	1	3	3	3	3	2	4	3	2	1	1
	Tiszuczky Károly tdjm.	1	2	2	1	2	2	3	3	3	1	1
	Türk Andor ftdjm.	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1
	Windholz Pál	3	3	2	3	2	3	3	4	3	2	2
40	Zárda Gyula tdjm.	2	3	2	3	2	2	2	3	3	m	1
	Zupán Ferenc ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1

Kimaradt: Bucsi Benjamin és Slaik Imre.

Összesen: 43.

V. osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: GAGYHY DÉNES.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természetrajz	Vegy- és ásványtan	Matematika	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Alm Gyula tdjm.	2	2	3	1	2	3	2	2	3	1	2
	Braun Jenő tdjm.	2	1	2	1	1	2	2	3	3	1	1
	Cortez Alfréd	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Czéh József	1	2	3	2	1	1	2	3	2	2	1
5	Fejér Gyula tdjm.	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1
	Gillemot Ernő	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1	1
	Hegedüs Péter ftdjm.	2	2	3	3	2	1	1	2	2	1	1
	Horváth Gyula	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1
	Horváth László tdjm. öszt.	1	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1
10	Jilek Antal	3	3	3	3	2	2	3	3	2	1	1
	Kertész Árpád	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Kirchmann Árpád	2	3	3	3	3	3	3	2	2	1	1
	Kis Rikárd ftdjm.	3	2	3	2	2	3	2	2	3	3	2
	Kovács Lóránt	2	2	3	1	3	3	3	3	1	1	1
15	Köhler Géza	1	3	3	3	2	3	3	3	2	2	1
	Kristyory Lehel	3	3	2	3	3	3	3	3	2	fm	1
	Križanec István	3	4	4	4	4	4	3	3	3	fm	1
	Križanec Károly	3	3	4	4	3	3	3	4	3	2	1
	Langer Frigyes	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1	1
20	Máder László	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Max György	1	3	2	1	1	3	3	3	3	1	1
	Morell László	3	3	3	4	3	4	3	4	3	3	1
	Nemetschek Nándor tdjm.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1
	Nosz Gyula öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természetrajz	Vegy- és ásványtan	Mathematika	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Philipp Ferenc tdjm.	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1
	Ramaseder Béla tdjm.	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
	Reimann Rikárd	3	3	4	4	4	4	3	3	3	1	1
	Reisinger Károly	2	3	3	3	2	3	3	3	3	1	1
	Rothauszky József	2	3	4	3	3	3	3	3	2	3	1
30	Schwarcz Gyula	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2	1
	Smák István	3	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1
	Soltész István tdjm.	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1	1
	Som Imre	2	3	3	4	3	3	3	3	1	1	2
	Soulavy Károly	2	3	2	3	2	3	3	3	3	3	1
35	Takács István tdjm.	1	2	3	1	2	3	2	3	3	2	1
	Varga László	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1
	Vuits Fedor	1	2	3	3	2	3	2	3	3	2	1
	Weichherz József	2	2	2	2	1	1	1	2	2	1	1
	Wiegandt Károly	2	3	2	3	2	1	2	3	3	1	1

Kimaradt: Jarinay Ödön, Kovács György.

Magántanulók: Méri István, Molnár László, Schwabl Rezső, Weszelnyák Alajos.

Összesen: 45.

VI. osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. BÜRNER SÁNDOR.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természetrajz	Vegy- és ásványtan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Beke Ferenc tdjm.	1	2	1	2	1	2	2	1	1	1	2	1
	Berta-Magó István	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	1	1
	Csanádi Sándor	2	4	4	3	3	3	3	3	3	2	2	2
	Cselle Lajos tdjm. öszt. . .	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1	2
5	Fröhlich Árpád	1	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	1
	Fuchs Ferenc	2	3	3	2	2	3	3	4	4	2	2	2
	Gaizler Béla	2	3	3	1	1	3	2	2	2	2	1	2
	Gáll Henrik tdjm.	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	1	1
	Gáspár Jenő tdjm.	2	2	3	1	2	2	2	2	3	1	1	2
10	Hastsek Antal	2	3	2	3	2	2	2	3	3	2	1	1
	Hauer László ftdm. öszt. . .	2	3	3	2	2	3	2	3	3	2	2	1
	Hiesz Imre	2	3	2	2	3	2	2	4	3	2	m.	1
	Horchler Henrik tdjm. . . .	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Kirchmayer László tdjm. . .	1	2	3	3	1	2	2	3	3	3	2	1
15	Kollár Kálmán	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2
	Kovachich Károly	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Martiny Miklós	1	3	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2
	Massek Lajos	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2
	Mettelka Oszkár	1	3	2	3	2	2	3	3	3	2	1	1
20	Möller István	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1
	Nádai Jenő	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Opprecht József	2	4	3	4	2	2	3	4	4	3	1	1
	Ormai Jenő	3	4	4	3	3	3	2	3	2	3	2	2
	Péntek Jenő	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	1	2

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természetrajz	Vegy- és ásványtan	Mathematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Poldrugáts Jenő tdjm. öszt. .	1	2	1	1	1	1	1	3	2	2	2	1
	Preysz Gusztáv	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2
	Preysz Gyula	3	3	4	2	3	3	2	3	2	2	m.	2
	Reisner Oszkár ftdjm. . . .	2	2	3	2	1	2	2	2	2	2	3	1
	Répássy Géza	1	3	3	2	2	2	2	3	3	3	1	1
30	Riva József	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	2	2
	Röper János tdjm.	1	3	2	2	1	2	2	2	3	2	2	1
	Sajó Sándor	3	4	4	3	3	3	3	4	4	4	1	2
	Schober Ferenc	2	3	3	3	2	2	3	3	3	2	1	1
	Sehr Lajos	vizsgálatlan maradt											
35	Seitz Kázmér	3	3	3	3	3	3	3	4	3	2	1	2
	Steinhausz Tibor	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1
	Szántó László	4	4	4	4	3	3	4	4	4	2	1	2
	Toegel Henrik	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Vámos Zsigmond	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2
40	Vendl Miklós tdjm. öszt. . .	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1
	Wallenburger Gusztáv ftdjm.	2	3	1	1	3	2	2	3	3	3	1	1
	Weichherz Ferenc	1	2	1	2	1	1	1	2	3	3	1	1
	Zobb Péter	2	3	3	3	2	1	3	3	3	1	2	1

Magántanulók: Bekić Sándor, Jänisch Béla Oszkár, Paál Zoltán, Véssey László.

Kimaradt: Anesini Emil, Péntek László.

Összesen: 49.

VII. osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. PRIVORSZKY ALAJOS.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Vegy- és ásványtan	Természettan	Mathematika	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Balog Lajos	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	1	1
	Baruch Nándor	3	3	3	3	3	2	2	3	3	1	2	1
	Bisi Gyula	1	4	3	4	3	3	4	3	3	2	1	1
	Bucsek Károly	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	1
5	Chilik Jenő	2	3	2	3	2	3	1	3	3	2	m	1
	Emmer József ftdjm.	2	3	3	3	2	2	2	2	2	3	1	2
	Fodor Ignác tdjm.	1	2	1	2	1	1	2	2	2	2	1	1
	Greibel Antal	2	4	4	4	3	3	4	4	3	3	1	2
	Huszka László	2	3	3	3	3	3	4	4	3	2	1	1
10	Klein Aladár tdjm.	1	3	2	3	1	2	2	2	2	2	m	1
	Klement Károly öszt. tdjm.	1	2	1	4	1	1	1	2	2	1	m	1
	Kovács György ism. ftdjm.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	2	1	2
	Križanec Kálmán	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Lovászy László	1	3	3	3	2	2	3	3	3	1	1	1
15	Lueff Ferenc ftdjm.	1	3	2	3	2	1	2	3	3	2	1	1
	Madéle János	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	m	1
	Nikić Tivadar	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3	m	1
	Pirkhoffer Gyula	2	3	2	3	3	3	4	3	3	2	1	1
	Pongrácz György ftdjm.	1	2	1	2	2	1	3	2	2	2	1	1
20	Rosenberg Géza	Vizsgálatlan maradt.											
	Schóber János	3	4	2	4	3	3	4	3	3	2	1	2
	Schulhof Ödön tdjm.	1	3	1	2	1	1	1	2	2	3	1	2
	Sebők Győző ftdjm.	2	3	3	3	1	1	1	2	3	2	1	2
	Steiner Jenő	1	4	3	4	3	3	3	3	3	2	3	1

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Vegy- és ásványtan	Természettan	Matematika	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
25 Szabó Pál	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	m	1
Szávits István tdjm.	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Széman Pál tdjm.	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Szűts Pál	2	4	3	3	2	2	2	3	2	1	1	2
Turcsán Ernő	1	2	3	2	1	2	2	3	2	2	1	1

Kimaradt: Armandola Benvenuto ism.

Magántanuló: Faludy Károly, Jarinay Arnold, Jänisch Béla, Lineberger József, Véssey László.

Vizsgálatlan maradt magántanuló: Bloss Ede.

Összesen: 36.

VIII. osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: BENDA JENŐ.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Matematika	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Philos. propaedeutika	Testgyakorlás	Magaviselet
	Blöckinger Lajos ftdjm. . .	1	3	2	1	1	2	3	3	2	2	1	1
	Blum Béla	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Blum Ignác	1	2	2	1	1	2	3	3	3	2	1	1
	Bognár László	1	3	3	3	2	2	3	2	1	3	2	1
5	Cortez Artur	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
	Flatt Ágoston	2	2	3	2	2	2	3	2	1	2	1	1
	Heffner Gyula tdjm. . . .	1	2	2	3	2	3	3	2	1	2	1	1
	Hirschkovitz Árpád	3	2	2	4	3	4	3	3	3	3	3	2
	Hofbauer Károly tdjm. . . .	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2	2	1
10	Kövesdy László tdjm. öszt. .	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1
	Kraemer Imre	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	2
	Kriegs-Au Nándor	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	1
	Machan Márk	2	3	1	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Marsovszky György . . .	2	3	2	4	3	4	3	3	3	3	2	2
15	Morschhauser Nándor tdjm. öszt.	1	2	2	3	1	2	2	1	1	1	2	1
	Möller Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Mudry Mihály tdjm. öszt. . .	1	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2	1
	Niemetz Sándor tdjm. . . .	1	2	2	3	1	3	3	3	3	3	1	1
	Novák Vilmos ftdjm. . . .	2	2	2	3	2	2	3	2	1	2	2	1
20	Oberhuber József	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	1
	Petrovits Szvetiszláv . . .	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Quittner Tivadar	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Rajki István	2	3	3	4	3	4	3	3	3	3	2	2
	Réti József	3	3	2	2	2	2	3	3	3	3	1	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Mathematika	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Philos. propaedeutika	Testgyakorlás	Magaviselet
25	Sebők Sándor	2	2	3	3	3	2	2	2	3	2	1	1
	Sipos Károly tdjm.	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	1
	Skoda Kamillo	1	3	2	3	2	2	3	2	3	3	1	1
	Szécsi Béla	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Theisz Zoltán	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
30	Tomaschoff Marcel tdjm. . .	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
	Ulrich Dezső	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Zsoldos László	1	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	2

Magántanuló: Jarinay Arnold.

Összesen: 33.

Rendkívüli tantárgyak.

A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Előmenetele
Latin nyelv.		
I. évfolyam.		
Alm Gyula . . .	V.	2
Hegedüs Péter .	„	4
Horváth László .	„	1
Martiny Miklós .	VI.	3
Nosz Gyula . . .	V.	1
Ramaseder Béla .	„	2
Takács István . .	„	2
Varga László . .	„	1
Weichherz József	„	1
II. évfolyam.		
Beke Ferenc . .	VI.	2
Cselle Lajos . .	„	2
Fuchs Ferenc . .	„	2
Gáspár Jenő . .	„	*
Hauser László . .	„	1
Nádai Jenő . . .	„	1
Opprecht József .	„	3
Ormai Jenő . . .	„	3
Poldrugáts Jenő .	VI.	1
Preysz Gusztáv .	„	3
Preysz Gyula . .	„	4
Reisner Oszkár .	„	1
Steinhausz Tibor .	„	2
Vámos Zsigmond	„	2
Weichherz Ferenc	„	2
III. évfolyam.		
Balog Lajos . .	VII.	4
Blum Ignác . . .	VIII.	2
Fodor Ignác . .	VII.	1
Klein Aladár . .	„	1
Klement Károly .	„	1
Pongrácz György	„	3
Schulhof Ödön .	„	2
Szabó Pál . . .	„	2
Szémann Pál . .	„	1
IV. évfolyam.		
Cortez Artúr . .	VIII.	2
Sipos Károly . .	„	3

* Vizsgálatlan maradt.

A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Előmenetele	A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Előmenetele
Egészségtan.					
Armandola Benvenuto	VII.	1	Blöckinger Lajos	VIII.	1
Balogh Lajos . .	„	1	Blum Béla . . .	„	1
Emmer József . .	„	1	Heffner Gyula . .	„	1
Greibel Antal . .	„	1	Hoffbauer Károly	„	1
5 Huszka László .	„	1	5 Kövesdy László .	„	1
Klein Aladár . .	„	1	Krämer Imre . .	„	1
Kovács György .	„	1	Kriegs-Au Nándor	„	1
Lovászy László .	„	1	Marsovszky György	„	1
Pirkhoffer Gyula .	„	1	Morschhauser Nándor	„	1
10 Rosenberg Géza .	„	1	10 Möller Károly . .	„	1
Schober János .	„	1	Novák Vilmos . .	„	1
Sebők György .	„	1	Quittner Tivadar .	„	1
Szávits István . .	„	1	Réti József . . .	„	1
Steiner Jenő . .	„	1	Sebők Sándor . .	„	1
15 Szüts Pál	„	1	15 Skoda Kamillo . .	„	1
Turcsán Ernő . .	„	1	Zsoldos László .	„	1
Véssey László . .	„	1			
Gyorsírás.					
Kezdők:			Szőke Pál . . .	IV. B)	2
			Braun Jenő . . .	V.	2
Burnáty István .	III. A)	1	20 Köhler Géza . .	„	2
Fenyvesi Zoltán .	„	2	Schwartz Gyula .	„	2
Horváth Béla . .	„	2	Horchler Henrik .	VI.	2
Merzlanovich János	„	3	Reisner Oszkár .	„	2
5 Oprecht Károly .	„	3			
Bán Lajos . . .	III. B)	2			
Stern László . .	„	2	Haladók:		
Ladányi Gyula .	IV. A)	1			
Murarik Kálmán .	„	2	Kirchmann Árpád	V.	2
10 Róna Ferenc . .	„	2	25 Nosz Gyula . . .	„	1
Tánczos Béla . .	„	1	Bisi Gyula . . .	VII.	1
Erdélyi Alajos . .	IV. B)	2	Fodor Ignác . .	„	1
Helmrich Antal .	„	3	Klein Aladár . .	„	1
Hochholtzer Rezső	„	2	Klement Károly .	„	1
15 Krausz Jenő . .	„	3	30 Szabó Pál . . .	„	1
Lukász Vilmos .	„	2	Sebők Győző . .	„	1
Szécsi József . .	„	3	Turcsán Ernő . .	„	1

A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Előmenetele	A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Előmenetele
Mintázás.					
Bászler Béla . . .	III.	2	20 Kovachich Jenő .	IV.	—
Borsos Béla . . .	„	2	Pásztory Jenő . .	„	2
Grabits Kornél . .	„	2	Posch József . . .	„	2
Nemetschek Béla .	„	2	Saile Károly . . .	„	2
5 Tiedemann Sándor	„	—	Seifert Gyula . .	„	2
Zecher László . .	„	2	25 Schnablegger Ferenc	„	2
Bodrogi Ernő . .	IV.	2	Schmidt Géza . .	„	2
Berger Ferenc . .	„	3	Tiszuczky Károly .	„	2
Beck Jenő	„	—	Kézdi Kovács Loránt	V.	2
10 Buchwald Lajos .	„	—	Som Imre	„	2
Anasini László . .	„	—	30 Vuics Fedor . . .	„	2
Cziegler László .	„	2	Berta Magó István	VI.	1
Frühauf István . .	„	2	Martini Miklós . .	„	1
Janik Ferenc . . .	„	2	Mettelka Oszkár .	„	1
15 Kálmán József . .	„	2	Seitz Kázmér . .	„	1
Kézdi Kovács Elemér	„	2	35 Vámos Zsigmond .	„	2
Kirschenbaum Béla	„	2	Huszka László . .	VII.	1
Mettelka Ernő . .	„	2	Bognár László . .	VIII.	1
Murarik Kálmán .	„	2	Novák Vilmos . .	„	1
Mű- és Szépírás.					
Horváth Béla . .	III. A)	2	Szlávik Tibor . .	III. B)	2
Aich Hubert . . .	III. B)	2	20 Teutsch Hermann .	„ „	2
Balog György . .	„ „	2	Cech József . . .	IV. A)	1
Bászler Béla . . .	„ „	1	Cziegler József . .	„ „	1
5 Beck Ferenc . . .	„ „	2	Friml Miklós . .	„ „	1
Bokody Gyula . .	„ „	2	Heiling Elemér .	„ „	1
Borsos Béla . . .	„ „	2	25 Janik Ferenc . . .	„ „	2
Eschenbach Ernő .	„ „	2	Novotny Gábor .	„ „	2
Farkas Imre . . .	„ „	1	Parakovics Ferenc	„ „	2
10 Fuchs György . .	„ „	1	Táncos Béla . . .	„ „	1
Grabits Kornél . .	„ „	2	Faragó János . .	IV. B)	1
Hankó Gyula . .	„ „	1	30 Kirchmann Árpád	V.	2
Jancsó Ferenc . .	„ „	2	Schwarz Gyula . .	„	1
Kirch Rudolf . .	„ „	2	Mettelka Oszkár .	VI.	1
15 Kuzmann Győző .	„ „	1	Ormai Jenő . . .	„	2
Mlaker György . .	„ „	2	Reisner Oszkár .	„	1
Nemetschek Béla .	„ „	2	35 Vámos Zsigmond	„	1
Schien Ferenc . .	„ „	1	Weichherz Ferenc	„	1

A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Előmenetele	A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Előmenetele

Műének.

	Árkay Bertalan .	I. A)	1	Schmid Mihály .	I. B)	1
	Berger József . .	„	2	Georgevics Miklós	II. A)	1
	Braun István . .	„	1	40 Háhn Ede . . .	„	2
	Dobrovszky János	„	1	Hegedűs Rezső .	„	1
5	Fehér Gyula . .	„	2	Horváth Tivadar .	„	1
	Fischer György .	„	1	Mannás István . .	„	1
	Hiesz János . . .	„	1	Meitner László . .	„	1
	Jakab Árpád . .	„	1	45 Schreyer Géza . .	„	1
	Kohn Endre . . .	„	1	Csima László . .	II. B)	1
10	Kovács Gusztáv .	„	1	Delkin Guidó . .	„	1
	Weisz Ödön . .	„	1	Filip Alfréd . . .	„	1
	Lang Félix . . .	„	1	Flory Ottó . . .	„	1
	Lédermájer György	„	1	50 Holló Aurél . . .	„	3
	Lózsi Károly . .	„	1	Kollár Sándor . .	„	1
15	Murárik Pál . .	„	1	Máder I. Miklós .	„	1
	Roxin János . .	„	1	Riesz Géza . . .	„	1
	Schumy Félix . .	„	1	Scharf Aladár . .	„	1
	Sebők József . .	„	1	55 Waller Richárd .	„	1
	Silbermann László	„	1	Weisz Oszkár . .	„	2
20	Wimmer Béla . .	„	2	Józsa György . .	III. A)	1
	Almási István . .	I. B)	1	Kidál Vilmos . .	„	2
	Csermák Károly .	„	1	Maschauser László	„	1
	Deák Ferenc . .	„	2	60 Lehel Andor . .	„	2
	Forster Károly . .	„	1	Bucz Béla . . .	III. B)	2
25	Gaál Ferenc . .	„	3	Kirch Rudolf .	„	2
	Georgevics Sándor	„	1	Schien Ferenc .	„	1
	Görbicz Gyula .	„	1	Szlávik Tibor . .	„	2
	Hronek József . .	„	1	65 Ladányi Imre . .	IV. A)	1
	Jakobi Lajos . . .	„	1	Murárik Kálmán .	„	1
30	Kalmár Nándor .	„	1	Schnablegger F. .	„	1
	Klinszky Gyula .	„	1	Aczél Frigyes . .	„	1
	Kövesi Imre . .	„	1	Flesch Ferenc .	„	1
	Kunz Ferenc . .	„	1	70 Hiesz Gyula Géza	„	1
	Mandelik Károly .	„	1	Szaile T. Károly .	„	1
35	Privorszky Károly	„	1	Táncos Béla . .	„	1
	Réthy Jenő . . .	„	1	Szauder Károly .	„	2
	Rosenberg Gusztáv	„	1			

A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Előmenetele	A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Előmenetele
Vegytani gyakorlatok.					
Alm Gyula . . .	V.	1	15 Morell László . .	V.	2
Cortez Alfréd . .	„	1	Nemetschek Nándor	„	1
Fejér Gyula . . .	„	1	Nosz Gyula . . .	„	1
Gillemot Ernő . .	„	1	Philipp Ferenc .	„	1
5 Hegedüs Péter	„	1	Ramaseder Béla .	„	1
Horváth Gyula .	„	1	20 Reisinger Károly .	„	2
Horváth László .	„	1	Smák István . .	„	2
Jilek Antal . . .	„	1	Soltész István . .	„	1
Kertész Árpád . .	„	1	Soulavy Károly .	„	2
10 Kirchmann Árpád	„	2	Takáts István . .	„	2
Križanec Károly .	„	2	25 Varga László . .	„	1
Langer Frigyes .	„	1	Vuits Fedor . . .	„	1
Máder László . .	„	2	Weichherz József	„	1
Max György . .	„	1	Wiegandt Károly .	„	1

Vívás.

A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Szorgalma	Osztályzata	A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Szorgalma	Osztályzata
A) csoport.							
Alsó osztályok.							
Kezdők:				Haladók:			
Cajner László .	III. A)	1	1	Novotny Gábor	IV. A)	2	1
Fenyvesi Zoltán	„	1	1	Vuksits Frigyes	„	2	2
Balogh György	III. B)	1	1	Bodroghy Lajos	IV. B)	2	1
Beck Ferenc .	„	1	2	Schmiedt Géza .	„	2	2
5 Búcz Béla . .	„	1	1				
Eich Hubert .	„	2	3				
Grabits Kornél	„	2	2				
Neuschloss Ernő	„	1	2				
Sitz Géza . .	„	2	2				
10 Sitz Károly . .	„	2	3				
Riedl Alfonz .	IV. A)	2	1				

A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Szorgalma	Osztályzata	A tanuló neve	Osztály, amelybe jár	Szorgalma	Osztályzata

B) csoport.

Felső osztályok.

Kezdők:				Haladók:			
Horchler Frigyes	VI.	1	1	Max György . .	V.	1	1
Paál Zoltán . .	„	1	1	Nosz Gyula . .	„	1	2
				Soltész István .	„	2	1
				Weichherz József	„	1	1
				5 Metelka Oszkár	VI.	1	1
				Weichherz Ferenc	„	1	1
				Balogh Lajos .	VII.	1	1
				Skoda Kamillo .	VIII.	1	1

X.

Statisztikai kimutatás.

1. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.

Osztály	Nyilvános tanulók											Magántanulók	
	Az iskolai év folyamán												
	Fölvétetett	magántanuló lett	önként kimaradt	tanács folytán távozott	kizáratott	betegség következtében meghalt	baleset következtében meghalt	Az osztályvizsgálatról elmaradt	Június, illetőleg május hóban osztályvizsgálatot tett	Pótló osztályvizsgálatot tett	Összesen osztályvizsgálatot tett	Fölvétetett	Osztályvizsgálatot tett
												fiú	fiú
I. A)	59	—	5	—	—	—	—	—	54	—	54	—	—
I. B)	58	1	1	1	—	—	—	—	55	—	55	1	2
I.	117	1	6	1	—	—	—	—	109	—	109	1	2
II. A)	44	3	1	—	—	—	—	—	40	—	40	—	3
II. B)	44	—	—	—	—	—	—	—	44	—	44	—	—
II.	88	3	1	—	—	—	—	—	84	—	84	—	3
III. A)	43	—	2	—	—	—	—	—	41	—	41	1	—
III. B)	47	—	2	—	—	—	—	—	45	—	45	—	—
III.	90	—	4	—	—	—	—	—	86	—	86	—	—
IV. A)	45	3	1	3	—	—	—	1	37	—	37	—	3
IV. B)	43	—	2	—	—	—	—	1	40	—	40	—	—
IV.	88	3	3		—	—	—	2	77	—	77	—	3
V.	41	—	2	—	—	—	—	—	39	—	39	4	3
VI.	45	—	—	2	—	—	—	1	42	—	42	4	4
VII.	30	—	1	—	—	—	—	1	28	—	28	6	5
VIII.	32	—	—	—	—	—	—	—	32	—	32	1	1
I—VIII.	531	7	17	6	—	—	—	4	497	—	497	17	21

2. A nyilvános és magántanulók megoszlása december hó 31-én kor szerint.

Osztály	A nyilvános és a magántanulók együttes létszáma dec. 31-én	A nyilvános és a magántanulók együttes létszámából dec. 31-én															
		9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
		évét már betöltötte															
I. A)	57	1	39	12	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
I. B)	57	1	38	15	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
I.	114	2	77	27	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
II. A)	43	—	2	28	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
II. B)	44	—	—	28	12	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
II.	87	—	2	56	22	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
III. A)	43	—	—	—	28	12	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
III. B)	47	—	—	1	31	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
III.	90	—	—	1	59	27	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
IV. A)	41	—	—	—	1	18	14	5	3	—	—	—	—	—	—	—	
IV. B)	43	—	—	—	1	21	14	3	2	1	1	—	—	—	—	—	
IV.	84	—	—	—	2	39	28	8	5	1	1	—	—	—	—	—	
V.	45	—	—	—	—	2	13	19	5	2	3	—	1	—	—	—	
VI.	46	—	—	—	—	—	3	21	17	4	1	—	—	—	—	—	
VII.	34	—	—	—	—	—	—	3	12	12	5	1	1	—	—	—	
VIII.	32	—	—	—	—	—	—	—	1	15	8	3	4	1	—	—	
I—VIII.	532	2	79	84	90	75	47	52	40	34	18	4	6	1	—	—	

3. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása honosság és szülőik (gyámjuk, illetőleg más törvényes gondviselőjük) állandó lakóhelye szerint.

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók összes száma	közül: magyar honos volt: magyarországi illetőségű	közül: magyar honos volt: horvát-szlavonországi illetőségű	közül: külföldi honos volt	száma, akiknek szülője (gyámja, illetőleg más törvényes gondviselője) állandóan lakott: ugyanazon: községben (az iskola székhelyén)	ugyanazon: vármegye más községében	a magyar anyaország más törvényhatóságában	Horvát-Szlavonországokban	külföldön, még pedig: Ausztriában	Romániában	egyéb külföldön
I. A)	54	54	—	—	48	5	1	—	—	—	—
I. B)	57	55	—	2	52	—	5	—	—	—	—
I.	111	109	—	2	100	5	6	—	—	—	—
II. A)	43	43	—	—	39	2	2	—	—	—	—
II. B)	44	42	1	1	35	1	6	1	—	1	—
II.	87	85	1	1	74	3	8	1	—	1	—
III. A)	41	41	—	—	38	3	—	—	—	—	—
III. B)	45	43	—	2	43	1	1	—	—	—	—
III.	86	84	—	2	81	4	1	—	—	—	—
IV. A)	40	40	—	—	40	—	—	—	—	—	—
IV. B)	40	39	1	—	35	2	2	1	—	—	—
IV.	80	79	1	—	75	2	2	1	—	—	—
V.	42	42	—	—	38	1	3	—	—	—	—
VI.	46	41	—	5	38	4	4	—	—	—	—
VII.	33	32	1	—	25	3	4	1	—	—	—
VIII.	33	32	—	1	31	—	2	—	—	—	—
I–VIII.	518	504	3	11	462	22	30	3	—	1	—

4. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett tanulók összes száma	Az osztályvizsgálatot tett tanulók közül: vallású: latin	görög	örmény	szertart. r. kath.	református	ágostai h. ev.	görög keleti	unitárius	izraelita	baptista		Az osztályvizsgálatot tett tanulók közül: anyanyelvű: magyar	német	tót	oláh	ruthén	horvát	szerb	olasz	lengyel	összesen nem magyar	Az: csak magyarul tudott	más nyelven is tudott
I. A)	54	30	—	—	4	5	1	—	14	—	—	—	51	3	—	—	—	—	—	—	—	3	40	11
I. B)	57	31	—	—	6	8	1	—	11	—	—	—	56	1	—	—	—	—	—	—	—	1	31	25
I.	111	61	—	—	10	13	2	—	25	—	—	—	107	4	—	—	—	—	—	—	—	4	71	36
II. A)	43	28	—	—	1	7	—	—	7	—	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	15
II. B)	44	29	—	—	—	10	—	—	5	—	—	—	39	2	—	1	—	1	—	1	—	5	11	28
II.	87	57	—	—	1	17	—	—	12	—	—	—	82	2	—	1	—	1	—	1	—	5	39	43
III. A)	41	30	—	—	2	3	—	—	6	—	—	—	38	2	—	—	—	1	—	—	—	3	17	21
III. B)	45	29	—	—	4	4	1	—	7	—	—	—	43	2	—	—	—	—	—	—	—	2	30	13
III.	86	59	—	—	6	7	1	—	13	—	—	—	81	4	—	—	—	1	—	—	—	5	47	34
IV. A)	40	28	—	—	5	2	—	—	5	—	—	—	35	4	1	—	—	—	—	—	—	5	16	19
IV. B)	40	24	1	—	2	5	—	—	8	—	—	—	34	5	—	—	—	1	—	—	—	6	17	17
IV.	80	52	1	—	7	7	—	—	13	—	—	—	69	9	1	—	—	1	—	—	—	11	33	36
V.	42	32	—	—	3	3	1	—	3	—	—	—	41	1	—	—	—	—	—	—	—	1	18	23
VI.	46	34	—	—	3	4	1	—	4	—	—	—	42	3	—	—	—	—	1	—	—	4	19	23
VII.	33	18	1	—	2	2	—	2	8	—	—	—	29	2	—	—	—	1	1	—	—	4	19	10
VIII.	33	22	—	—	1	2	1	—	7	—	—	—	31	1	—	—	—	—	1	—	—	2	16	15
I—VIII.	518	335	2	—	33	55	6	2	85	—	—	—	482	26	1	1	—	4	3	1	—	36	262	220

megoszlása vallás, anyanyelv és nyelvismeret szerint.

osztályvizsgálatot tett magyar anyanyelvű tanulók közül								Az osztályvizsgálatot tett nem magyar anyanyelvű tanulók közül								Az osztályvizsgálatot tett								
németül	tótul	oláhul	ruthénul	horvátul	szerbül	olaszul	egyéb hazai nyelven	csak anyanyelvén	más nyelven is	csak németül	csak tótul	csak oláhul	csak ruthénul	csak horvátul	csak szerbül	csak olaszul	csak egyéb hazai nyelven	német	tót	oláh	ruthén	horvát	szerb	olasz	lengyel		összes nem magyar
is tudott								tudott		tudott								anyanyelvű tanulók közül magyarul is tudott									
10	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3
23	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
33	1	—	—	—	—	2	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4
13	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	—	—	—	2	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—	5
41	1	—	—	3	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—	5
21	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	3
13	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
34	1	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	5
19	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	5
16	—	—	—	2	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—	6
35	—	—	—	2	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	—	—	1	—	—	—	—	11
23	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
22	—	1	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	4
9	1	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	4
15	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2
212	5	4	—	6	—	2	1	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	26	1	1	—	4	3	1	—	—	—	36

Osztály	5. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása szülőik													
	Nagybirtokos, nagybérlő (1000 kat. holdnál nagyobb birtokkal, ill. bérlettel)	Középbirtokos, középbérlő (100—1000 kat. holdnyi birtokkal ill. bérlettel)	Kisbirtokos, kisbérlő (100 kat. holdnál kisebb birtokkal ill. bérlettel)	Kisbirtokos-napszámos (kisbérlő-napszámos)	Egyéb őstermelő (feles, majoros, kertész, halász)	Gazdasági tisztviselő	Egyéb gazdasági segédszemély (földmüves-napszámos, gazdasági cseléd)	Nagyiparos, bányanagyvállalkozó	Kisiparos, bányakisvállalkozó	Ipari v. bányászati tisztviselő	Egyéb ipari v. bányászati segédszemély (előmunkás, segéd, munkás stb.)	Nagykereskedő, nagyvállalkozó	Kiskereskedő, kisvállalkozó	Kereskedelmi vagy közlekedési tisztviselő
I. A)	—	—	1	—	—	—	1	3	6	4	7	—	3	1
I. B)	1	—	—	—	—	—	—	2	4	2	7	—	4	4
I.	1	—	1	—	—	—	1	5	10	6	14	—	7	5
II. A)	—	—	—	—	—	—	—	1	7	4	3	1	2	7
II. B)	1	—	—	—	—	—	—	—	3	18	2	3	3	—
II.	1	—	—	—	—	—	—	1	10	22	5	4	5	7
III. A)	—	—	1	—	—	—	—	—	7	1	6	1	6	2
III. B)	—	—	—	—	—	1	—	2	3	5	5	—	4	4
III.	—	—	1	—	—	1	—	2	10	6	11	1	10	6
IV. A)	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	2	—	5	1
IV. B)	—	1	—	—	—	—	—	1	6	—	3	—	3	8
IV.	—	1	—	—	—	—	—	1	9	3	5	—	8	9
V.	—	1	—	—	—	—	—	1	—	6	2	—	2	8
VI.	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	4	1	1	12
VII.	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	1	—	1	10
VIII.	—	—	1	—	—	—	—	1	3	3	2	—	2	5
I—VIII.	2	2	3	—	—	3	1	11	50	49	44	6	36	62

(gyámjuk, illetőleg más törvényes gondviselőjük) foglalkozása (társadalmi állása) szerint.

Egyéb keresk. v. közlek. segédszemély (altiszt, segéd, szolga)	Köztisztviselő (a papok, tanárok és tanítók kivételével) közhivatalban alkalmazott díjnok	Pap	Tanár, tanító	Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész stb.) ilyeneknél alkalmazott segéd, írnok stb.	Közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	Katonatiszt, (honvédtiszt, csendőrtiszt)	Katona-altiszt, (honvéd-altiszt, csendőr-altiszt)	Különböző vagy közelebbről meg nem nevezett foglalkozási ágakban dolgozó napszámos	Tőkés, járadékos, háztulajdonos	Nyugdíjas tisztviselő, v. az értelmiség körébe számítható egyéb nyugdíjas	Nyugdíjas altiszt, szolga v. munkás	Magánzó, eltartásos	Egyéb vagy ismeretlen foglalkozású	Árvaházi, szeretetházi tanulók	Mindössze
5	4	—	1	5	8	2	—	—	1	—	—	2	—	—	54
6	13	—	5	3	1	1	—	—	—	3	—	1	—	—	57
11	17	—	6	8	9	3	—	—	1	3	—	3	—	—	111
2	6	—	1	2	2	1	1	—	—	—	1	2	—	—	43
—	3	—	3	—	2	3	—	—	1	2	—	—	—	—	44
2	9	—	4	2	4	4	1	—	1	2	1	2	—	—	87
4	4	—	—	2	1	2	—	1	—	—	—	2	—	1	41
—	8	—	2	—	2	1	—	2	—	1	—	1	—	4	45
4	12	—	2	2	3	3	—	3	—	1	—	3	—	5	86
1	5	—	2	2	1	2	1	—	—	3	4	4	1	—	40
2	3	—	1	2	—	1	—	1	3	—	2	3	—	—	40
3	8	—	3	4	1	3	1	1	3	3	6	7	1	—	80
3	4	—	2	3	1	1	—	—	1	5	—	2	—	—	42
1	5	—	3	3	—	2	—	—	—	3	1	2	—	—	46
—	2	—	—	3	—	2	—	—	—	1	—	8	—	—	33
3	2	—	2	1	—	2	—	—	—	2	1	3	—	—	33
27	59	—	22	26	18	20	2	4	6	20	9	30	1	5	518

Osztály	6. Az osztályvizsgálatot tett tanulók előmenetele.							7. A nyilvános tanulók magaviselete.			
	Az osztályvizsgálatot tett							Hány tanuló kapott			
	nyilvános és magántanulók							jó	szabályszerű	kevésbbé szabályszerű	rossz
	összes száma	közül						jegyet			
		minden			egy	két	több				
		rendes tantárgyból									
		jeles	legalább jó	legalább elégséges	elégtelen						
		osztályzatot kapott									
I. A)	54	1	9	30	4	4	6	44	10	—	—
I. B)	57	2	9	33	4	3	6	36	18	1	—
I.	111	3	18	63	8	7	12	80	28	1	—
II. A)	43	1	10	25	2	2	3	19	20	1	—
II. B)	44	3	10	23	6	—	2	30	12	2	—
II.	87	4	20	48	8	2	5	49	32	3	—
III. A)	41	—	5	24	5	4	3	28	13	—	—
III B)	45	1	4	33	2	1	4	33	11	1	—
III.	86	1	9	57	7	5	7	61	24	1	—
IV. A)	40	2	5	28	3	—	2	34	3	—	—
IV. B)	40	1	2	28	7	2	—	34	6	—	—
IV.	80	3	7	56	10	2	2	68	9	—	—
V.	42	2	10	22	3	1	4	36	3	—	—
VI.	46	—	8	28	4	3	3	24	18	—	—
VII.	33	—	5	14	5	5	4	21	7	—	—
VIII.	33	2	5	21	2	3	—	22	10	—	—
I—VIII.	518	15	82	309	47	28	37	361	131	5	—

XI.

Jelentés az érettségi vizsgálatokról.

Az 1911/2. tanévi rendes írásbeli érettségi vizsgálatokat május 13., 14. és 15-án tartottuk. A rendes szóbeli érettségi vizsgálatokon június 4., 5. és 7. napján *Dr. Erődi Béla* udv. tanácsos, tank. kir. főigazgató elnökölt, mint a nm. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr által kiküldött elnök.

A tankerületi kir. főigazgató a következő írásbeli tételeket tűzte ki:

1. *A magyar nyelvből*: Bánkbán és Iréne tragikuma.

2. *A német nyelvből*: Wie sühnt Goethe's „Iphigenie die Schuld ihres Hauses?" (Szabad tétel). Görögök és rómaiak. (Fordítás).

3. *A mennyiségtanból.* *a*) Algebrából: Valamely bank egy 24.000 K évi tiszta nyereséget jövedelmező vállalatot megvesz egy 60 évre terjedő, félévenkint esedékes járadékkal.

Mekkora egy járadékrészlet, ha a bank úgy a jövedelemnek megfelelő tőke, mint a járadék kiszámításánál évi 6%-os kamatot számít, az első részlet pedig a vétel napjával kezdődő félév végén esedékes?

b) Geometriából: Egy 3·25 dm. sugarú üveggömbnek készíttetünk körtefából egy egyenes hengeralakú alját, mely fölül annyira ki van vájva, hogy a gömbnek egy része az aljjal érintkezzék; a henger oldalfelületét határoló kör ráesik a gömb egy körére.

Számítsák ki e két test együttes súlyát, ha a henger alapkörének sugara 2·45 dm., a henger palástjának magassága 3·58 dm.; az üveg fajsúlya 2·475, a körtefáé pedtg 0·661.

Kimutatás azokról a tanulókról, akik az 1911/2. tanév végén az érettségi vizsgálatot sikeresen kiállották.

	A tanuló neve	Születésének helye és éve	A vizsgálatnál nyert osztályzat fokozata	Melyik pályára készül?
	Blöckinger Lajos . .	Székesfehérvár 1893.	jól megfelelt	jogi
	Blum Ignác	Pécs 1892.	megfelelt	állatorvosi
	Bognár László . . .	Taksony 1893.	„	festőműv.
	Cortez Artur	Kassa 1894.	jelesen megf.	gép. mérn.
5	Flatt Ágoston	Székesfehérvár 1894.	megfelelt	építészi
	Heffner Gyula	Szabadka 1892.	„	mérnöki
	Hofbauer Károly . .	Budapest, 1894.	jól megfelelt	rajztanári
	Kövesdy László . . .	„ 1894.	„ „	építészi
	Kriegs-Au Nándor . .	„ 1893.	megfelelt	hivatalnoki
10	Morschhauser Nándor	Bécs 1893.	jól megfelelt	mérnöki
	Möller Károly	Hédervár 1894.	jelesen megf.	építészi
	Mudry Mihály	Budapest, 1891.	jól megfelelt	gép. mérn.
	Niemetz Sándor . . .	Sopron 1892.	megfelelt	keresked.
	Novák Vilmos	Budapest, 1894.	jól megfelelt	rajztanári
15	Petrovits Szvetiszláv .	„ 1894.	megfelelt	keresked.
	Quittner Tivadar . .	Brassó 1893.	jelesen megf.	gép. mérn.
	Réti József	Bécs 1894.	megfelelt	vegyészi
	Sebők Sándor	Budapest, 1894.	„	jogi
	Sipos Károly	„ 1894.	„	jogi
20	Skoda Kamillo . . .	Kolozsvár 1894.	„	katonai
	Tomaschoff Marcel .	Liptónagyolaszi 1895.	jelesen megf.	orvosi
	Ulrich Dezső	Budapest, 1893.	megfelelt	keresked.
	Zsoldos László . . .	„ 1894.	jól megfelelt	gép. mérn.
	Ismétlők:			
	Ambrosich Aladár . .	Budapest, 1891.	megfelelt	hivatalnoki
	Hochholczer Árpád .	„ 1893.	„	hivatalnoki
	Magántanuló:			
	Jarinay Arnold . . .	Craiova 1892.	megfelelt	mérnöki

Az érettségi vizsgálatot tett ifjak pályaválasztása

tanári	papi	jogi	orvosi	gépészmérnöki	vegyészi és gyógyszerészi	gazdasági	kulturmérnöki	erdészeti	kereskedői	alsóbb hivatalnoki	katonai	művészeti	építészeti	állatorvosi
pályára készül														
2	—	3	1	4	1	—	3	—	3	3	1	1	3	1

Statisztikai kimutatás az érettségi vizsgálatokról.

A vizsgálat ideje	Teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett: először	Teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett: ismétlő	Javító	Kiegészítő	Összesen	Az írásbeli vizsg. megakadt	Visszalépett	Szóbeli vizsg. bocsáttatott	Összesen	A szóbeli előtt visszalépett	A szóbeli vizsgálaton megfelelt: A teljes vizsgálatot tevők közül: jelesen	jól	elégségesen	A javítók közül: jelesen	jól	elégségesen	A kiegészítők közül: jelesen	jól	elégségesen	Érettnek nyilvánítatott	Elégtelen szóbeli feleletek alapján vizsgálatra utasíttatott: javító	ismétlő	Az 1883. évi XXX. t.-c. 27. §-ának értelmében véglegesen visszavettetett
1912 június	28	2	—	—	30	1	—	29	30	—	4	7	15	—	—	—	—	—	—	26	3	—	—

XII.

Adatok az intézet 1911—1912. tanévi történetéhez.

A tanulók fölvétele 1911. június 30-án és július 1-én, továbbá az 1911. augusztus 31-én tartott javító vizsgálatok után folytatólag szeptember hó 1-ső és 2-ik napjain történt.

A folyó tanévet szeptember 11-én ünnepélyes „Veni Sancte“ után nyitottuk meg.

A mult tanév végén beiratkozott 199 tanuló. A szeptember havi beiratások után, hozzászámítva az év folyamán belépetteket is, a rendes tanulók száma 527-re emelkedett. A magántanulók száma 21 volt. Így az összes tanulói létszám a jelen tanévben 548 (mult tanévben 493).

A rendes tanulók közül egy-egy osztályra átlag 44 tanuló esett. Legtöbb tanulója (59) a két első, legkevesebb (33) a VIII. osztálynak volt.

Párhuzamos osztályok az I., II., III. és a IV. voltak, így az osztályok száma most 12-őt tett ki. Ezek közül 10 osztály az eredetileg 6 osztályra tervezett épületben volt elhelyezve, a III. A) és III. B) osztályok egy az intézettől elég távol eső bérházban. A megelőző években az iskolaépületet illetőleg felpanaszolt bajainkat kénytelenek vagyunk újból fölemlíteni annál is inkább, mert azok az idén is megmaradtak, sőt még a kitelepítéssel föl is szaporodtak. Keservesen éreztük a fizikai s természetrajzi előadóterem hiányát. Könyvtárunk a fűtetlen nagyteremben télen át úgyszólván hasznavehetetlen. Nincs elegendő szertárhelyiségünk, szűk emeleti tanári szobánkban óraközökben a szó igazi értelmében szorongunk s megfelelő helyiség híján itt kell fogadnunk a szülőket is. Tornatermünk higiéniai

tekintetben egyenesen siralmasnak nevezhető. Már több ízben kimutattuk, hogy ez a félig pinceszerű helyiség az 1892. évi 6125. sz. miniszteri rendeletben tornacsarnokok számára előírt 240 négyzetméter helyett összesen csak 96 négyzetméter belső területtel bír, ami nyilvánvalóan elégtelen. A szellőztetés nehézsége még növeli a bajt. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy ilyen elhelyezésű és kis méretű tornaterem a tanulók egészséges testi fejlődésének nagy érdekeit nem szolgálja, sőt veszélyezteti. Tornaudvar nincs.

Az itt említett bajok most már valóban égető szükséggé teszik az épületnek oly sokszor kérelmezett kibővítését.

Őszinte örömmel és igaz köszönettel jelentem, hogy a tek. székesfővárosi Tanács a folyó tanévben a már annyira szükségessé vált középponti fűtéssel, továbbá ismét 90 db új paddal látta el az osztályokat. Talán remélhetjük, hogy ezen — általam már évek óta sürgetett és oly annyira szükséges — pótlások kellő folytatásra fognak találni.

*

A tanév ünnepélyes berekesztése június 29-én történt. A „Te Deum" után az intézet ifjúsága a díszteremben gyülekezett, ahol az igazgató atyai tanácsokat adott a tanulóknak a szünidőre és elbúcsúzott — az intézet nevében — az érettségit tett ifjaktól. — A tanulók nevében *Möller Károly* érettségit tett tanuló mondott köszönetet a tanári testületnek.

Ugyanez alkalommal osztottuk ki a lövésversenyben, a tornaversenyben, valamint az önképzőköri pályázatokban győztesek díjain s jutalmain kívül azokat a jutalomkönyveket is, amelyeket Tisza testvérek könyvkereskedő cég ajándékoztak. A tanári kar a könyvekkel Horchler Henrik VI., Eisensehr József IV. A) és Szalóki Zoltán II. B) osztályú tanulókat tüntette ki.

Kameniczky Miklós három év előtt iskolánk tanára, jelenleg eperjesi kir. kath. főgimnáziumi tanár, melegen érdeklődvén egykori tanítványai iránt újból egy drb tízkoronás aranyat küldött a matematikában közülök legjobb előmenetelt tanúsítónak jutalmazására. A díjat *Kertész Árpád* V. o. tanuló kapta.

Dr. Koch Nándor a megelőző tanévben iskolánk tanára, jelenleg budapesti VII. k. (külső) főgimnáziumi tanár egy drb tízkoronás aranyat küldött a II. B) osztály azon tanulójának jutalmazására,

aki a természetrajzban legjobb előmenetelt tanusított. Volt osztályfőnökének díját *Kviatkovszky Vilmos* II. B) oszt. tanuló nyerte meg.

Fogadják az ajándékozók az intézet őszinte köszönetét.

*

Abban a meggyőződésben, hogy az értelemfejlesztés mellett a jellem megerősítése s a kedélyélet mélyítése szintén elsőrangú feladatunk, kiváló gondot fordítottunk a tanulók valláserkölcsi nevelésére.

A tanulók vallásbeli kötelességeiknek pontosan eleget tettek. Minden hitfelekezet tanulója saját hittanárától nyert oktatást és ezek vezetése alatt vettek részt az isteni tiszteletben.

A római katholikus tanulók vasárnaponkint szentbeszédet hallgattak s a húsvéti ünnepeket megelőző három napon át — *Bajthay Péter* hittanár vezetése alatt — lelki gyakorlatokat tartottak.

Az intézet igazgatója ez alkalommal sem mulaszthatja el amaz óhajának kifejezést adni, vajha az összes felekezetek tanulói egy és ugyanazon időben, délelőtt, nyernének saját hittanáraiktól oktatást. Ilyképen a növendékeknek hetenkint két délutánját mentenők meg és az üresen hagyott, leggyakrabban tétlenül töltött délutáni órákat is jobban kihasználhatnák a tanulók.

A VIII. oszt. róm. katholikus vallású tanulók hittani vizsgálatán, május 6-án *Dr. Robitsek Ferenc* c. kanonok elnökölt, mint érseki biztos; az I—VII. oszt. tanulók hittan vizsgálata június 14-én volt. A többi felekezet hitoktatói vizsgálataikat — hitközségeik kiküldött elnökeinek vezetésével — június hó első hetében tartották.

Az 1911/2. tanévi írásbeli érettségi vizsgálatokat május 12., 13. és 14-én tartottuk meg. A rendes szóbeli érettségi vizsgálatokon, június hó 4—7. napjain *Dr. Erődi Béla*, udv. tanácsos, tanker. kir. főigazgató elnökölt. — Az érettségi vizsgálatok eredményeit a táblázatos kimutatás tünteti fel.

A nyilvános vizsgálatokat a VIII. osztály tanulóival május hó 6—10., a többi osztályokkal június hó 14—22. napjain tartottuk meg. A rendes magánvizsgálatok ideje május 30., 31. és június 1-én volt. — Az ifjúság tanulmányi előmenetelét a statisztikai táblázatok tüntetik fel.

A tanulóknak egészségi állapota aránylag kedvező volt. A családokban előfordult ragályos betegség miatt csak kevés tanuló tiltatott el az iskola látogatásától.

Az iskola a tanulók általános műveltségét mennél sokoldalúbbá törekszik tenni a rendkívüli tárgyak által is, amelyeknek tanítása szakavatott kezekben van. A növendékek latin nyelvet, egészségtant, mintázást, műéneket, gyorsírást, szépírást és műírást tanulhattak, és részt vehettek a vegytani gyakorlatokban. *Mindezeknek tanítása intézetünkben díjmentes.* Volt önképzőkör, amelyben a körnek tanárvezetője a különböző tehetségeket nagy gonddal fejlesztette, s a tagok nemcsak a szépirodalom és egyes szaktárgyaik körében, hanem a rajz, festészet és zene terén is szép eredményeket mutattak fel.

Az *Uránia* magyar tudományos szinházba a tanulókat három ízben vezette a tanári kar. — Szép számmal látogatták az intézet növendékei a népszerű filharmonikus hangversenyeket is.

A főváros környékén tett tanulmányi kirándulásokra *Dr. Cserey Adolf*, *Németh József*, *Hennyey Emil*, *Orbán Gyula*, *Sulyok János* és *Sarbó Vilmos* tanárok vezették a tanulókat. Ezekről részletesebben Értesítőnk más helyén adunk számot.

Tavalyi országos tanulmányi kirándulásunkról Értesítőnk külön cikkben közöl részletes ismertetést. Az idén az Aldunára terveztünk kirándulást, 40 tanulóval *Németh József*, *Dr. Koczogh András* és *Orbán Gyula* tanárok vezetése alatt, akik június 24-én indultak 5 napi kirándulásukra. Útirányuk: Szabadka, Belgrád, Orsova, Temesvár, Szeged, Kecskemét.

Ezt a tanulmányutat is, most már a negyediket *Németh József* tanár készítette elő s ez előkészületben az illetékes tényezők oly szíves jóindulattal támogatták, hogy az intézet nekik ez úton is hálás köszönetét fejezi ki.

Itt mondunk hálás köszönetet *Dr. Árkay Sándor* műépitész úrnak, aki 50 koronát adott egyik jó magaviseletű és előmenetelű szegény tanulónknak, hogy e kiránduláson részt vehessen.

*

A tanév folyamán megtartottuk nemzeti gyász- és örömünnepeinket. Boldogult emlékű Erzsébet királyné halálának évfordulóján, szept. 10-én gyászünnepélyt rendeztünk. — Ő Felségének, apostoli királyunknak nevenapját, okt. 4-ikét hálaadó istenitisztelettel ültük meg. — Október 6-án az aradi vértanúk emléknapján gyászmisét hallgattunk. — Erzsébet-napján, november 19-én gyászmisén vettünk részt. — Március 15-én a Révai-önképzőkör tartott iskolai ünnepélyt. — Május 18-án az önképzőkörben a békenap fontosságát méltattuk. — Június 8-án a koronázás évfordulóját hálaadó isteni tisztelettel és iskolai ünnepéllyel ültük meg.

*

A nm. Vallás- és Közokt. miniszteriumnak rendelete alapján a katonai kiképzés e tanévben is tovább folyt. A tanítást *Pogány Géza* honvédszázados vezetése alatt *Kottra Béla* honvédfőhadnagy és az intézet tornatanára végezték s valóban szép sikert értek el, mint azt a külön jelentés feltünteti. — E tanévben — szolgálati okokból — meg kellett válnia az intézetnek *Milesz István* honvédfőhadnagytól, távozását őszinte sajnálattal vesszük tudomásul.

Hálás köszönettel adózunk mindazoknak, akik az eredmény elérését áldozatkészségükkel és az ügy felkarolásával lehetővé tették, elsősorban a nm. *Honvédelmi Miniszter Úrnak* és *Szemere Miklós* csász. és kir. kamarás úrnak.

Valahányszor az ifjúság együttesen, vagy csak részben is az intézetben vagy azon kívül megjelent, az mindenkor a tanári kar gondos felügyelete alatt történt.

*

Dr. Erődi Béla udvari tanácsos, tankerületi kir. főigazgató, intézetünket több ízben meglátogatta. Tüzetesen megvizsgálta az intézet szellemi és anyagi ügyeit, és nagy figyelemmel kisérte a tanulók haladását és tapasztalatait az 1912. év ápr. 30-án tartott értekezleten közölte.

*

Novotny S. Alfonz, az Orsz. Közokt. Tanács tagja április hóban tette meg szakértői látogatását; jelen volt minden egyes osztályban a modern és a latin nyelvek óráin.

A f. tanévben gyakorlótanárok gyanánt intézetünknél *Natz Ferenc* és *Sarbó Vilmos* okleveles tanárjelöltek voltak alkalmazva.

*

A nm. Honvédelmi Miniszteriumnak 9712/1911. eln. számú rendeletével beosztást nyertek iskolánkhoz *Kiss Béla* honvédszázados, *Balás Béla, Mennich Zoltán* és *Vámos Gyula* honvédfőhadnagyok, akik az ábrázoló mértani és szabadkézi rajzi, illetőleg német és francia nyelvi és irodalomtörténeti, továbbá a történelem-földrajzi szakmában akarván magukat kiképezni, az előadásokat állandóan látogatták, s a vezető szakosztályban több tanár jelenlétében felváltva tanítottak is.

A tiszttanár-képzés vezetését a jelen tanévben *Burza Károly* vezérkari őrnagy vette át. Több ízben volt alkalmunk tapasztalni meleg érdeklődését a tiszttanárjelöltek és a kiképzés nemes intézménye iránt s meg vagyunk győződve, hogy e vezetés szakavatott és lelkes kezekbe került.

*

A tanári kart érintő intézkedések egyébiránt az intézethez érkezett hivatalos iratok közt foglaltatnak, amelyek közül megemlítjük a következőket:

A nm. m. kir. *Honvédelmi Minisztérium* az igazgatóságnak és a tanári karnak őszinte köszönetét fejezi ki az ifjúsági katonás nevelés iránt tanusított meleg érdeklődéséért. (82.876/1911. sz. r.)

Dr. Cserey Adolf VII. ker. (külső) áll. főgimnáziumi r. tanár saját kérelmére ide áthelyeztetik. (Vall. és Közokt. Min. 81.667/911 sz. r.)

Homonnai Imre okl. tanár az 1911/2. tanév folyamára helyettes tanárul alkalmaztatik. (Vall. és Közokt. Min. 92.655/911. sz. r.)

Gedeon Gyula okl. tanár az 1911/2. tanévre helyettes tanárul alkalmaztatik. (Vall. és Közokt. Min. 92.654/1911. sz. r.)

Orbán Gyula ungvári kir. kath. főgimnáziumi r. tanár saját kérelmére ide áthelyeztetik. (Vall. és Közokt. Min. 109.090/911 sz. r.)

Hager Emil szegedi áll. főreáliskolai r. tanár saját kérelmére ide áthelyeztetik. (Vall. és Közokt. Min. 106.651/911. sz. r.)

A dresdeni nemzetközi hygiene kiállítás magy. kir. kormánybiztosa tudatja, hogy az intézet az iskola egészségügyi kiállításáért „díszoklevelet" kapott. (1911. nov. 28.)

Novotny S. Alfonz a premontrei k. rend tanárképző intézetének kormányzója, mint az Orsz. Közokt. Tanács tagja, a modern nyelvek tanításának és a latin nyelvi tanfolyam megfigyelésére kiküldetik. (Vall. és Közokt. Min. 847/1912. eln. sz. r.)

Homonnai Imre helyettes tanár a IX. fizetési oszt. 2-ik fokozatába rendes tanárnak kineveztetik. (Vall. és Közokt. Min. 28.991/1912. sz. rend.)

Vall. és Közokt. Miniszterium 5267/1910. eln. sz. rendeletével szaktanulmányozásra kiküldi *Dr. Szekeres Kálmán* igazgatót a rózsahegyi r. k. főgimnáziumhoz; *Dr. Hankó Vilmos* c. igazgatót a győri áll. főreáliskolához.

Paszlavszky József r. tanárnak, c. igazgatónak nyugdíjaztatása alkalmából Ő Felsége 1912. jan. 25-én kelt legfelsőbb elhatározásával a „Ferenc József-rend" lovagkeresztjét adományozni méltóztatott. (Vall. és Közokt. Min. 107.103/1911. és 988/1911. eln. sz.) E legmagasabb kitüntetés kiváló tanárt, a tanulóknak őszinte barátját és nagyrabecsült kartársunkat érte. Érdemeit az Értesítő elején méltatjuk.

Vall. és Közokt. Miniszterium 51.773/1911. sz. r. megbízza *Dr. Szekeres Kálmán* igazgatót, a kecskeméti áll. főreáliskolánál a f. tanévben tartandó szóbeli érettségi vizsgálaton való elnökléssel.

A szeptemberi és decemberi pótló- és javító érettségi vizsgálatok az 1912/13. tanévben a budapesti II. ker. állami főreáliskolában tartatnak. (Tanker. kir. Főigazgatóság 3386/1912. sz.)

Az intézettől megvált *Frank János* és *Dr. Koch Nándor* tanárokban az intézet kötelességhű és lelkiismeretes tanárokat, a tanári testület önzetlen jóbarátokat vesztett. Fogadják intézetünk volt tanárai az itt teljesített kitünő tanári szolgálataikért ez úton is őszinte köszönetünket.

*

A székesfővárosi Tanács e reáliskolának összes anyagi szükségletéről a lefolyt tanévben is a legnagyobb készséggel gondoskodott. Fogadja Budapest székesfőváros közönsége, valamint a székesfővárosi Tanács áldozatkészségeért ezen a helyen is az intézet őszinte köszönetét.

A középeurópai egységes idő meghatározásához szükséges észleleteket a székesfővárosi Tanács megbízásából intézetünk műszereivel Szűcs Ernő tanár végzi. A középeurópai delet az iskola keleti erkélyéről mindennap lövéssel jelzik.

XIII.

Tájékoztatás a jövő tanévről.

Az 1912—1913-iki tanévre a tanulók fölvétele és beírása f. é. július 1-én és 2-án d. e. 8 órától 12 óráig és a Középisk. Rdts 2. §-a szerint folytatólag f. é. szeptember 2. és 3-án d. e. 8 órától 12 óráig történik (II. kerület, Toldy-Ferenc-utca 9. szám alatt.). Ezen túl egy hétig csakis a késedelmöket szigorúan igazoló tanulókat veheti fel az igazgató. A még később vagy a tanév folyamán jelentkezők fölvételét az igazgatóság útján benyújtott folyamodványra a tankerületi főigazgató engedheti meg. (1894. évi 50.668. sz. miniszteri rendelet.)

Azoknak, akik a tanév első hónapja után lépnek be az intézetbe, az addig végzett tananyagból vizsgálatot kell kiállaniok. (Középisk. Rdts. 2. §-a).

A reáliskola első osztályába csak oly növendékeket vehetünk fel, akik életük kilencedik évét már betöltötték és vagy arról, hogy a népiskola négy első osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy fölvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mérvű képzettséggel bírnak (1883: XXX. t.-c. 10. §-a.) A belépő tanuló köteles keresztlevelét, illetve születési bizonyítványát és oltási, illetőleg újraoltási bizonyítványát bemutatni. E nélkül egy tanuló sem vehető fel.

A többi osztályokba való fölvétel valamely reáliskolának a megelőző osztályról szóló oly bizonyítványa alapján történik, amelyben minden tantárgyból, nem számítva ide a szépírást és testgyakorlatot, legalább is elégséges osztályzat van bejegyezve. (1883: XXX. t.-c. 11. §.)

Azok a tanulók, akik nyilvános gimnáziumból, vagy polgári iskolából a reáliskolába akarnak átlépni, kötelesek fölvételi vizsgálatot tenni. A fölvétel felett a tanári testület határoz. (1883: XXX. t.-c. 12. §.)

Minden tanuló a fölvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azok valamely külön megbizottja kiséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni (Középisk. Rdts. 12. §-a); az 1889. évi 19.786. sz. miniszteri rendelet utasítja az igazgatót, hogy a fölvételnél a helybelieknek elsőbbséget adjon.

Minden fölvételre jelentkező tanuló kivétel nélkül tartozik igazolni, hogy be van oltva és ha 12 éves vagy idősebb, hogy újra oltatott (1887 : XXII. t.-c. 4., 5. §-ai); oly tanuló, aki az újraoltásra kötelezett és azt igazolni nem tudja, csak ideiglenesen vehető fel.

A fölvételnél minden tanuló fizet 4 korona fölvételi díjat, 2 koronát az ifjúsági könyvtárnak gyarapítására és 4 koronát a szemléltető oktatás és rendkívüli tárgyak (gyorsírás, ének stb.) költségeire, tentapénzre stb. E díjak (összesen 10 K) fizetése alól senki sem menthető fel.

A budapesti második kerületi állami főreáliskolában a tandíj egy évre 60 korona. Ez összeget négy részletben lehet lefizetni, az első részletet legkésőbb október 15.-ig, a másodikat december 1.-ig, a harmadikat március 15.-ig, a negyediket május 1.-ig. Oly tanuló, aki az illető tandíjrészletet a záros határidőig le nem fizeti, az intézetből kitiltandó, tekintet nélkül a mulasztást előidéző körülményekre. (1895. évi 40.201. sz. min. rendelet 14. §-a.)

Az ily módon kitiltott tanulónak az intézetbe újból való fölvételére nézve a késedelem okának tekintetbe vétele mellett saját hatáskörében az igazgató határoz, ha a tanuló a kitiltástól számított egy hétnél többet nem mulasztott. Egy héten túl terjedt ilynemű mulasztás esetén a fölvételre az engedélyt a késedelem alapos megokolása esetén a tankerületi főigazgató adja meg. Az igazgató elutasító határozata ellen a tankerületi főigazgatóhoz, ennek határozata ellen a nm. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszterhez az illetők felebbezéssel élhetnek.

A tandíj fizetése alól való fölmentést a tanári testület meghallgatása mellett az intézet igazgatója adja meg. (1895. évi 40.201. sz. miniszteri rendelet.)

A tandíj fizetése alól nem menthetők fel oly tanulók, akik nem képesek szegénységüket vagy legalább vagyontalanságukat igazolni; nem menthetők fel továbbá azok a tanulók sem, akik az előbbi tanév végén, illetőleg az első félévben az erkölcsi magaviseletből „rossz“ vagy „kevésbbé szabályszerű“ érdemjegyet kaptak, vagy a felsőbb osztályba való föllépésnél irányadó tantárgyak vala-

melyikében „elégtelen“ előmenetelt tanusítottak; valamint azok sem, akiknek az említett tantárgyakból, habár nem is volt elégtelen érdemjegyök, de több volt az „elégséges“, mint „jeles“ és „jó“ érdemjegyök.

Oly szülők gyermekei, akik igazolják, hogy egyszerre három vagy több fiút gimnáziumban, reáliskolában, polgári iskolában, tudomány-egyetemen, műegyetemen, vagy hasonló intézetben taníttatnak, szegénységi bizonyítvány nélkül is folyamodhatnak a tandíj felének elengedéséért és a fél tandíj alól fel is menthetők, ha iskolai bizonyítványuk, illetőleg értesítőjük a fenti kellékeknek megfelel.

Tandíjmentességet írásban kell kérni, még pedig az intézet igazgatójához címzett és nála benyújtandó szabályszerű folyamodvány alakjában. A folyamodványhoz melléklendő szegénységi bizonyítvány, amelynek egy évnél nem szabad régibbnek lenni, továbbá az iskolai bizonyítvány, illetőleg első félévi értesítő.

Folyamodni minden tanévben kétszer lehet, szeptember 15-ig és február 15-ig; később érkező folyamodványok nem fogadhatók el. (1892. évi 53.534. sz. miniszt. rendelet.)

A tandíjmentesség élvezetét elvesztik a tanulók:

a) ha magántanulókká lesznek, mely esetben a mentességet ama félév elejétől vesztik el, amelynek folyamában az előadásokról elmaradtak;

b) ha valamely középiskolából bármi oknál fogva kizáratnak;

c) ha a tandíjmentes tanulónak, vagy azon személynek, aki őt eltartani köteles, vagyoni viszonyai kedvezőbbekké lesznek, mely esetben a mentességet a változás beálltát követő félévtől kezdve vesztik el;

d) ha az első félév, illetőleg a tanév végén az erkölcsi magaviseletből „rossz“ vagy „kevésbbé szabályszerű“ érdemjegyet kapnak, vagy az első félév, illetőleg a tanév végén a felsőbb osztályba való fellépésnél irányadó tantárgyak valamelyikében „elégtelen“ előmenetelt tanusítanak, nemkülönben ha az említett tantárgyakból több az „elégséges“, mint a „jeles“ és „jó“ érdemjegyük. Ez esetekben tandíjmentességüket a bizonyítványt, illetőleg értesítőt követő félévtől kezdve vesztik el.

A *c)* és *d)* pont alatt felsorolt esetekben az illető tanuló újból való fölmentésért csak akkor folyamodhatik és tandíjmentességben csak akkor részesíthető, ha ismét megfelel mindazon föltételeknek, amelyek alatt tandíjmentességért általában folyamodni lehet. (1895. évi 40.201. sz. miniszteri rendelet.)

Az egyes osztályokba csak 60 tanuló vehető föl. Ha e szám betelt, a fölvétel bezáratik. E miatt figyelmeztetjük a szülőket, hogy a beírásra jókor jelentkezzenek.

TARTALOM.

Oldal

Brózik Károly. Dr. Jánosi Bélától 3

Paszlavszky József. Dr. Szekeres Kálmántól 9

Paszlavszky-ünnepély 13

A mi iskola-egészségügyi gyűjteményünk. Dr. Hankó Vilmostól . 20

Ifjúsági kirándulás. A Vág völgyén. Németh Józseftől 34

I. Személyzet. Irodalmi működés. 40
II. Tananyag. Írásbeli dolgozatok 45
III. Tankönyvek az 1912/3. tanévre 64
IV. Rendkívüli tárgyak. 68
V. Jelentés a testnevelésről 72
VI. Szertárak 87
VII. Jelentés az önképző-kör és a gyorsíró-kör működéséről. 99
VIII. A tanulók segélyezése 108
IX. Érdemsorozat 111
X. Statisztikai kimutatás 143
XI. Jelentés az érettségi vizsgálatokról. 151
XII. Adatok az intézet 1911/2. tanévi történetéhez 155
XIII. Tájékoztatás a jövő tanévről. 162